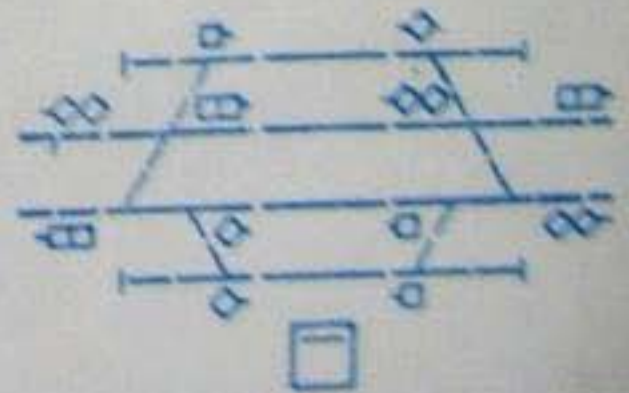
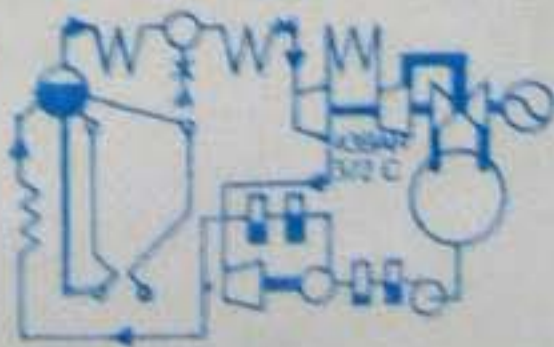
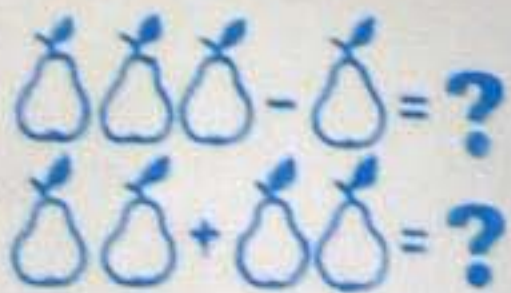

CALCULATOR PENTRU INSTRUIRE 03

manual de utilizare

STIMATE CUMPĂRĂTOR,

Felicitări pentru că v-ați hotărât să folosiți această jucărie care, vă va oferi clipe de plăcere și satisfacție.

CIP-ul a fost conceput și vă este oferit ca un sprijin de nădejde în activitatea de instruire școlară, în aplicații practice din activitatea profesională, în industrie, în medicină, în cercetare, în calcule economice, etc..

DATE TEHNICE

Microprocesor	.2 80 A (MMN 80 CPU)
Memorie EPROM	.16 Ko
Memorie RAM	.64 Ko
Tastatură	QWERTY cu 40 taste
Afișare	TV. alb-negru/color PAL (canalul 8 DIRT)
	.monitor alb-negru/color
	.8 culori cu două trepte de luminozitate
Rezoluție	.192 x 256 în regim grafic
	.24 x 32 în regim alfanumeric
Limbaaj	.BASIC-S
Alimentarea	.220 V ca/ 5 V cc
Puterea consumată	.max. 20 VA
Gabarit aprox.	.330 x 280 x 60 mm
Greutatea aprox.	.3,5 Kg. cu sursa de alimentare

INVENTAR DE LIVRARE

- ▶ Unitatea de bază CIP
- ▶ Sursă de alimentare
- ▶ Cablu de conectare la TV
- ▶ Manual de utilizare
- ▶ Certificat de garanție

CONDIȚII DE GARANȚIE

CIP-ul este garantat de ELECTRONICA S.A. 12 luni de la data cumpărării. Ies din garanție aparatele la care a fost violat sigiliul. Intreținerea aparatelor în perioada de garanție se asigură de către S.A. ELECTRONICA - SERVICE prin unitățile de lucru din întreaga țară nominalizate în "Rețeaua unităților service" - AX 1443.

DE CE SE NUMEȘTE CIP ?

Aveți în față un Calculator pentru Instruire Personală programabil denumit mai pe scurt și mai nostim "CIP", conceput pentru a fi folosit în procesul de învățământ elementar, mediu și superior.

În învățământul preșcolar pe CIP se pot prezenta noțiuni elementare de grafică, muzică, desene animate etc. În învățământul liceal poate fi folosit eficient în instruire asistată, pentru însușirea materiilor.

În învățământul superior CIP-ul poate reduce timpul necesar muncii de rutină în realizarea proiectelor.

CIP-ul îl puteți utiliza pentru însușirea unor limbaaje evoluat de programare a calculatoarelor.

CIP-ul este capabil de multe alte utilizări. Cu el puteți juca pe ecranul unui televizor: șah, GO, SCRABBLE, fotbal, baschet, puteți învăța să conduceți mașina, puteți desena în culori pe ecranul televizorului color, puteți compune muzică etc., CIP-ul dovedindu-se un partener inteligent, răbdător și perspicace.

Dar pentru unii dintre dumneavoastră, poate mai interesant decât folosirea programelor făcute de alții va fi realizarea unor aplicații proprii, în care imaginația și creativitatea de care veți da dovadă vă vor face să fiți foarte încântați, iar CIP-ul se va dovedi colaboratorul inteligent, bun la toate, cu condiția să fie învățat ce are de făcut. Deși poate uneori veți fi uimit de ce este capabil, rețineți că tot ce știe el sînt creații umane, CIP-ul fiind numai un calculator personal familial.

DE FEL DE CALCULATOARE PERSONALE EXISTĂ ?

Calculatoarele personale sînt considerate ca fiind de două mari categorii:

- calculatoare personale familiale (HOME COMPUTER), cu un preț accesibil pentru a putea fi cumpărat "pentru acasă" și avînd destule posibilități de utilizare pentru calcule, desene, instruire, jocuri, etc.;
- calculatoare personale profesionale (PERSONAL COMPUTER) cu posibilități foarte mari de utilizare în instituții sau întreprinderi pentru aplicații de cercetare-proiectare, activități de birou, instruire asistată de calculator etc.

DE AVEȚI ÎN FAȚĂ ?

Obiectul minunat cu care doriți să lucrați, face parte din categoria calculatoarelor familiale și veți constata cu plăcere cît de mari îi sînt posibilitățile de utilizare.

DE PROGRAME POT FI FOLosite ?

CIP-ul a fost conceput să înțeleagă și să execute programe făcute de firme renumite pentru calculatoarele de largă răspîndire SINCLAIR - SPECTRUM. De asemenea, CIP-ul acceptă programe elaborate pe calculatoare românești HC-85 și TIM-S. Reciproc, programele realizate pe CIP vor putea fi executate pe calculatoare SINCLAIR ZX SPECTRUM sau pe calculatoarele românești HC-85 și TIM-S.

CUM SE FOLOSEȘTE ACEST MANUAL ?

Acest manual vă prezintă, simplu și practic, cunoștințele necesare pentru a înțelege ce cuprinde un calculator, cum funcționează și cum puteți lucra curent cu el.

Pentru a înțelege fără greutate deosebite ce vi se prezintă în continuare, este necesar ca parcurgerea materialului să o faceți simultan cu folosirea CIP-ului.

Veți avea foarte multe exemple, nu ezitați să le verificați pe calculator. Veți constata că limbaajul utilizat este foarte exigent și prietenos în același timp, CIP-ul semnalîndu-vă orice eroare, neexecutînd decît comenzile corecte.

CIP-ul VĂ AJUTĂ SĂ VĂ CUNOAȘTEȚI !

De fapt calculatorul este o oglindă a intelectului dumneavoastră, executînd cele ce-i veți da corect și clar, dar sancționînd și orice lipsă de atenție, de logică sau de cunoaștere.

Manualul se adresează tuturor, fără a cere o pregătire prealabilă în electronică sau informatică. El nu vă arată cum se construiește un calculator ci din ce este format, cum lucrează și cum îl puteți utiliza pentru diverse aplicații.

Fiecare capitol este structurat astfel:

- aplicație practică;
- noțiuni de bază;
- exemple de programe;
- întrebări recapitulative și exerciții;
- probleme propuse pentru rezolvare;
- răspunsuri.

Acolo unde în text aveți lăsat spațiu liber subliniat, vă solicităm să introduceți un răspuns al dumneavoastră bazat pe noțiuni explicate anterior.

Fiind un manual de autoinstruire, nimic nu vă forțează să-l studiați contra cronometru. Apreciați posibilitățile dumneavoastră de asimilare, care pot varia de la o zi la alta. Vă indicăm să nu studiați mai puțin de o oră, dar nici mai mult de trei-patru ore pe zi.

Materialul este astfel redactat încît să asimilați cunoștințele noi pas cu pas, cu minimum de efort, încît veți fi plăcut impresionat de posibilitățile dumneavoastră.

INSTALARE ȘI PUNERE ÎN FUNCȚIUNE

- ▶ În cazul în care aparatul a fost depozitat în condiții de umiditate excesivă, sau diferența dintre temperatura aerului în care a fost depozitat și cea a camerei în care este instalat este mare, trebuie să treacă minimum 3 ore până la prima punere în funcțiune;
- ▶ Nu introduceți sursa de alimentare în spații închise în timpul funcționării;
- ▶ Nu astupeți orificiile de aerisire ale sursei de alimentare și ale CIP-ului în timpul funcționării;
- ▶ Nu instalați CIP-ul și sursa de alimentare lângă vase cu lichid intrucit prin răsturnarea lor accidentală, lichidul poate pătrunde în interior, provocând avarii sau incendii;
- ▶ În cazul în care a pătruns accidental lichid în interiorul aparatului, este recomandabil să nu-l porniți decât după cel puțin 12 ore, eventual chemați service-ul;
- ▶ Înainte de curățarea exterioară, aparatul va fi deconectat de la rețea. Aparatul se va curăța cu o țesătură moale ușor umezită într-o soluție de săpun. Nu se vor utiliza diluanți puternici sau benzină, deoarece atacă finisajul.

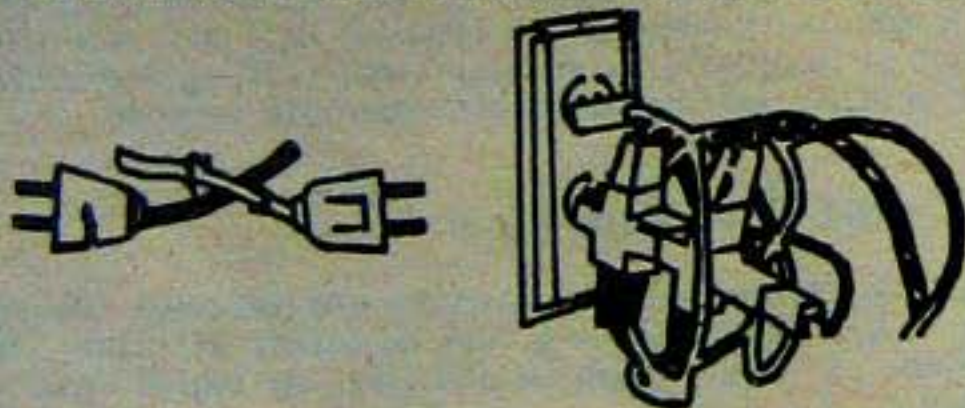
ATENȚIE! ▶ NU LĂSAȚI CIP-ul SĂ FUNCȚIONEZE NESUPRA-VEGHEAT ▶ NU FOLOSIȚI CIP-ul ÎN ÎNCĂPERI CU UMIDITATE EXCESIVĂ ▶ NU PERMITEȚI COPIILOR SĂ INTRODUCĂ MONEZI SAU ALTE OBIECTE METALICE ÎN APARAT, PRIN FANTELE DE VENTILAȚIE ▶ NEGLIJAREA ACESTOR REGULI POATE DUCE LA SUPRĂÎNCĂLZIREA APARATULUI SAU CHIAR LA ÎNCENDIEREA LUI.

SURSA DE ALIMENTARE

CIP-ul se alimentează prin sursa de alimentare la tensiunea de 5 V cc. Sursa de alimentare a CIP-ului se alimentează de la rețeaua de curent alternativ de 220 Vef. În momentul conectării la rețea, asigurați-vă că priză este bine fixată în doză, iar ștecherul intră fix în priză.

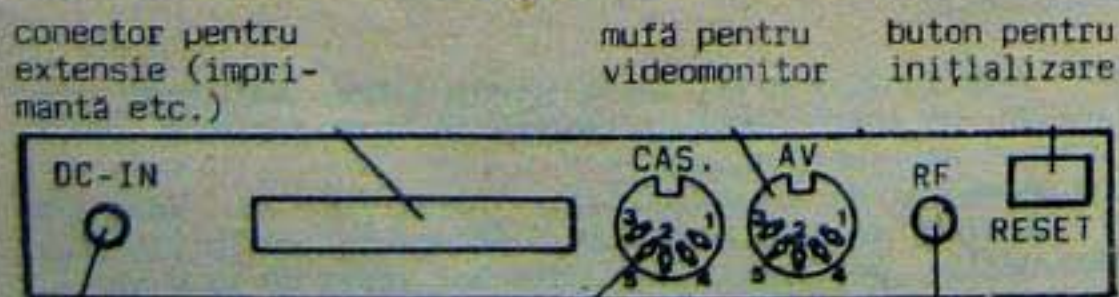
STRICT INTERZIS !

- ▶ Să folosiți cordoane de rețea cu izolația compromisă.
- ▶ Să introduceți două tripluștechere în aceeași priză.

- ▶ Să înlocuiți siguranțele cu alte valori decât cele prevăzute.
- ▶ Să folosiți sursa de alimentare cu capacul desfăcut, intrucit riscați să vă electrocuțați.

Alegeți un loc de lucru care să vă permită un spațiu confortabil de așezare pentru CIP, televizor (la o distanță corespunzătoare) și casetofon. Instalarea este extrem de simplă. Vă trebuie o priză triplă și ... puțină atenție. Priviți din spate CIP-ul și veți observa următoarele mufe/conectori:

mufă pentru alimentare

mufă intrare-ieșire casetofon

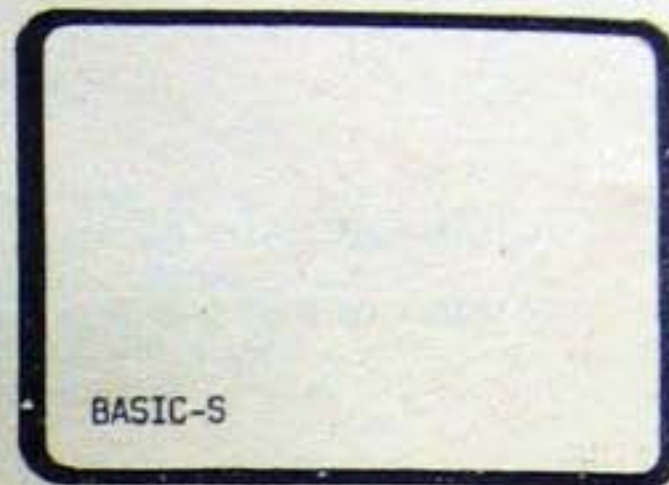
buton pentru inițializare

Mufă CAS
1,4 - ieșire
3,5 - intrare
2 - masă

Mufă AV
5 - ieșire video
4 - ieșire audio
2 - masă
3 - ieșire +5 Vcc.
1 - neconectat

EFFECTUAȚI URMĂTOARELE OPERAȚII:

- ▶ introduceți fișa alimentatorului în mufa DC-IN a CIP-ului;
- ATENȚIE ! FACEȚI ÎNTOTDEAUNA ACEASTĂ OPERAȚIE CU ȘTECHERUL ALIMENTATORULUI SCOS DIN PRIZĂ, ALTFEL RISCAȚI SĂ SE ARDĂ SIGURANȚA ALIMENTATORULUI.**
- ▶ introduceți cablul de casetofon în mufa notată CAS a CIP-ului;
- ▶ introduceți cablul TV în borna de antenă a televizorului și în mufa RF a CIP-ului;
- ▶ porniți televizorul;
- ▶ introduceți ștecherul alimentatorului în priză (220 V);
- ▶ acordați televizorul pe canalele 6-12 până obțineți o imagine stabilă cu următorul text: BASIC-S.

DACĂ NU APARE IMAGINEA DESCRISĂ MAI SUS VERIFICAȚI:

- ▶ dacă ați montat corect cablurile și dacă mufele sînt bine împinse în contacte;
 - ▶ încercați acordarea televizorului pe canalul necesar;
 - ▶ acționați butonul RESET din spate-stînga. Acest buton provoacă inițializarea tuturor circuitelor fără a fi oprită alimentarea electrică.
 - ▶ scoateți din priză și reintroduceți ștecherul alimentatorului.
- Dacă nici una din acțiunile de mai sus nu au avut ca rezultat obținerea mesajului corect, există ceva defect în configurația CIP-ului și veți proceda conform condițiilor de garanție ale produsului.

LISTA SEMNALELOR PREZENTE LA CONECTORUL DE EXTENSIE

Fața A	A15	A13	D7	NC	SLOT	D0	D1	D2	D6	D5	
Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Fața B	A14	A12	VCC(+5V)	NC	SLOT	GND	GND	CLK(3,5MHz)	A0	A1	
Fața A	D3	D4	INT	NMI	HALT	MREQ	IORQ	RD	WR	NC	WAIT
Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
Fața B	A2	A3	IORGE	GND	VIDEO	NC	NC	NC	BUSRQ	RESET	A7
Fața A	NC	NC	M1	RFSH	A8	A10	VINH				
Nr.	22	23	24	25	26	27	28				
Fața B	A6	A5	A4	ROMINH	BUSACK	A9	A11				

OBSERVAȚII:

1. Fața A este fața plantată.
2. Semnalele sînt numerotate privind dinspre fața A, de la stînga la dreapta, ținînd calculatorul în poziție normală de lucru.
3. Asignarea semnalelor la conectorul de extensie este identică cu cea de la calculatorul SINCLAIR SPECTRUM, excepțînd tensiunile de -5 V, +12 V, -12 V și semnalele U,V,Y (semnale de culoare) care nu se regăsesc la calculatorul CIP.

STRUCTURA CIP-ului

CUM REZOLVĂ CIP-ul O PROBLEMĂ ?

Dacă, de exemplu, trebuie făcut următorul calcul :

$$D = A - (B - C)$$

Prin operații de "intrare" se introduc:
 ▶ programul de prelucrare, prin care CIP-ul este instruit cum să rezolve problema;
 ▶ datele problemei, adică valori pentru A, B și C.

Ce este programul de prelucrare ?

Programul cuprinde o mulțime de instrucțiuni (comenzi) scrise într-un limbaj pe care-l înțelege calculatorul și ordinea în care vor fi executate. Instrucțiunile programului corespund unor pași elementari în care se rezolvă problema.

În exemplul dat, instrucțiunile pot fi comentate astfel:

- 1 - cere / citește valori pentru B și C
- 2 - calculează (B - C)
- 3 - cere / citește valoarea lui A
- 4 - calculează D = A - (B - C)
- 5 - afișează / scrie (ecran / hîrtie) valoarea lui D
- 6 - mergi la punctul 1 (pentru a repeta secvența cu alte valori pentru A, B și C)

CIP-ul rezolvă problema conform programului introdus și rezultatele prelucrării făcute în circuitele electronice, sînt comunicate prin operații de ieșire.

Cum se soluționează o problemă pe CIP ?

Pentru realizarea unei aplicații pe calculator, se parcurg următoarele etape:

- ▶ formularea problemei
- ▶ stabilirea intrărilor (date furnizate CIP-ului) și ieșirilor (ce trebuie să furnizeze calculatorul)
- ▶ stabilirea modului de rezolvare
- ▶ verificarea programului pe calculator
- ▶ executarea curentă a programului.

CE SE ÎNȚELEGE PRIN : HARDWARE și SOFTWARE

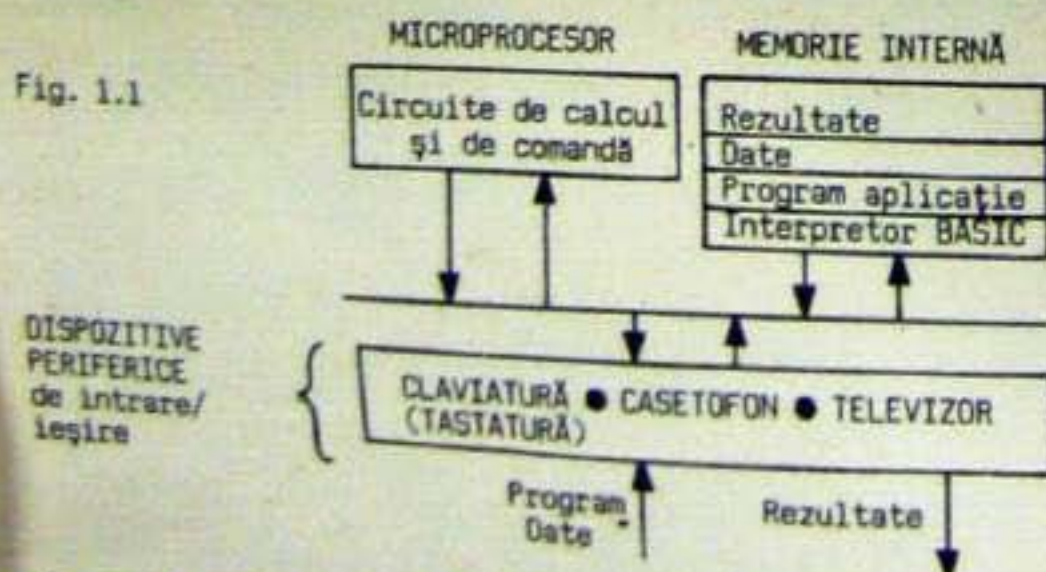
Specialiștii denumesc echipamentele ce alcătuiesc calculatorul printr-un singur cuvînt: **HARDWARE**, iar programele sînt denumite; **SOFTWARE**.

Configurația **HARDWARE** a CIP-ului

Cîteva noțiuni generale despre fiecare componentă și despre funcționarea lor în ansamblu sînt prezentate în cele ce urmează.

Schema de funcționare a componentelor hardware ale unui calculator este următoarea (fig. 1.1):

Fig. 1.1

Schema funcțională descrisă se regăsește concretizată în configurația hardware a calculatorului. Configurația minimă a CIP-ului cuprinde:
 ▶ microprocesor (tip Z80)

- ▶ memorie internă
- ▶ circuite de control a afișării
- ▶ circuite de interfață
- ▶ difuzor
- ▶ tastatură (claviatură)

Se adaugă următoarele "periferice" de intrare / ieșire :
 - casetofon
 - televizor sau monitor video.

Ce ar fi bine dacă ați avea ?

O configurație mai puternică poate include ca dispozitive periferice, imprimantă, joystick și unitate cu disc flexibil. Schema hardware de detaliu, incluzînd și alte echipamente ce pot fi legate la CIP, este cea din fig. 1.2.

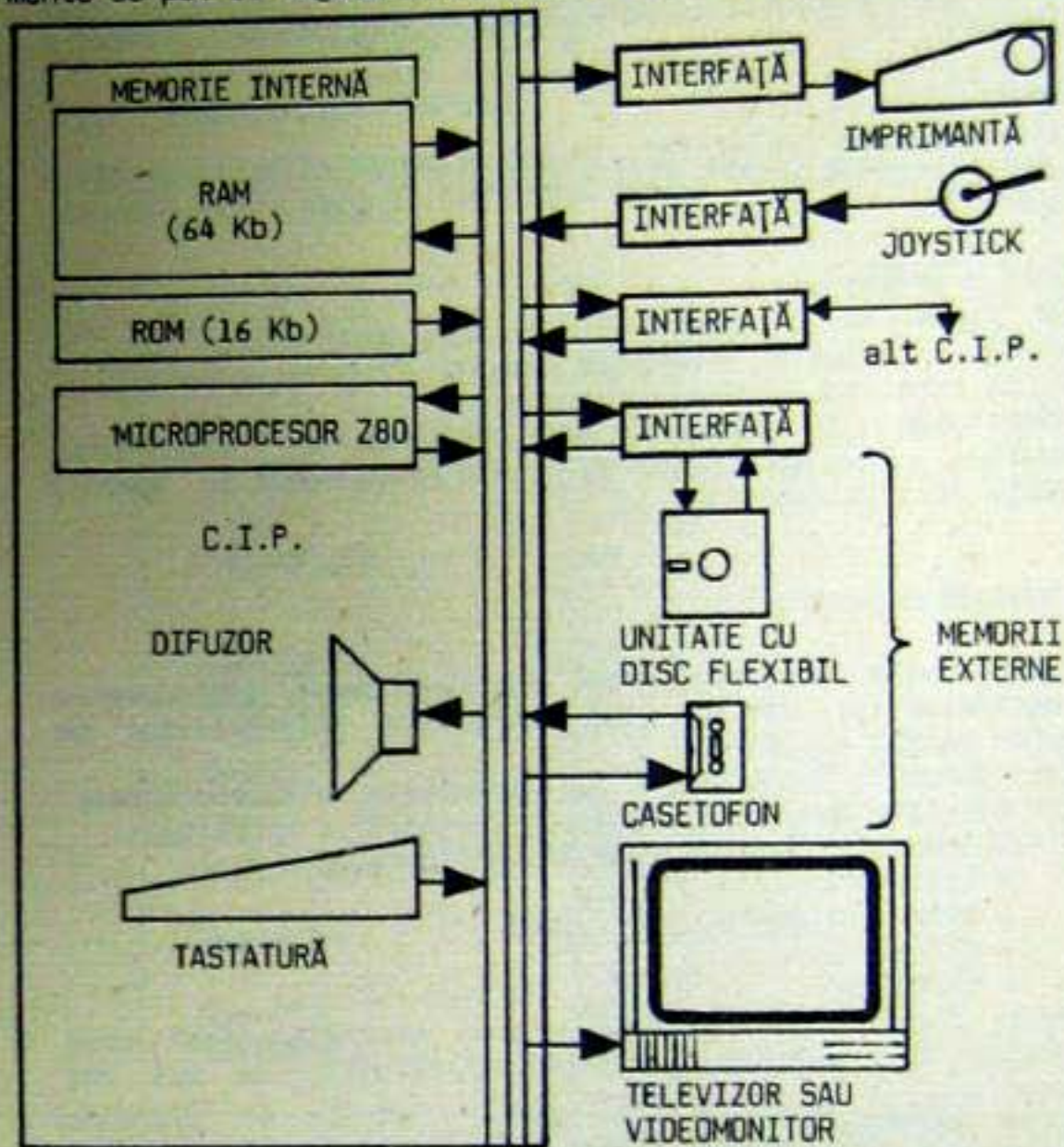

Fig. 1.2.

Microprocesorul

Microprocesorul cuprinde pe o mică pastilă de siliciu (în engleză **CHIP**), piese electronice în miniatură care descifrează, verifică și execută comenzile și calculele prevăzute în program.

Memoria internă

În memoria internă se află un interpretor care transformă programul aplicației scris într-un limbaj ușor de învățat (limbajul **BASIC**) într-un limbaj intern mult mai complicat, specific fiecărui tip de calculator (limbaj în "**COD MAȘINĂ**") care va putea fi executat de microprocesor. Interpretorul permite deci introducerea în memorie (fig.1.1) a diverselor programe de aplicații (**SOFTWARE** aplicativ) și executarea lor.

Programele solicită datele necesare și acestea sînt memorate într-o altă zonă a memoriei interne. În acest fel, CIP-ul știe ce are de făcut și cu ce să lucreze. Microprocesorul decodifică comenzile și instrucțiunile și le execută folosind datele disponibile. Rezultatele prelucrării sînt (fig.1.1) expediate la dispozitivele periferice de ieșire.

Așa după cum probabil ați reținut, în memoria internă se introduc informații prin operații de "încărcare" sau de "scriere", iar din memorie se "citesc" sau se "extrag" informațiile introduse.

CIP-ul dvs. utilizează două tipuri de memorii:

CAPITOLUL 1

Memoria ROM

ROM (Read - Only - Memory) este o memorie al cărei conținut este stabilit din fabricație și care nu poate fi schimbat, ci poate fi numai "citit". Veți constata că, după întreruperea alimentării electrice a CIP-ului, la repunerea în funcțiune, programul înscris în ROM vă va sta la dispoziție fără să vă fie nevoie să-l introduceți dvs. O astfel de memorie se spune că este "nevolatilă" pentru că nu își pierde conținutul la întreruperea tensiunii de alimentare.

Memoria RAM

RAM (Random - Acces - Memory) este memoria în care se păstrează programele și datele introduse de utilizator precum și informații interne necesare funcționării corecte a CIP-ului.

Atenție !!!

Este o memorie "volatilă", la întreruperea alimentării electrice programele și datele introduse se pierd (se "volatilizează").

Apare o întrebare:

Cum facem să nu pierdem ce am muncit poate câteva ore ? Există o soluție - memoria externă - caseta magnetică - despre care vom vorbi mai departe. Capacitatea de memorare este limitată de dimensiunea memoriei. Cum se exprimă ea și cum se lucrează cu memoria puteți afla în capitolul 12.

Dispozitive periferice

Dispozitivele periferice sînt cele care permit introducerea programelor și datelor sau comunicarea informațiilor de ieșire pentru utilizator.

Sînt denumite "periferice" spre deosebire de microprocesor, care mai este denumit și "unitate centrală" a aparatului.

CIP-ul necesită ca periferice în configurația minimă:

- ▶ tastatură
- ▶ televizor sau monitor video
- ▶ difuzor
- ▶ casetofon

Într-o configurație extinsă, prin achiziționarea unor circuite de legătură specială (interfață), se mai pot atașa:

- ▶ imprimantă
- ▶ unitate cu disc flexibil
- ▶ joystick

Tastatura

Claviatura CIP-ului (denumită TASTATURĂ) este asemănătoare cu a mașinii de scris (formată din TASTE), iar operația de utilizare se numește "TASTARE". Veți afla la capitolul 3 că ea are un mod deosebit de funcționare și de utilizare.

Televizorul

Pentru vizualizarea dialogului cu calculatorul și a rezultatelor prelucrării puteți folosi televizorul dvs. alb-negru sau color.

Difuzorul

CIP-ul are încorporat un difuzor care vă va semnala încărcarea programelor, sau prin care puteți obține diferite sunete (melodii).

Casetofonul

Caseta magnetică este folosită ca suport de MEMORIE EXTERNĂ, deoarece pe ea se pot "salva" (înregistra) programele și datele din memoria internă, pentru a preveni "volatilizarea" lor la întreruperea tensiunii de alimentare.

Pentru a "încărca" programe de pe casetă și pentru a le "salva" pe casetă, folosiți un casetofon obișnuit, dar în bună stare de funcționare.

Un casetofon uzat, cu o mecanică defectă, vă va produce multe clipe neplăcute cînd, avînd o casetă cu niște

jocuri/programe frumoase, nu veți reuși să le încărcați sau veți obține mesajul "Tape loading error" indicînd o eroare de bandă.

O mică indoitură a benzii, insesizabilă în cazul casetei cu muzică nu este acceptată de calculator.

În general, vă recomandăm să utilizați același casetofon la "salvarea" și la "încărcarea" programelor, pentru a evita incompatibilități datorită nealinierii capetelor la două aparate deosebite.

Caseta magnetică prezintă avantajul unui preț redus, dar are și dezavantajul dificultății de acces la o anumită informație, deoarece permite numai o căutare secvențială (program după program) de la începutul benzii, fapt care cere timp și... răbdare.

Discul flexibil

Discul flexibil este un suport de memorie externă care înlătură dezavantajul casetei, el permițînd accesul direct și imediat la orice informație stocată.

Unitatea de disc flexibil este însă un dispozitiv mai scump, și deci mai dificil de procurat.

Imprimanta

CIP-ul permite, prin intermediul unei interfețe specializate, cuplarea unei imprimante care să scrie sau să deseneze pe hîrtie rezultatele prelucrării.

Joystick-ul

Joystick-ul permite mai ușor deplasarea pe ecran în orice direcție, cu ajutorul unei manete, decît prin tastatură cu ajutorul căreia puteți obține numai "sus" / "jos" / "dreapta" / "stînga" / "foc".

Întrebări recapitulative

- Î 1.1 Ce informații trebuie să introducem în calculator pentru a rezolva o problemă / a realiza un joc / a desena pe ecran ?
- Î 1.2 Ce echipamente hardware trebuie să aveți la dispoziție pentru a lucra cu CIP-ul ?
- Î 1.3 Casetofonul nu este permanent necesar. Cînd aveți nevoie de el ?

Răspunsuri

- R 1.1 Programul aplicației și datele necesare.
- R 1.2 CIP-ul plus televizor plus casetofon plus o priză multiplă plus cabluri de legătură.
- R 1.3 a). Cînd dorim să încercăm programe "memorate" pe casetă.
b). Cînd am introdus prin tastatură programe mai mari pe care este bine să le "salvăm" pe casetă înainte de oprirea alimentării CIP-ului.

Presupunând că sînteți "începător", executați aplicația care urmează pentru a învăța treptat utilizarea aparatului.

Aplicația practică AP.1

1. Priviți tastatura și localizați următoarele taste:

- ▶ CAPS SHIFT (CS)
- ▶ SYMBOL SHIFT (SS)
- ▶ ENTER (ENT)
- ▶ SPACE
- ▶ 0 (cifra zero)

În continuare ele vor fi notate în text sub forma prescurtată din paranteze.

Tasta "SPACE" o folosiți atunci cînd trebuie să introduceți un "spațiu" sau "blank" (în carte vom folosi pentru spațiu/blank următorul desen: " "). În exemple, cînd veți întîlni acest semn, apăsați tasta SPACE. Cifra zero apare, atît pe tastatură cît și pe ecran, tăiată cu o linie pentru a putea fi deosebit de litera "O".

Avînd la dispoziție interpretorul BASIC-S puteți comunica cu CIP-ul prin intermediul tastaturii. Poate la început vi se pare complicat dar prin explicațiile pe care vi le voi da în continuare, vă puteți antrena și veți constata ce ingenios este concepută tastatura.

2. Apăsați:

<ENT> (tasta ENTER)

În colțul stînga jos al ecranului apare cursorul clipitor, cuprinzînd litera K.

CIP-ul așteaptă nerăbdător ca dvs. să-i introduceți o comandă în limbajul BASIC-S.

3. Introduceți:

apăsați tasta "B" tasta 4 tasta <ENT>

I-ați comandat CIP-ului să afișeze un contur (Border) de culoare verde (culoarea numărului 4). El v-a executat comanda și v-a raportat că totul a fost în ordine (OK!).

Ați realizat primul dialog cu CIP-ul. Rețineți că una din principalele caracteristici ale BASIC-ului este acest mod permanent de lucru "conversațional" (sau "interactiv"), interpretorul fiind tot timpul gata să răspundă la mesajele/comenzile/instrucțiunile dvs. expediate către el prin apăsarea tastei ENTER <ENT>.

Deci cît timp nu ați acționat această tastă <ENT> CIP-ul (interpretorul BASIC) nu știe ce ați introdus dvs. prin tastatură (deși informațiile apar pe ecran) și abia cînd acționați <ENT>, el primește și interpretează mesajul dvs. și răspunde corespunzător.

4. Introduceți o altă comandă care vă permite să "afișați" pe ecran litere/cifre/semne, în timp ce exersați utilizarea tastaturii. Afișați alfabetul:

PRINT "abcdefghijklmnopqrstuvwxy" <ENT>
 apăsați tasta "p" apăsați simultan tastele SYMBOL SHIFT și P apăsați ENTER

Dacă ați greșit o literă o puteți șterge tastînd în același timp CAPS SHIFT și "0" (zero) ținînd CS apăsat. În continuare vom nota această apăsare simultană cu semnul "+". Deci cînd vi se indică CS + 0 dvs. veți apăsa în același timp pe CAPS SHIFT și pe tasta 0. Limbajul BASIC, așa după cum veți constata, este destul de "prietenos" adică permite un dialog destul de ușor între utilizator și CIP, dar are regulile lui stricte conform cărora vă poate înțelege. Dacă dvs. nu respectați aceste reguli, CIP-ul refuză să primească mesajul dvs., afișînd un semn de întrebare, sau vă răspunde cu "VARIABLE NOT FOUND" (variabilă negăsită). Dacă ați ajuns într-o astfel de situație, ca neinițiat aveți două posibilități:
 ▶ ștergeți tot rîndul, apăsînd pe CS + 0;

▶ acționați butonul RESET din spate. apoi retastați rîndul (nu uitați ghilimelele), și expediați mesajul cu ENTER.

5. Introduceți alfabetul cu litere mari:

PRINT "ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZ" <ENT>

↑ Apăsați CS și 2 și apoi ABC...

6. Tastați cifrele cu un spațiu între ele:

PRINT "1 2 3 4 5 6 7 8 9 0" <ENT>

↑↑↑↑↑↑↑↑↑↑

apăsați tasta "SPACE"

7. Introduceți o linie cu următoarele semne prin tastările simultane indicate:

PRINT "!C-\$%&'(<>);-+=:/*.," <ENT>

!	(SS + 1)
C (a rond)	(SS + 2)
= (diez)	(SS + 3)
\$	(SS + 4)
%	(SS + 5)
& (AND)	(SS + 6)
' (apostrof)	(SS + 7)
((SS + 8)
)	(SS + 9)
< (mai mic)	(SS + R)
> (mai mare)	(SS + T)
;	(SS + O)
- (minus)	(SS + J)
+	(SS + K)
=	(SS + L)
:	(SS + Z)
?	(SS + C)
/ (slash)	(SS + V)
*	(SS + 8)
.	(punct) (SS + M)
,	(virgulă) (SS + N)

Remarcați că efectul tastei <ENT> este expedierea celor afișate, către interpretor, dar în același timp și saltul cursorului la începutul unei linii noi. La alte tipuri de calculatoare această tastă este notată cu "RETURN" sau cu "CR" CARRIAGE RETURN - retur de car, prin analogie cu introducerea la începutul unei linii de mașina de scris).

8. Tastați alături următoarele litere/cifre/semne pentru a observa diferențele grafice între ele:

PRINT "000000''',,III111" <ENT>

0 (cifra zero) O (litera O) ' (apostrof) , (virgulă)
 I (litera I) i (cifra 1)

9. Menținînd apăsată orice tastă, literă/cifră, semnul respectiv se repetă pînă în momentul cînd încetăm apăsarea. Verificați, presupunînd că aveți de subliniat un titlu:

apăsați CS + 2

PRINT "Lecția 1" <ENT>
 PRINT " " <ENT>

Pentru a sublinia prin repetarea semnelui " " (SS + J), nu este nevoie să apăsați de mai multe ori cele două taste, ci este suficient să le mențineți apăstate pînă ajungeți sub cifra 1 (dacă ați depășit-o ștergeți cu CS + 0 înainte de a apăsa <ENT>).

10. Apăsați tasta "V" și obțineți:

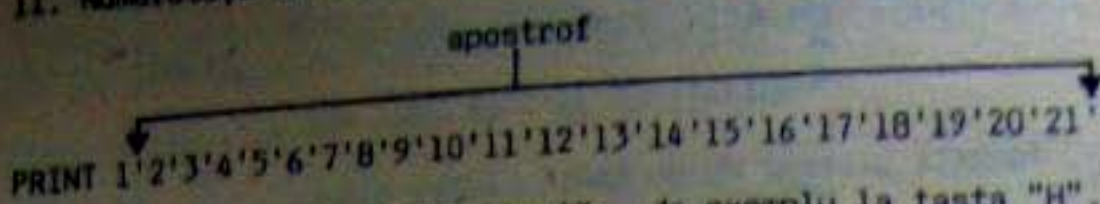
CLS <ENT>

Observați (poate cu surprindere) că se șterge tot ecranul.

CAPITOLUL 2

Ați introdus o comandă de "ștergere" a ecranului pe care interpretorul BASIC a înțeles-o și a executat-o prompt (CLS - Clear Screen).

11. Numerotați liniile ecranului astfel:

12. Priviți mai atent la o tastă, de exemplu la tasta "H". Deasupra ei sînt scrise patru caractere ce pot fi obținute cu această tastă:

GOSUB CIRCLE SQR ↑

Încercați obținerea lor apăsînd tastele indicate mai jos, observînd litera afișată în cursorul clipitor. Atenție! după afișarea fiecărui caracter, ștergeți cu CS + Ø pentru a obține din nou cursorul K.

caracter	tastări	cursor
GOSUB	H	K → L
CIRCLE	1. CS + SS 2. SS + H	K → E E → L
SQR	1. CS + SS 2. H	K → E E → L
	↑ SS + H	L

Pentru a obține "CIRCLE" este nevoie de două tastări succesive:

- 1 - CS + SS - CS și SS apăsate simultan
- 2 - SS + H - SS și H apăsate simultan

Tastatura se află în orice moment într-un anumit MOD CURENT de lucru, indicat printr-o literă în cursorul clipitor:

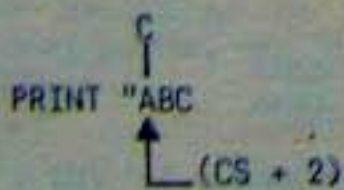
- K (KEY WORD - cuvînt cheie) pentru comenzi/instrucțiuni
- L (LETTERS - litere) pentru litere mici și cifre
- C (CAPITALS - majuscule) pentru litere mari
- E (EXTENDED - mod extins) pentru caractere/comenzi
- G (GRAPHICS - mod grafic) pentru simboluri grafice

Cum obțineți litere mari/mici ?

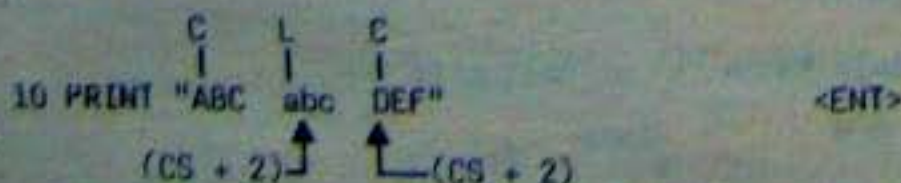
13. Tastați următoarele caractere observînd pe ecran litera din cursor și caracterele afișate:

Apăsăți simultan (CS + 2) și cursorul devine C permițînd introducerea literelor mari:

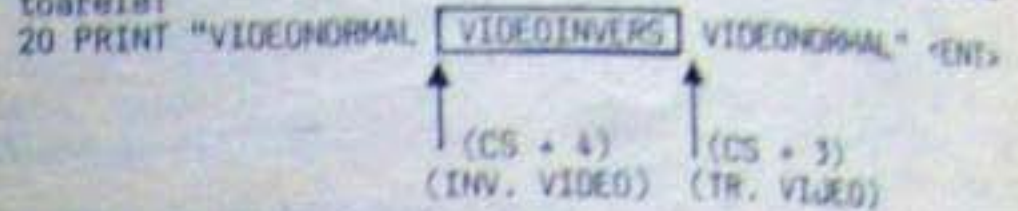

Reapăsăți simultan (CS + 2) și cursorul redevine L, putînd introduce litere mici:

Cum obțineți VIDEONORMAL/VIDEOINVERS ?

14. Atunci cînd doriți să apară pe ecran informații care să iasă în evidență față de altele, puteți folosi modul de afișare videoinvers, adică în loc de caractere negre pe fondul alb al ecranului (videonormal), să apară caracterele albe pe fond negru (videoinvers). Tastați următoarele:

Ați remarcat că trecerea dintr-un mod de afișare în altul se face tastînd (CS + 4) sau (CS + 3).

Dacă la apăsarea tastei <ENT> după linia 10 sau 20, vă apare un semn de întrebare în linie, BASIC-5 vă semnalizează că aveți o greșală. Greșala constă probabil în faptul că nu ați introdus " " după PRINT sau la sfîrșitul liniei. Într-un asemenea caz, ștergeți linia cu DEL (CS + Ø) și retastați-o atent.

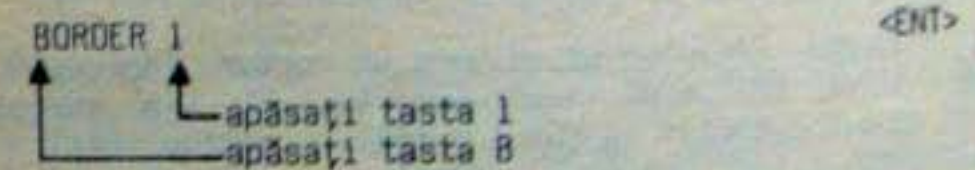
Oricum rețineți că BASIC-5 nu acceptă informații neconforme cu regulile lui și vă semnalizează prompt orice eroare prin " ? ".

Dacă ați introdus corect linia 10 și 20, pe ecran trebuie să aveți:

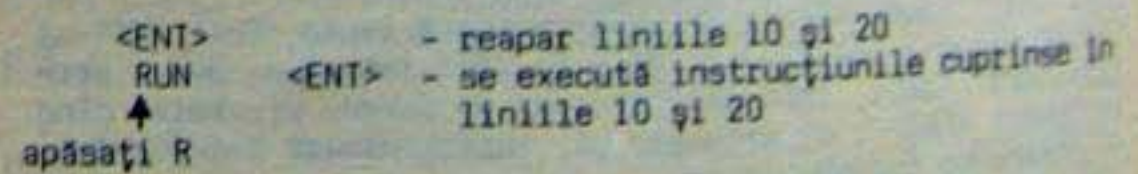
```
10 PRINT "ABC abc DEF"
20 PRINT "VIDEONORMAL VIDEOINVERS VIDEONORMAL"
```

Nu vă impacientați că linia 20 continuă dedesubt și că nu este frumos aliniată cu partea de sus. BASIC-5 nu ține neapărat la frumusețe, ci la corectitudine și el se descurcă cu linii nealiniate dar corecte.

15. Introduceți:

Ați introdus o comandă BASIC-5 care a fost executată imediat, avînd ca rezultat ștergerea celor două linii de pe ecran și apariția unui chenar (o bordură) de culoare închisă (albastră). Apăsăți:

Pe ecran apare rezultatul execuției:

```
ABC abc DEF
VIDEONORMAL VIDEOINVERS VIDEONORMAL
```

Caracterele sînt scrise în dreptul tastelor, prin trei culori corespunzătoare modului în care pot fi obținute. După o perioadă, lucrînd curent, vă va fi foarte ușor să introduceți orice caracter, numai prin simpla asociere vizuală între caracterul dorit, poziția tastei și culoare. La început, de mare ajutor vă va fi Anexa B în care sînt indicate în ordine alfabetică, toate caracterele și tastările necesare pentru obținerea lor. Pentru utilizarea tabelului din anexă vă fac câteva precizări:

- cuvintele cheie reprezentînd comenzi sau instrucțiuni, sînt precedate de ":" (priviți în Anexa B)

- : BORDER
- : GOSUB
- : LOAD
- : SAVE

CAPITOLUL 2

Ele se obțin prin apăsarea tastei indicate, în modul K:

- la începutul liniei de program
- după numărul de linie
- după caracterul THEN
- după : (două puncte)

Alte caractere se obțin astfel:

BIN	- (CS+SS) B	- simultan (CS+SS) și apoi B
READ	- (CS+SS) A	
FLASH	- (CS+SS) SS+V	- simultan (CS+SS) și apoi SS+V
MOVE	- (CS+SS) SS+6	
*	- SS+B	- simultan tastele indicate
<=	- SS+Q	- idem
>=	- SS+E	- idem

16. Exersați utilizarea Anexei B completând rîndurile următoare:

caracter	tastatură
-----	-----
ASN	-----
BREAK	-----
:COPY	---
GRAPHICS	-----
:NEXT	---
:RUN	---
:STOP	-----
□	-----
+	-----
=	-----
<>	-----
cursor sus	-----
cursor stînga	-----
cursor dreapta	-----

Întrebări recapitulative

Răspundeți în scris pe o foaie separată și confrunțați apoi răspunsurile dvs. cu cele corecte prezentate în continuare:

I.2.1. Ce taste veți folosi pentru:

- a) a introduce un spațiu
- b) a șterge înapoi
- c) a introduce semnele speciale (! ? + - ;)
- d) a șterge tot ecranul

I.2.2. Care este efectul acționării :

- a) butonului RESET
- b) tastei ENTER

I.2.3. Cum opriți CIP-ul?

Răspunsuri

- R.2.1. a) SPACE
b) (CS+0)
c) (SS+1) (SS+C) (SS+K) (SS+J) (SS+0)
d) V <ENT>

R.2.2. a) Provoacă inițializarea tuturor circuitelor fără a fi oprită alimentarea electrică

b) Expediază textul afișat către interpretorul BASIC și mută cursorul la începutul liniei următoare

R.2.3. Întrerupînd alimentarea electrică.

CUM COMUNICĂM CU CIP-ul?

Din capitolul 1 ați reținut că un calculator electronic știe să vă îndeplinească o dorință, în măsura în care l-ați învățat cum să o facă. Pentru a-l instrui, trebuie să-i introduceți în memorie o succesiune logică de INSTRUCȚIUNI / COMENZI formînd un PROGRAM. Pentru ca să înțeleagă programul și să execute instrucțiunile comenzile, acestea trebuie exprimate într-un limbaj pe care-l "știe" calculatorul. CIP-ul este astfel construit încît să înțeleagă limbajul BASIC. BASIC-ul este un limbaj de programare cu o utilizare foarte largă datorită ușurinței cu care poate fi învățat și multiplelor lui posibilități de utilizare.

De ce se cheamă BASIC

Numele limbajului BASIC provine din inițialele cuvintelor în limba engleză:

Beginner's All purpose Symbolic Instruction Code,

care în traducere liberă arată că este destinat tuturor aplicațiilor și este pentru începători. Într-adevăr, acest limbaj este mai ușor de învățat decît limba engleză, el avînd un vocabular simplu, cu puține cuvinte, totuși cu reguli foarte stricte. Chiar dacă nu cunoașteți limba engleză, nu va fi greu să învățați vocabularul BASIC-ului deoarece CIP-ul se va dovedi un "încăpățînat", refuzînd să treacă peste greșelile dvs. și nu va executa decît ceea ce îi introduceți corect. Un program BASIC este constituit dintr-o mulțime de instrucțiuni scrise în acest limbaj și introduse în CIP pentru a fi executate.

Cum execută CIP-ul un program?

Programul conceput și introdus de dvs. este de obicei numit PROGRAM SURSĂ. El este tradus de INTERPRETORUL BASIC și transformat într-un limbaj intern al calculatorului denumit limbaj COD MAȘINĂ.

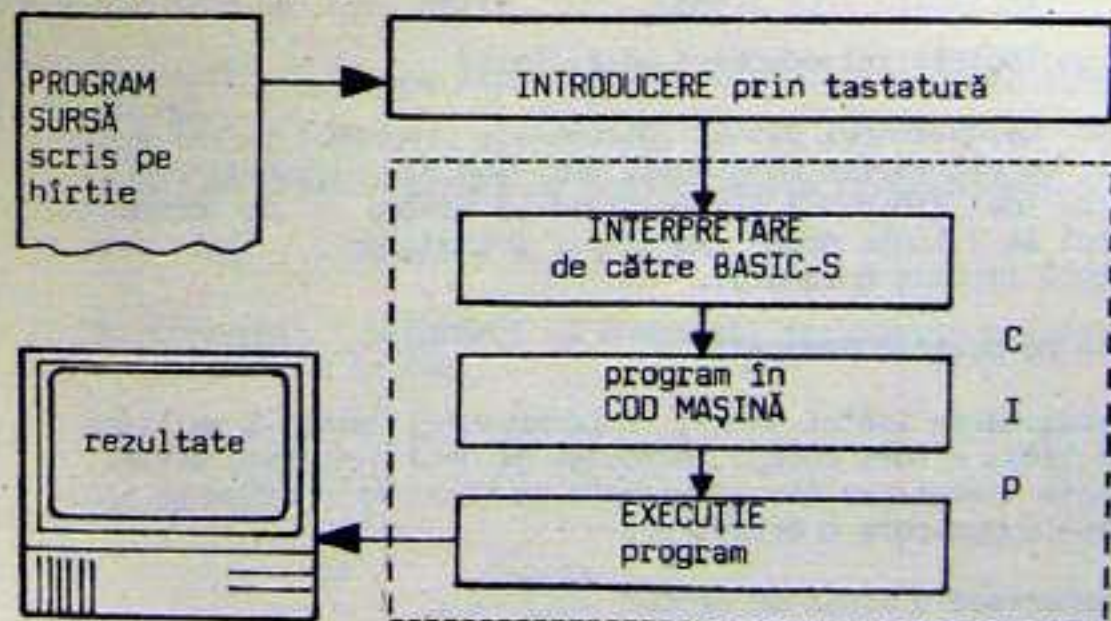

Fig. 3.1

Cum codifică CIP-ul comenzile și instrucțiunile

Instrucțiunile / comenzile / datele, pentru a putea fi prelucrate în circuitele electronice ale calculatorului, sînt reprezentate sub formă de CARACTERE într-un cod în care sînt numerotate de la 0 la 255. Priviți în anexa A a manualului și veți găsi în coloana din stînga un număr zecimal reprezentînd codul și imediat în coloana din stînga un număr zecimal reprezentînd codul și imediat în coloana din dreapta "caracterul" respectiv. De exemplu:

CAPITOLUL 3

COD	CARACTER
13	ENTER (comanda ENTER)
32	spațiu (spațiu sau blank)
43	+ (semnul +)
53	5 (cifra 5)
65	A (litera A)
97	a (litera a)
245	PRINT (instrucțiunea PRINT)
255	COPY (instrucțiunea COPY)

După cum observați, CARACTERELE pot fi:

- semne speciale (aritmice / de punctuație)
- litere mari
- litere mici
- caractere grafice (□ □ ...)
- instrucțiuni (PRINT, READ ...)
- comenzi (RUN, LOAD, ...)

De exemplu, când vom introduce următoarea instrucțiune, conținutul ei va fi codificat astfel:

```
caractere: PRINT  a + b
            ↓   ↓ ↓ ↓ ↓
coduri   : 245 32 97 43 98
```

Ca începător, dvs. nu aveți decât să concepeți, să scrieți și să introduceți programul BASIC-sursă, restul fiind grija CIP-ului. Mai târziu, după inițierea în BASIC, dacă veți dori, puteți învăța să lucrați direct în COD MAȘINĂ.

CUM ARATĂ UN PROGRAM BASIC ?

Deocamdată, să vedem cum arată un mic program scris în limbajul BASIC:

```
10 BORDER 2
20 INPUT "a=?";a
30 INPUT "b=?";b
40 PRINT "S=";a+b:STOP
```

← linii de program

Programul este constituit din LINII DE PROGRAM numerotate (linia nr.10, linia nr.20, ș.a.m.d.). BASIC-S admite numere de linii cuprinse între 1 și 9999. Sînt admise numai numere întregi și de obicei, numerotarea se face din 10 în 10, pentru a putea intercala ulterior eventuale linii noi

Cum se încheie introducerea unei linii?

Avînd calculatorul pornit introduceți programul de mai sus. După ce ați tastat conținutul unei linii, acționați <ENT> pentru ca linia să fie memorată și pentru a se produce saltul la o linie nouă. În timpul introducerii, linia este afișată la baza ecranului.

Linia de program memorată

La acționarea tastei <ENT>, interpretorul BASIC-S verifică dacă linia a fost corect introdusă și dacă o găsește astfel, permite memorarea ei, semnalată pe ecran prin afișarea în partea superioară a ecranului.

Se memorează o linie cu erori?

Dacă după <ENT> apare în linie un semn de introducere, el semnalează o eroare. Într-o astfel de situație, ștergeți cu (CS+0) linia pînă la capăt și retastați-o corect. După introducerea liniei 40, pe ecran veți avea programul afișat ca în Fig.3.2 :

```
10 BORDER 2
20 INPUT "a=?";a
30 INPUT "b=?";b
40 PRINT "S=";a+b:STOP
```

Fig.3.2

Linie de program cu execuție iremediabilă

În acest moment programul este memorat și așteaptă o comandă pentru a fi executat. Introduceți comanda RUN acționînd tasta "R". Ea va fi afișată în dreptul cursorului clipitor K și după <ENT> va declanșa execuția programului. Rețineți că o linie nenumerotată (de ex. RUN) este executată imediat fără a fi memorată.

Pentru a anticipa ce se va întîmpla prin execuția programului, să îl comentăm linie cu linie:

```
10 BORDER 2          - afișează un chenar roșu al ecranului
20 INPUT "a=?";a     - cere valori pentru a și b și le memorează
30 INPUT "b=?";b     - 
40 PRINT "S=";a+b:STOP - afișează suma S=a+b și oprește execuția programului
```

Cum i-ați introdus comanda RUN, CIP-ul prompt a trecut la treabă. El execută prima linie (colorează chenarul) și va cere o valoare pentru "a". Introduceți de exemplu:

a=?10 <ENT>

Acum va cere o valoare pentru "b":

b=?20 <ENT>

Aproape instantaneu vă afișează rezultatul execuției întregului program (Fig.3.3.).

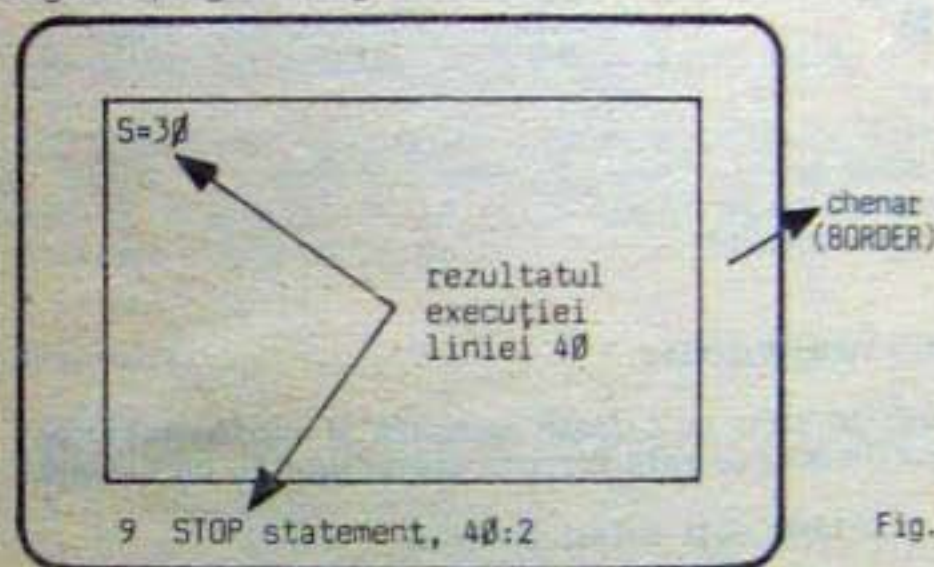

Fig.3.3.

Linii de program: - simple; multiple

Să analizăm puțin formatul unei linii de program. Linia de program poate fi:

► simplă - cu o singură instrucțiune

```
10 BORDER 2          <ENT>
   ↑               ↑
număr instrucțiune terminator de linie
```

► multiplă - cu mai multe instrucțiuni separate între ele prin ":" (două puncte)

```
40 PRINT "S=";a+b:STOP <ENT>
   ↑               ↑
o instrucțiune      altă instrucțiune
```

Programul de mai sus poate fi deci introdus pe o singură linie multiplă. Verificați tastînd:

```
10 BORDER 2: INPUT "a=?";a: INPUT "b=?"; b:
PRINT "S="; a+b:STOP <ENT>
```

Remarcați că vechea linie 10 este înlocuită cu noua linie multiplă. Pentru a executa programul, să ștergem liniile 20, 30, 40 devenite inutile.

Cum ștergem o linie?

Ștergerea unei linii complete se obține foarte ușor prin introducerea numărului ei urmat de <ENT>.

```
20 <ENT> - linia 20 dispăre
30 <ENT> - linia 30 dispăre
40 <ENT> - linia 40 dispăre
```

Dați din nou comanda de execuție a programului:

```
RUN <ENT>
a=710 <ENT>
b=720 <ENT>
```

Rezultat:

```
S=30
9 STOP statement, 10:5
```

Rezultatul calculului este același, dar diferă mesajul de oprire a programului. La prima execuție, oprirea s-a făcut prin instrucțiunea STOP, a doua instrucțiune din linia 40.

```
9 STOP statement, 40:2
↑
număr al mesajului
↑
a doua instrucțiune
linia 40
```

La a doua execuție oprirea s-a făcut prin instrucțiunea STOP, a cincea în linia 10:

```
9 STOP statement, 10:5
↑
linia 10
↑
a cincea instrucțiune
```

Înainte de a trece la aplicația practică, să recapitulăm ce ați învățat din limbajul BASIC până acum:

- informațiile sînt considerate în calculator ca fiind formate din caractere;
- codul conform căruia este construit CIP-ul, cuprinde 255 de caractere (vezi anexa A);
- un program se introduce prin linii numerotate (care sînt executate numai după o comandă specială) și numerotate (care sînt executate imediat);
- pe o linie multiplă se pot introduce mai multe instrucțiuni/comenzi, separate prin ":";
- execuția unui program se obține prin comanda RUN;
- modificarea unei linii se obține prin introducerea noului conținut cu același număr de linie;
- ștergerea unei linii se obține prin introducerea numai a numărului ei (linie vidă).

APLICAȚIE PRACTICĂ AP 3

1. Anulați programul anterior, introducînd comanda imediată:

```
NEW <ENT>
↑
tasta "A"
```

2. Tastați:

```
10 LET a=7 <ENT>
20 LET b=13 <ENT>
30 LET c=a+b <ENT>
40 PRINT c <ENT>
50 STOP <ENT>
```

Dacă ați greșit la introducere, linia nu este admisă cînd acționați <ENT> și eroarea vă este semnalată cu "?" cliptor.

Să simulăm acum o astfel de eroare pentru a vedea cum procedați. Tastați linia 30 astfel:

```
30 LET c+a+b <ENT>
```

↑
În loc de "=" ați introdus "+", tastele fiind alăturate. Eroarea vă este semnalată astfel:

```
30 LET c ? +a+b L
```

Ștergeți linia cu DEL (CS+0) și reintroduceți conținutul corect.

3. Introduceți comanda de ștergere a ecranului (vezi capitolul 2)

```
> ----- <ENT>
```

4. Ecranul fiind șters, să afișăm programul aflat în memorie. Introduceți comanda de listare a lui:

```
LIST <ENT>
```

Pe ecran reapăre programul.

5. Instrucțiunile LET pot fi traduse astfel

```
LET a=7 (fie a=7)
LET c=a+b (fie c=a+b)
```

Instrucțiunea PRINT afișează valoarea lui c. Încercați să scrieți ce va fi afișat după execuția programului:

```
-----
9 STOP statement, -----:---
```

6. Introduceți comanda de execuție a programului și verificați/corectați răspunsul dvs:

```
----- <ENT>
```

Rezultat:

```
-----
9 STOP statement, -----:-----
↑
numărul liniei cu
instrucțiunea STOP
↑
a cîta instrucțiune
pe linie.
```

7. Tastați:

```
10 LET a=127 <ENT>
```

Observați că vechea linie 10 este înlocuită cu noul conținut introdus.

8. Ce rezultat veți obține după execuția programului?

9. Executați programul și comparați rezultatul obținut cu cel intuit de dvs.

10. Tastați:

```
50 <ENT>
```

11. Comparați programul afișat cu cel anterior. Ce observați?

12. Executați programul și analizați ce se afișează:

```
140
0 OK, 40:1
↑
numărul mesajului
```

Observați că CIP-ul este un aparat "descurcăreț". Chiar fără să-i spuneți unde să se oprească (fără linia 50 - STOP), el a executat programul și v-a dat un mesaj că totul a decurs bine (OK) oprindu-se singur la prima instrucțiune a ultimei linii (40:1).

CAPITOLUL 3

13. Introduceți comanda:

```
NEW <ENT>
```

Transcrieți mesajul obținut:

14. Încercați să afișați programul:

```
LIST <ENT>
```

15. Încercați să executați programul:

```
RUN <ENT>
```

Nu mai puteți obține nimic pentru că programul a fost șters din memorie ca urmare a comenzii NEW, în vederea introducerii unui nou program.

16. Reintroduceți programul:

```
10 LET a=7 <ENT>
20 LET b=13 <ENT>
30 LET c=a+b <ENT>
40 PRINT c <ENT>
50 STOP <ENT>
```

17. Tastați:

```
35 LET d=b-a <ENT>
45 PRINT d <ENT>
```

18. Priviți programul afișat și veți constata că "ascultătorul" CIP a memorat cuminte noile instrucțiuni la locul potrivit: linia 35 între 30 și 40 și linia 45 între 40 și 50. Vom spune că liniile 35 și 45 au fost "INSERATE" (intercalate) în program.

Mai puteți remarca ceva în linia 45

```
45 > PRINT d
    ↑
    prompter de linie curentă
```

Semnul ">" reprezintă un prompter (indicator) de LINIE CURENTĂ și el arată întotdeauna ultima linie introdusă sau corectată.

Linia curentă poate fi modificată prin editarea (afișarea) ei la baza ecranului, printr-o comandă de editare tastând CS+1.

Încercați chiar acum următoarea secvență de operații:

BORDER	5	<ENT>	- apare chenarul, dar dispare programul de pe ecran
		<ENT>	- programul este reafiat
(CS+1)		<ENT>	- la bază este "editată" linia 45
		<ENT>	- linia 45 este repusă la locul ei în program
(CS+7)			- prompter-ul de linie este deplasat în linia 40
(CS+7)			- prompter-ul de linie este deplasat în linia 35
(CS+1)			- este editată ca linie curentă linia 35
		<ENT>	- linia 35 (care poate fi modificată) este repusă la locul ei în program

Prompter-ul de linie poate fi deplasat în sus (CS+7), sau în jos (CS+6) având astfel posibilitatea să stabiliți ca linie curentă, orice linie a programului.

Verificați deplasarea prompter-ului de linie tastând (CS+7) sau (CS+6).

19. Analizați programul afișat și încercați să intuiți care vor fi rezultatele execuției lui:

```
-----
-----
valoarea lui c
valoarea lui d
```

20. Introduceți comanda de execuție și comparați rezultatele.

21. Executați următoarea secvență:

```
<ENT> - programul este reafiat
RUN - programul este șters de pe ecran și apar rezultatele
```

22. Reintroduceți linia 30 cu cite un spațiu / blank între caractere astfel;

```
30 LET c = a + b <ENT>
```

↑ ↑ ↑
spații

Executați programul! Observați că totul decurge normal. BASIC-ul ignoră deci spațiile.

23. Ștergeți din program liniile 45 și 35 introducând două linii vide.

24. Modificați liniile 10 și 20 retastându-le astfel:

```
10 INPUT "a=";a <ENT>
20 INPUT "b=";b <ENT>
```

25. Modificați linia 40 prin editare astfel:

- stabiliți linia curentă dând comanda

```
LIST 40 <ENT>
```

Apăsând a doua oară pe <ENT> reapare programul cu prompterul în linia 40

-coboriți linia curentă în poziția de editare cu (CS+1);
-deplasați cursorul spre dreapta cu (CS+8), sau spre stînga cu (CS+5) și introduceți ghilimelele astfel încît linia să arate astfel:

```
40 PRINT "c=a+b=";c <ENT>
```

26. Noul program instruește CIP-ul astfel:

10 INPUT "a=";a	}	- cere valorile lui a și b și le memorează
20 INPUT "b=";b		
30 LET c=a+b		- calculează c=a+b
40 PRINT "c=a+b=";c		- afișează c=a+b
50 STOP		- oprește execuția programului

27. Executați programul:

```
RUN <ENT>
a=?10 <ENT>
b=?20 <ENT>
c=a+b=30
9 STOP statement, 50:1
```

28. Repetați:

```
RUN <ENT> -rezultatul anterior dispare
a=?90 <ENT>
b=?10 <ENT>
c=a+b=100
STOP
```

29. Încercați altă formă de execuție a programului:

```
GOTO 10 <ENT> - rezultatul anterior nu mai dispare de pe ecran
```

tasta "G"

```
a=?23 <ENT>
b=?16 <ENT>
c=a+b=39 <ENT>
STOP
```

Iar:

```
GOTO 10 <ENT>
a=22530 <ENT>
b=739870 <ENT>
c=a+b=42400
STOP
```

Observați că execuția programului se poate face cu RUN și în acest caz valorile unei execuții anterioare sunt anulate, sau cu o instrucțiune

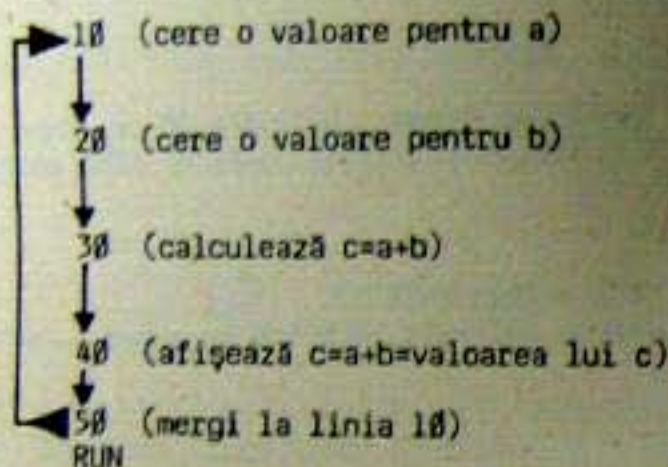
```
GOTO n
```

de trimitere la o linie "n" a programului de unde doriți să înceapă execuția. În acest ultim caz, valorile anterioare nu sunt anulate.

30. Înlocuiți conținutul liniei 50 cu următorul:

```
50 GOTO 10 <ENT>
```

Acum programul se va executa astfel:


```
a=750 <ENT>
b=715 <ENT>
c=a+b=65 <ENT>
a=?
```

deoarece ați înlocuit instrucțiunea de oprire STOP cu instrucțiunea GOTO ("mergi la") programul nu s-a mai oprit din execuție și va cere în continuare alte și alte valori pentru a și b. Încercați!

31. În momentul în care doriți să întrerupeți această execuție fără să sfârșit a programului, la solicitarea unei valori pentru a sau b, introduceți:

```
STOP <ENT> (STOP obțineți cu SS+A)
```

Programul va fi oprit cu mesajul:

```
H STOP in INPUT
```

32. Anulați programul existent în memorie și introduceți:

```
NEW
10 PRINT "multe salutări, prietene!"
20 PAUSE 0
30 GOTO 10
```

Executați programul:

```
RUN <ENT>
```

Veți primi mesajul:

```
multe salutări, prietene!
```

Apăsați pe orice tastă și veți fi din nou salutat:

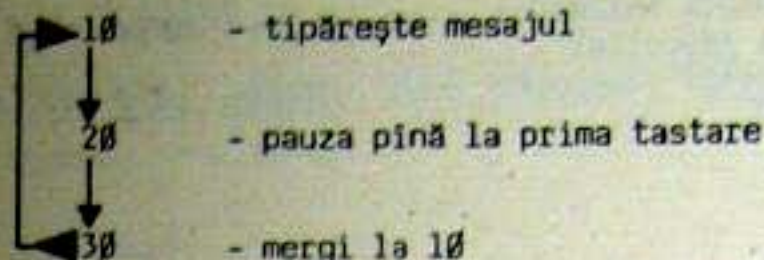
```
multe salutări, prietene!
```

În continuare, la apăsarea oricărei taste, veți primi la nesfârșit salutări. Dar până când? Până veți dori să întrerupeți primirea de mesaje, determinată de fapt, de execuția

repetată a programului (se spune că programul "ciclează", adică a intrat într-un ciclu fără sfârșit). Introduceți comanda de întrerupere BREAK (CS+SPACE) și execuția programului va fi întreruptă, afișându-se mesajul:

```
L. BREAK into program, 20:1
```

Apăsați <ENT> pentru a fi reafiat programul și priviți-l cu atenție. Ce s-a întâmplat? Ultima instrucțiune a programului GOTO 10 a determinat de fiecare dată următorul ciclu:

Comanda BREAK va permite întreruperea execuției unui program în orice moment, cu excepția cazului când CIP-ul așteaptă un răspuns la o instrucțiune INPUT, când puteți întrerupe execuția numai prin STOP, așa cum ați văzut în exemplul precedent.

Execuția unui program întreruptă prin BREAK/STOP, poate fi reluată cu instrucțiunea CONTINUE (prescurtat CONT). Încercați!

O ultimă noutate în acest capitol:

Instrucțiunea PAUSE permite oprirea execuției programului, la dorința programatorului, astfel:

```
PAUSE n - oprește execuția pe o perioadă de (n/50) secunde
```

```
PAUSE 0 - oprește execuția până la apăsarea oricărei
```

```
BREAK <ENT>
----- <ENT> - ștergeți ecranul
----- - reluați programul întrerupt
```

```
multe salutări, prietene!
```

```
----- - întrerupeți programul
----- - ștergeți programul din memorie
```

Recapitulare: operații și comenzi pentru elaborarea și execuție program

- Linia de program curentă (în care se pot face modificări) este indicată de prompter-ul ">". Ea poate fi stabilită prin deplasarea prompter-ului cu ↑ sau ↓.

- Modificări într-o linie de program se fac astfel:

.se poziționează prompter-ul de linie curentă cu ↓ (CS+6) sau cu ↑ (CS+7).

.se deplasează cursorul pe linie cu → (CS+8) sau ← (CS+5), se șterg (CS+0) caracterele nedorite și se introduc cele noi.

.se apasă <ENT>.

- Execuția unui program:

```
RUN sau RUN nr. linie
GOTO nr. linie
```

- Afișarea unui program

```
LIST sau LIST nr. linie
```

- Se afișează un ecran încheiat cu

```
scroll? (alt ecran?) puteți răspunde:
```

.apăsând orice tastă, pentru continuarea afișării;

.tastând "N" pentru a renunța la afișarea programului

- Ștergerea unui program din memorie:

```
NEW
```

- Întreruperea execuției unui program:

```
BREAK (CS+SPACE)
```

```
STOP (CS+A)
```

execuția se reia cu:

```
CONT
```

```
PAUSE n -oprește execuția pe o perioadă de n/50 sec.
```

```
PAUSE 0 -oprește execuția programului până se apasă orice tastă
```

- Ștergerea ecranului

```
CLS
```

INTREBĂRI RECAPITULATIVE

- I 3.1 Cum ștergeți o linie dintr-un program BASIC?
 I 3.2 Cum inserați o linie nouă?
 I 3.3 Cum schimbați conținutul unei linii deja introdusă?
 I 3.4 Care este comanda de afișare a unui program memorat?
 I 3.5 Cum ștergeți din memorie un program memorat?
 I 3.6 Instrucțiunile fără număr de linie au nevoie de comanda RUN pentru a fi executate?
 I 3.7 Cum este indicată linia curentă și cum puteți stabili o linie curentă?
 I 3.8 Cum deplasați la stînga și la dreapta cursorul într-o linie de editare?
 I 3.9 Cum puteți întrerupe execuția unui program și cum reluați execuția?
 I 3.10 Cum opriți execuția unui program pînă la prima tastare?

RĂSPUNSURI

- R 3.1 a) Introducînd o linie vidă cu același număr de linie.
 b) Ștergînd înapoi cu DEL (CS+Ø) caracter după caracter.
 R 3.2 Cu un număr de linie intermediar.
 R 3.3 Introducînd o linie cu același număr, dar cu un nou conținut.
 R 3.4 LIST.
 R 3.5 Cu ajutorul comenzii NEW.
 R 3.6 Nu, ele sînt imediat executate.
 R 3.7 Linia curentă este indicată de prompter-ul de linie și poate fi stabilită prin deplasarea prompter-ului cu ↓ sau ↑.
 R 3.8 Cu ← sau →.
 R 3.9 Cu BREAK/STOP; CONT.
 R 3.10 Cu PAUSE Ø.

CUM CALCULEAZĂ CIP-UL?Operații; Operatori; Constante; Variabile; Expresii

Deoarece acum ați făcut "primii pași" în BASIC, puteți trece la noțiuni de detaliu ale limbajului.

O precizare importantă!

În continuare nu veți mai avea specificată acționarea tastei ENTER. Nu uitați însă ca de fiecare dată să o tastați, pentru că altfel cursorul va clipi uimit la sfîrșitul liniei de program, și informațiile tastate de dvs. vor rămîne numai pe ecran, fără a fi cunoscute de calculator.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP4

1. Introduceți următorul program:

```
1Ø INPUT "x=";x:PRINT"x=";x
2Ø INPUT "y=";y:PRINT"y=";y
3Ø LET z=x+y
4Ø PRINT "====="
5Ø PRINT "z=";z
6Ø STOP
```

Așa cum probabil v-ați dat seama, în linia 3Ø se face o operație de adunare între două numere, care vî sînt cerute în liniile 1Ø și 2Ø.

Executați programul:

(nu uitați ENTER!)

x=14.7 (în BASIC numerele zecimale se scriu cu punct, nu cu virgulă)

y=15.3

=====
z=3Ø

2. Schimbați linia 3Ø astfel:

```
3Ø LET z=x-y
```

Înainte de a executa programul, scrieți mai jos care va fi rezultatul dacă veți introduce x=20 și y=6

z=_____

Acum executați programul și comparați rezultatul cu cel presupus de dvs.

3. Introduceți:

```
3Ø LET z=x*y
```

Afișați programul.

Executați programul cu x=8 și y=3

z=_____

Ce operație aritmetică se notează cu "*"?

4. Introduceți:

```
3Ø LET z = x / y
```

Afișați programul și executați-l atribuind variabilelor valorile: x=36 și y=4

z=_____

Ce operație aritmetică se notează cu "/"?

5. Încercați:

```
3Ø LET z=x+y-y/4
```

Afișați programul și studiați-l puțin. Ce rezultat credeți că se va obține dacă introduceți x=6 și y=12

z=_____

Executați programul și comparați rezultatul cu cel anticipat

6. Anulați programul și introduceți:

```
10 LET a=5*5
20 LET b=5^2
30 PRINT "a=";a
40 PRINT "b=";b
50 STOP
```

Executați programul și veți remarca obținerea aceluiași rezultat. Prin "↑" în BASIC se notează ridicarea la putere sau exponențierea, așa încât în linia 20 se calculează "cinci la puterea a doua" ceea ce este echivalent cu linia 10.

7. Schimbați:

```
10 LET a=5*5*5
20 LET b=5^3
```

Cît credeți că se va obține?

a=_____

b=_____

Executați programul și confrunțați rezultatele.

8. Completați operatorii aritmetici folosiți pentru următoarele operații:

- sădăre _____
- exponențiere _____
- înmulțire _____
- împărțire _____
- adunare _____

9. Anulați vechiul program și introduceți o instrucțiune imediată (fără număr de linie):

```
PRINT "a=3+4*8/2=";3+4*8/2
```

notați rezultatul a=_____

5. analizăm puțin ce s-a întimplat:

- instrucțiunea a fost executată imediat (fără RUN);
 - instrucțiunea PRINT a executat calculul expresiei și apoi a afișat rezultatul;
 - operațiile s-au făcut într-o anumită ordine.
- Instrucțiunea respectivă este transcrierea în limbajul BASIC a expresiei aritmetice:

$$a = 3 + 4 \times \frac{8}{2}$$

CIP-ul a efectuat mai întâi înmulțirea și împărțirea și apoi a făcut adunarea.

10. Introduceți, notați, analizați și comparați rezultatele:

```
PRINT "a=(3+4)*8/2=";(3+4)*8/2 rezultat: _____
PRINT "a=3+(4*8)/2=";3+(4*8)/2 _____
PRINT "a=3+4*(8/2)=";3+4*(8/2) _____
```

Calculatorul a efectuat calculele în următoarea ordine:

1. paranteza
2. înmulțirea/împărțirea
3. adunarea

Dacă întâlnește paranteze evaluează prioritar conținutul lor

11. Introduceți și notați rezultatele:

```
PRINT 2*100
PRINT 2*100*100
PRINT 2*100*100*100
PRINT 2*100*100*100*100
```

Remarcați că rezultatul ultimei operații a fost afișat sub forma 2E+8 în loc de: 200000000.

12. Ștergeți ecranul (CLS) și introduceți:

```
PRINT 2/100
PRINT 2/(100*100)
PRINT 2/(100*100*100)
```

rezultat

Ultimul rezultat în loc de 0.000002 a fost afișat sub formă: 2E-6 (2E minus 6) unde "E-6" arată că este un număr zecimal în care cifra 2 se află după virgulă în a șasea poziție (cu zerouri în față).

13. Scrieți în formă acceptată de interpretorul BASIC următoarele expresii aritmetice. Cum credeți că vor fi afișate rezultatele?

```
10*10^7
10:10^6
```

Introduceți instrucțiunile corespunzătoare și verificați forma de afișare a rezultatelor.

14. Introduceți:

```
10 PRINT 17
20 LET a=17:PRINT a
30 LET a=39:PRINT a
```

Executați programul!

În linia 10 cerem calculatorului să afișeze numărul 17. În linia 20 cerem același lucru, dar prin intermediul literei "a" careia îi vom putea da și alte valori. Limbajul BASIC vă permite să lucrați atât cu valori CONSTANTE (neschimbate) cît și cu VARIABILE (nume care pot lua diferite valori). Constantele și variabilele sînt admise în anumite condiții despre care veți afla multe în continuarea acestui capitol. Dacă nu veți respecta aceste condiții (din neatenție sau neatenție) interpretorul BASIC va refuza să le ia în considerare semnaland eroarea cu un semn de întrebare în linia de editare.

15. Încercați validitatea unor constante numerice introducînd valorile date pentru x și notînd ce se afișează:

```
NEW
10 INPUT "x=";x:PRINT x
20 GO TO 10
RUN
```

valori pentru x:	ce se afișează:
123	123
3.14	-----
12345678	-----
123456789	-----
0.123	-----
/.123	-----
+210	-----
-210	-----
12abc	12?abc (eroare nu sînt admise litere)

Ștergeți literele și valoarea va fi admisă.

16. Schimbați linia 10:

```
x=STOP <ENT> (STOP obțineți cu SS+A)
10 INPUT "x=";x$;PRINT x$
RUN
```

valori pentru x:	ce se afișează:
abc	-----
12abc	-----
8aSiC	-----

aceasta e o VARIABILĂ SIR
Prin adăugarea caracterului "\$" variabila x este definită ca o VARIABILĂ SIR în care se pot introduce orice caractere alfanumerice.

17. Acționați butonul RESET și introduceți cu atenție:

```
10 INPUT "caracter 1: ";a$, "caracter 2: ";b$
20 IF a$ > b$ THEN PRINT a$;" > ";b$:GO TO 10
30 IF a$ < b$ THEN PRINT a$;" < ";b$:GO TO 10
40 PRINT a$;" = ";b$:GO TO 10
```

Programul compară două caractere introduse la cerere și afișează relația dintre ele, folosind operatorii BASIC

- > (mai mare decât ...)
- < (mai mic decât ...)
- = (egal cu ...)

Compararea se face pe baza codurilor ASCII ale caracterelor, indicate în anexa A. Priviți în anexa A:

- litera "F" are codul 70, iar litera "E" are codul 69.
Rezultă că: F > E (pentru că 70 > 69).
- cifra "7" are codul 55, iar litera "d" are codul 100.
Rezultă că: 7 < d.
- semnul "%" are codul 37, iar semnul "?" are codul 63.
Rezultă că: % < ?.

Verificați executând programul și confruntând rezultatele cu codurile din anexa A:

```
caracter 1: 4      caracter 2: 9
                4 < 9
caracter 1: k      caracter 2: A
                k > A
caracter 1: ↑      caracter 2: +
                ↑ > +
caracter 1: p      caracter 2: 8
                p > 8
```

18. Introduceți:

```
RESET
10 CLS:INPUT "a=(5...10)=";a:PRINT "a=";a
20 IF a>=5 AND a<=10 THEN CIRCLE 125, 85, 30
   :PAUSE 200:GO TO 10
30 IF a<5 OR a>10 THEN PRINT AT 10,1:FLASH 1;
   "număr în afara intervalului!":PAUSE 300:GO TO 10
```

Programul vă cere să-i introduceți un număr cuprins între 5 și 10 și în funcție de răspunsul dvs. reacționează astfel:

1) dacă numărul introdus va fi mai mare decât sau egal cu 5 (a>=5) ȘI (în engleză AND) mai mic sau egal cu 10 (a<=10), adică dacă va fi cuprins în intervalul (5,10), CIP-ul vă va oferi ca premiu un cerc în mijlocul ecranului (cu instrucțiunea CIRCLE);

2) dacă numărul introdus va fi mai mic decât 5, SAU (în engleză OR) mai mare decât 10, CIP-ul vă va atrage atenția clipind că numărul nu se încadrează în valorile premiabile (cu instrucțiunea FLASH 1).

Executați programul și verificați vigilența calculatorului (de ex. cu a=7, apoi a=3).

Pe scurt, programul poate fi comentat astfel:

- șterge ecranul
- linia 10
 - . cere un număr între 5 și 10
 - . afișează numărul introdus
- linia 20
 - . dacă numărul este între 5 și 10 desenează un cerc
 - . așteaptă 4 secunde și apoi întoarce-te la linia 10
- linia 30
 - . dacă numărul este mai mic decât 5 sau mai mare decât 10 afișează clipitor "număr în afara intervalului"
 - . așteaptă 6 secunde și apoi întoarce-te la linia 10.

19. Încercați acum dacă CIP-ul este suficient de "deștept" încât să înțeleagă și informații spuse invers. În programul următor să-i cereți să se descurce în următoarea situație:

- îi memorați printr-o variabilă șir numele unei păsări cunoscute: "cuc";
- el să vă ceară un nume de pasăre;
- dacă vreți să-i încercați răbdarea nu-i dați la înce-

put ce știe el, ci orice alte nume de păsări, caz în care să vă ceară cu insistență pasărea pe care o ține el minte;

- când îi veți satisface, dorința, să afișeze bucuros cântecul cucului !

Introduceți:

```
RESET
10 CLS:LET p$="cuc"
20 INPUT "o pasare: ";x$
30 IF NOT p$=x$ THEN PRINT "alta pasare!":PAUSE 50:
   GO TO 10
40 PRINT AT 10,12:FLASH 1;"cucu!!!":PAUSE 200:
   GO TO 10
```

În program este utilizat operatorul logic NOT (în românește "nu") pentru a pune condiția: dacă p\$ NU este egal cu x\$ ATUNCI solicită din nou un șir pentru x\$.

Și acum după ce ați constatat în dialog direct cu CIP-ul cum calculează, dacă nu toate noțiunile vă sînt foarte clare, ele vor fi reluate cu explicații suplimentare și în exerciții/intrebări la sfîrșitul fiecărui capitol.

NOȚIUNI DE BAZĂ. OPERATORI

Limbaajul BASIC folosește următoarele tipuri de operatori:

- a) operatori aritmetici:
 - + adunare
 - scădere
 - * înmulțire
 - / împărțire
 - ↑ ridicare la putere (exponentiere)
- b) operatori relaționali
 - = egalitate
 - <> neegalitate
 - > mai mare decât
 - < mai mic decât
 - >= mai mare decât sau egal cu
 - <= mai mic decât sau egal cu
- c) operatori logici
 - AND "și"
 - OR "sau"
 - NOT negație
- d) operator de alipire (concatenare) șiruri
 - + plus

PRIORITĂȚI ÎN EXECUȚIE

Prioritatea (ordinea) în execuție a operațiilor este următoare:

- 1- expresiile din paranteze
- 2- ↑ (ridicarea la putere/exponentierea)
- 3- *, / (înmulțirea, împărțirea)
- 4- +, - (adunarea, scăderea)
- 5- =, <, >, <=, >=, <>
- 6- NOT
- 7- AND
- 8- OR

O expresie cu operatori de aceeași prioritate se execută de la stînga la dreapta.

De exemplu expresia $3 + \frac{4^2}{8} - 2$ se scrie în limbaajul BASIC

$3+4 \uparrow 2/8-2$ și se execută astfel:

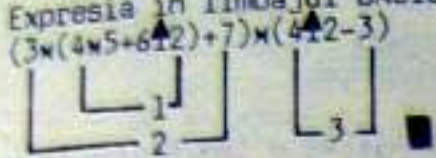
1. $3+16/8-2$
 2. $3+2-2$
 3. $5-2$
- rezultat:3

Încercați:

```
NEW
PRINT 3+4 \uparrow 2/8-2
```

Exemplu: $[3(4 \times 5 + 6^2) + 7] (4^2 - 3)$

Expresia în limbajul BASIC se scrie astfel:

Ordinea în execuție este:

- 1- 4*5
- 2- 4*5+6
- 3- 3*56+7
- 4- 4*2
- 5- 16-3
- 7- 175*13

Calculați singuri și notați rezultatul: _____
 Verificați cu o instrucțiune PRINT imediată.
 Probabil v-ați întrebat deja: dar radicalul sau extragerea de rădăcină cum se calculează?
 Pentru exemplificare să scriem linia de program pentru calculul ipotenuzei unui triunghi dreptunghic. Fie variabilele:

a, b - catetele triunghiului c - ipotenuza

Formula aritmetică de calcul este:

$$c = \sqrt{a^2 + b^2}$$

În BASIC se poate scrie în două feluri:

$(a^2+b^2)*0.5$ sau $SQR(a^2+b^2)$

CONSTANTE NUMERICE

Constantele numerice pot avea:

- format întreg:
16 sau +16
-305
- format zecimal (real):
6.25 (echivalent cu 6,25)
0.95 sau .95 (pentru 0,95)
- format exponențial:
 $E + n$ (echivalent cu 10^n) unde n este un număr întreg cuprins între -38 și +37

Exemple:

-1234=-1.234E+3=-.1234E4
 5000000=5E6=5E+6
 -.0000123=-1.23E-5=-123E-7

Introduceți și verificați afișarea aceluiași rezultat:

```
PRINT -.0000123
PRINT -1.23E-5
PRINT -123E-7
```

CONSTANTE ȘIR DE CARACTERE

Orice șir de caractere alfanumerice introduse între "" constituie o constantă șir.

Exemple:

```
"abc"
"NR CRT"
```

"Nu opriti banda, se incarca programul!"
 Dacă aveți nevoie să folosiți în șirul de caractere chiar caracterul " (ghilimele), îl introduceți de două ori pentru fiecare apariție în șir.

```
10 PRINT "CIP" -afișează: CIP
20 PRINT ""CIP"" -afișează: "CIP"
```

VARIABLE NUMERICE

Variabilele numerice pot fi formate din oricâte caractere alfanumerice, cu condiția să înceapă cu o literă:

Exemple:
 a
 p237
 material58

Introduceți:

```
10 LET lungimea=8:LET latimea=6
20 LET suprafata=lungimea*latimea
30 PRINT "suprafata=";suprafata
RUN
```

În acest program aveți:

- constante numerice: 6 și 8
- constante șir: "suprafata="
- variabile numerice: lungimea, lățimea, suprafata

VARIABLE ȘIR DE CARACTERE

Puteți defini în program variabile cărora să le puteți atribui diferite șiruri de caractere alfanumerice și numerice. Numele unei variabile șir trebuie să conțină o singură literă urmată de semnul \$.

Exemple:

```
A$="DA sau NU"
X$="SALUT!"
```

Un șir de caractere poate fi utilizat și parțial sub formă de SUBȘIR. Manevrarea subșirurilor se face cu:

- S=(n1 TO n2)
- S este o constantă șir sau o variabilă șir
 - n1 primul caracter al subșirului
 - n2 ultimul caracter al subșirului.

Fie șirul: a\$="abcde"

Verificați manevrarea lui introducând următoarele instrucțiuni cu execuție imediată:

Ce se afișează

```
CLS
LET a$="abcde"
PRINT 12345          12345
PRINT a$             abcde
PRINT a$(3)          c
PRINT a$(2 TO 4)     bcd
PRINT a$(1 TO 3)     abc
PRINT a$(2 TO 2)     bcde
PRINT a$(2 TO 2)     b
PRINT a$(4 TO 3)     linie vidă (blank)
PRINT a$(1 TO 5)     abcde
PRINT a$(1 TO 6)     mesaj de eroare deoarece
                     șirul are numai 5 caractere
```

Iată un exemplu mai sugestiv.

Dacă introducem într-un șir lunile anului prescurtate în trei litere astfel: l\$="ian feb mar apr mai iun"
 Putem extrage pentru un eventual calendar subșiruri.
 Introduceți și verificați!

```
NEW
10 PRINT "12345678901234567890123456789012"
20 LET l$="ian_feb_mar_apr_mai_iun"
30 PRINT l$
40 PRINT "luna 2-a:";l$(4 TO 7)
50 PRINT "trim.1:";l$(1 TO 11)
60 PRINT "primavara incepe in luna"; l$(8 TO 11)
70 PRINT "semestrul 1:";l$
RUN
```

NOTAȚIA EXPONENȚIALĂ A NUMERELOR

Numerele foarte mari și cele foarte mici pot fi exprimate sub o formă exponențială astfel:

1234000000=1.234e+9
 mantisa exponent (se poate nota cu "E" sau "e")

Mantisa reprezintă numărul zecimal (în locul virgulei se folosește punctul), iar exponentul este format din litera "E" urmată de un număr care arată poziția punctului zecimal. Dacă exponentul este pozitiv, numărul respectiv se obține prin deplasarea spre dreapta a punctului zecimal

3.7e12= 3700000000000
 └──────────────────────────┘ 12 poziții

Dacă exponentul este negativ, numărul respectiv se obține prin deplasarea spre stînga a punctului zecimal.

56e-8=0,00000056
8 poziții ←

Exemplul următor vă va ajuta să înțelegeți mai bine reprezentarea exponențială:

31400	3,14e4
3140	3,14e3
314	3,14e2
31,4	3,14e1
3,14	3,14
0,314	3,14e-1
0,0314	3,14e-2
0,00314	3,14e-3
0,000314	3,14e-4
0,0000314	3,14e-5

Dacă CIP-ul vă va afișa un rezultat sub formă exponențială, dvs. veți putea obține forma zecimală obișnuită destul de ușor, luînd în considerare semnul exponentului. Dacă este + scrieți punctul zecimal la dreapta cu atîtea poziții cîte arată exponentul.

9.876543E8 este 987654300
8 poziții →

Dacă semnul este negativ, scrieți punctul zecimal la stînga cu numărul indicat de poziții.

23e-6 este 0,000023
6 poziții ←

OPERATORI RELAȚIONALI

Un program BASIC se execută "secvențial" linie după linie, dar aveți posibilitatea să-i spuneți calculatorului, ca în anumite condiții să nu mai respecte secvența crescătoare a numerelor de linii. Pentru aceasta veți putea folosi instrucțiunea de testare condiționată IF...THEN... (în traducere: DACĂ...ATUNCI...).

IF condiție THEN acțiune

Cînd condiția este îndeplinită se execută acțiunea indicată după THEN.

Condiția (sau testul) care urmează după IF o puteți pune folosind operatori relaționali.

operator	semnificație	exemple (vezi anexa A)	
>	mai mare decît	4>3	b>a
<	mai mic decît	3<4	a=	mai mare decît sau egal cu	x>=y	n>=8
<=	mai mic decît sau egal cu	p<=q	t<=10
<>	nu este egal cu (diferit de)	5<>7	m<>N
=	egal cu	K\$="ABC"	x=4

OPERATORI LOGICI

În instrucțiunea IF veți putea utiliza operatori logici:
AND (în traducere: ȘI)
OR (SAU)
NOT (NU)

AND

Folosind AND între două condiții, impuneți ca amîndouă să

fie îndeplinite pentru ca să se execute ce urmează după THEN
IF condiția 1 AND condiția 2 THEN...

Pentru a înțelege mai bine, închipuiți-vă o țevă prin care curge apa și care are două robinete R1 și R2:

Ele pot fi în următoarele condiții:

R1	R2	Efect
închis	închis	nu curge apa
închis	deschis	nu curge apa
deschis	închis	nu curge apa
deschis	deschis	apa curge

Condițiile se pun deci astfel:

DACĂ R1=deschis ȘI R2=deschis ATUNCI apa curge

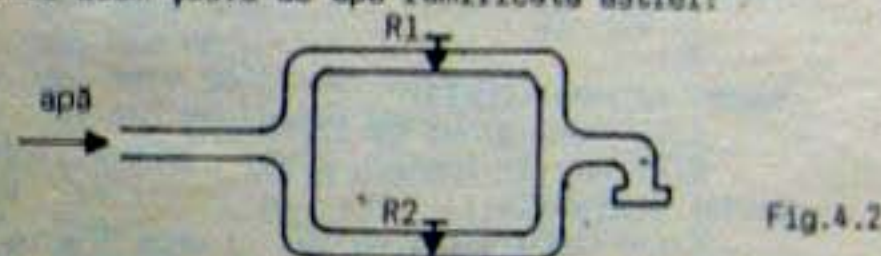
În BASIC veți scrie:

IF R1=.....AND R2=.....THEN.....

OR

Operatorul logic OR îl veți folosi atunci cînd din două condiții este suficient una să fie îndeplinită, pentru ca să se execute ce urmează după THEN.

Închipuiți-vă acum țeava de apă ramificată astfel:

Se observă imediat că un singur robinet este suficient să fie deschis pentru ca apa să curgă.

Condițiile se pun astfel:

DACĂ R1=deschis SAU R2=deschis ATUNCI apa curge

În BASIC veți scrie:

IF R1=..... OR R2=.....THEN.....

NOT

Operatorul NOT se folosește înaintea unei condiții care dacă NU este îndeplinită, se execută ce urmează după THEN.

Exemplu: DACĂ NU este x diferit de y ATUNCI scrie x=y
IF NOT condiție THEN.....

ALIPIREA (CONCATENAREA) ȘIRURILOR

Puteți reuni două șiruri de caractere într-unul singur, folosind operatorul de concatenare (alipire)"+"

a\$=b\$+c\$

Presupunînd că variabilele șir sînt:

LET b\$="Întreprinderea"
LET c\$="ELECTRONICA"

după executarea liniei: LET a\$=b\$+c\$;PRINT a\$

se va afișa pe ecran: Întreprinderea ELECTRONICA

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE ȘI EXERCIȚII

Î 4.1 În execuția operațiilor aritmetice există o ordine (prioritate). Scrieți în ordine inversă ce operații se execută:

- 4) _____ (ultimele)
 3) _____
 2) _____
 1) _____ (primele)

Î 4.2 Scrieți forma BASIC pentru calculul expresiilor:

- 1) $d = \frac{a \times b}{c} + 10$
 2) $e = \frac{(a + 5) b^n}{2,7 (c - \frac{d}{b}) + 1}$
 3) $y = ax^2 + bx + c$

Î 4.3 Găsiți erorile în următoarele constante:

constantă	eroare
a) 4.320E2.1	_____
b) 1,05	_____
c) 5.666E+42	_____
d) 0.702-E6	_____

Î 4.4 Ce rezultat va fi afișat după executarea următorului program:

```
10 LET A=5:LET B=8:LET C=(A*B+2)/7:PRINT C
```

Î 4.5 Cum vor fi afișate următoarele numere:

- a) 1200000000 _____
 b) 0,000000444 _____

Î 4.6 Care este forma zecimală obișnuită a următoarelor constante numerice:

- a) 3.001E+10 _____
 b) 1.989E-6 _____

Î 4.7 Date fiind următoarele variabile: M, M\$, Abc, P123, X\$, șir, doi, S\$ precizați care sînt:

- a) variabile numerice: _____
 b) variabile șir: _____

Î 4.8 Ca urmare a instrucțiunii:

```
IF a<=13 AND b>5 THEN PRINT x
```

se afișează x dacă:

- 1) a=13;b=13 _____ (răspundeți da/nu)
 2) a=20;b=20 _____ (da/nu)

Î 4.9 Dacă introduceți:

```
10 LET D$="am CIP"
20 IF b$="știu BASIC" OR D$="am CIP"
THEN PRINT "sînt bucuros!"
30 PRINT "regret!"
```

după execuția programului veți primi răspunsul "sînt bucuros!"?

a) _____ (da/nu)

b) De ce? _____

Î 4.10 Atenție o întrebare puțin mai dificilă!

Judecați cu atenție și încercați să răspundeți, apoi introduceți programul și verificați-vă raționamentul inițial. Fie următorul program:

```
5 PRINT
10 INPUT "x=";x,"y=";y
20 PRINT "x=";x,"y=";y
30 IF NOT x<>y THEN PRINT "AAAA":GOTO 5
40 PRINT "BBBB"
```

Ce mesaj va fi afișat dacă introducem:

- a) x=4 y=1 _____
 b) x=8 y=8 _____
 c) x=1 y=4 _____

Î 4.11 Fie următorul program:

```
10 PRINT "introduceți pentru y valoarea 1,2 sau 3"
20 INPUT "y=";y
30 IF y=1 THEN GOTO 70
40 IF y=2 THEN GOTO 80
50 IF y=3 THEN GOTO 90
60 GOTO 100
70 PRINT "ROȘU":GOTO 20
80 PRINT "ALB":GOTO 20
90 PRINT "VERDE":GOTO 20
100 STOP
```

a) Ce se va afișa după execuție dacă:

- y=2 _____
 y=1 _____
 y=3 _____

b) Care sînt în program constantele numerice?

c) Care sînt variabilele numerice?

d) Care sînt constantele șir?

e) Ce se întîmplă dacă introduceți pentru y o valoare diferită de 1, 2 sau 3?

RĂSPUNSURI

R 4.1 4) adunarea/scăderea
 3) înmulțirea/împărșirea
 2) exponențierea
 1) expresiile din paranteze

R 4.2 1) $d=(a \times b)/c+10$
 2) $e=((a+5) \times b^n)/(2,7 \times (c-d/b)+1)$
 3) $y=ax^2+bx+c$

R 4.3 a) exponentul nu este număr întreg
 b) virgula nu este admisă
 c) exponent prea mare (>37)
 d) exponent greșit (trebuie:E-6)

R 4.4 6

R 4.5 a) 1.2E+9
 b) 4.44E-7

R 4.6 a) 30010000000
 b) 0,000001989

R 4.7 a) M, Abc, P123, șir, doi
 b) M\$, X\$, S\$

R 4.8 1) da 2) nu

R 4.9 a) da!
b) pentru că OR cere să fie îndeplinită o singură condiție

R 4.10 Linia 30 a paragrafului se citește așa:

DACĂ NU este x diferit de y (adică $x=y$) afișează "AAAA" și întoarce-te la linia 5.

În cazul în care condiția pusă în linia 30 nu este îndeplinită (adică x este diferit de y) programul trece la linia 40 și afișează mesajul corespunzător.

Deci răspunsurile corecte sînt:

- a) 8888
- b) AAAA
- c) 8888

R 4.11 a) ALB
ROȘU
VERDE
b) 1, 2 și 3
c) y
d) "ROȘU", "ALB", "VERDE"
e) execuția programului este oprită prin STOP (linia 100)

INTRĂRI, IEȘIRI, APLICAȚII SIMPLE

LET; INPUT; READ; PRINT; PRINT TAB; PRINT AT; REM; SAVE; LOAD

În acest capitol cunoștințele dvs. de BASIC vor fi îmbunătățite, prin detalii asupra posibilităților de introducere a datelor, de obținere a rezultatelor și prin exemple de programe comentate.

Treptat, vă veți însuși noțiuni despre realizarea unor programe proprii bine gândite și clare, despre stocarea lor pe caseta magnetică și despre o operație pe care o veți executa foarte frecvent și anume încărcarea unor jocuri/programe de pe casetele magnetice.

1. Anulați programul existent în memorie. Aveți două posibilități:

- prin acționarea tastei RESET
- prin instrucțiunea NEW

2. Introduceți și executați următorul program:

```
10 INPUT "a=";a
20 INPUT "b=";b
30 INPUT "c=";c
40 LET d=a+b+c
50 PRINT d
60 STOP
RUN
```

Programul dispăre de pe ecran și cursorul clipește întrebător în colțul ecranului așteptînd o valoare pentru variabila numerică "a".

```
a=2
b=4
c=6
```

Scrieți ce se afișează:

```
-----
```

Rețineți că cele trei instrucțiuni INPUT au permis introducerea prin interogare, de valori pentru variabilele numerice a, b și c.

3. Anulați liniile 10 și 20 și introduceți din nou comanda de execuție

```
10 <ENT>
20 <ENT>
RUN <ENT>
c=9
```

Notați mesajul afișat: -----

CIP-ul a încercat fără succes să execute adunarea din linia 40 și a semnalat că nu a găsit variabilele "a" și "b".

4. Schimbați linia 30 punînd toate variabilele, separate prin virgule:

```
30 INPUT "a=";a,"b=";b,"c=";c
```

Aveți programul:

```
LIST
30 INPUT "a=";a,"b=";b,"c=";c
40 LET d=a+b+c
50 PRINT d
60 STOP
RUN
```

De această dată cursorul clipește cerînd valoarea lui "a", după care sare la mijlocul liniei și cere pe "b" și apoi sare în linia următoare cerînd pe "c".

```
a=10          b=4.3
c=5.7
Rezultat: -----
```

5. Introduceți:

```
30 READ a,b,c (READ obțineți cu SS+CS și apoi A)
LIST
```

Veți avea pe ecran:

```
30 READ a, b, c
40 LET d=a+b+c
50 PRINT d
60 STOP
RUN
```

Notați mesajul afișat: _____

Explicația este următoarea: instrucțiunea READ este o altă posibilitate de a introduce date, direct în program sub formă de constante numerice fixe. Deocamdată neavând aceste date, execuția liniei 30 READ... a generat mesajul de mai sus, care vă atrage atenția că nu mai sînt date.

6. Acum introduceți:

```
35 DATA 2, 4, 6
RUN
```

Avînd datele cunoscute, CIP-ul execută fără ezitare adunarea și va comunica rezultatul.

7. Anulați linia 35 și introduceți linia 10:

```
35 <ENT>
10 DATA 2,4,6
<ENT>
10 DATA 2,4,6
30 READ a,b,c
40 LET d=a+b+c
50 PRINT d
60 STOP
RUN
```

Observați că deși linia DATA a fost aplicată în altă parte în program (chiar și înaintea instrucțiunii READ) BASIC-S acceptă datele și execută programul.

8. Anulați programul anterior și introduceți:

```
10 READ x,y
20 LET z=x/y
30 PRINT z
40 GO TO 10
50 DATA 10,2,9,3,40,4
60 STOP
RUN
```

Notați ce se afișează: _____

Instrucțiunea READ a "citit" cîte două valori din DATA, în linia 20 a făcut împărțirea, linia 30 a determinat afișarea rezultatului și totul a fost reluat cu altă pereche de date pînă cînd acestea au fost epuizate.

9. Anulați linia 50 și introduceți:

```
5 DATA 36,6
45 DATA 64,32
70 DATA 35,5
RUN
```

Se afișează: 6
2
7

Out of DATA,10:1

Puteți pune deci mai multe instrucțiuni DATA într-un program? (DA/NU) _____ probabil că ați răspuns corect: da! pot fi mai multe instrucțiuni DATA amplasate oriunde în program.

10. Anulați programul și introduceți:

```
100 LET G=15
110 PRINT G
120 STOP
RUN
```

Notați rezultatul: _____

11. Schimbați linia 110:

```
110 PRINT "G"
```

Ce se afișează acum ca rezultat? _____

De reținut:

- PRINT constantă numerică -afișează valoarea constantei
- PRINT "constantă șir" -afișează conținutul constantei șir

12. Dacă introduceți:

```
110 PRINT "greutate=";G
```

Ce credeți că se va afișa după execuție? _____
Executați programul și verificați răspunsul dvs.

13. Anulați programul anterior și introduceți:

```
10 READ x
20 PRINT x
30 GO TO 10
40 DATA 20,21,22,23
```

Executați programul și notați rezultatul: _____

14. Schimbați:

```
20 PRINT x,
```

Observați că apare o virgulă după x. Executați programul și notați din nou rezultatul:

15. Mai schimbați linia 20 astfel:

```
20 PRINT x; (;după x)
```

Notați modul de afișare: _____

Rețineți deci modul de afișare diferit după cum este încheiată instrucțiunea PRINT:

- cu virgulă: se afișează pe două coloane (la marginea și la mijlocul ecranului);
- cu punct și virgulă: se afișează rezultatele unul alături de celălalt;
- fără virgulă/punct și virgulă: se afișează rezultatele unul sub altul

16. Adăugați și schimbați în program:

```
5 PRINT "01234567890123456789012345678901"
20 PRINT TAB 3;x
RUN
```

.Linia 5 a numerotat cele 32 (0-31) poziții ale unei linii de afișare;
.În linia 20 s-a introdus TAB 3, care impune afișarea rezultatelor începînd cu poziția 3.

Obsevați pe ecran obținerea celor de mai sus.

17. Să schimbăm poziția de afișare și datele:

```
20 PRINT TAB 15;x
40 DATA 8,100,3210,9.6
```

Rezultatele sînt afișate începînd cu coloana 15.

18. Adăugați și schimbați în program:

```

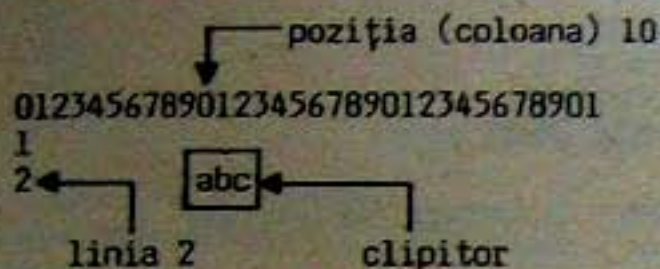
8 PRINT 1:PRINT 2 ←numerează la margine linia 1
                    și linia 2
10 READ x$
20 PRINT AT 2,10:FLASH1;x$
                    ↓afixează clipitor
                    ↓afixează începînd cu linia 2,poziția (coloana) 10
30 DATA "abc"
40 <ENT> - pentru a șterge linia 40.
    
```

Programul trebuie să arate astfel:

```

5 PRINT "01234567890123456789012345678901"
8 PRINT 1:PRINT 2
10 READ x$
20 PRINT AT 2,10:FLASH1;x$
30 DATA "abc"
    
```

Executînd programul veți obține următorul rezultat:

Noțiuni de bază

Datele care sînt primite de un program și prelucrate într-un anumit fel, sînt denumite DATE DE INTRARE. Basic-S permite trei moduri diferite de introducere a datelor, folosind instrucțiunile: LET; INPUT, READ, DATA

LET

Instrucțiunea LET atribuie unei variabile "v", valoarea unei expresii "e" Sintaxa comenzii: LET v=e

Exemplu: LET a=15 se citește "fie a egal cu 15" și de fapt atribuie variabilei "a" valoarea 15.

```

Exemple de instrucțiuni LET: LET d=14.3
                              LET L$ = "APRILIE"
                              LET x=(p+m)/n
                              LET k=k+1
    
```

Ultimul exemplu pare imposibil dar îl puteți înțelege analizînd următorul program:

```

10 LET k=5
20 PRINT k;
30 LET k=k+1
40 GO TO 20
    
```

După execuție se afișează: 5678910... Inițial k ia valoarea 5 care este afișată. La execuția liniei 30, valoarea anterioară este crescută cu 1, astfel încît a doua oară va fi afișată valoarea 6 etc.

INPUT

Instrucțiunea INPUT (în traducere: introduceți) permite introducerea datelor direct de la tastatură.

```

Sintaxa: INPUT "c";v1;v2
        .c este un șir opțional de caractere care
        explicitează datele;
        .v1,v2... sînt nume de variabile numerice/șir de
        caractere.
    
```

Spre deosebire de LET, instrucțiunea INPUT permite deci introducerea conversațională a datelor. Cînd CIP-ul o întilnește, oprește execuția programului și cursorul clipește întrebător pînă cînd dvs. răspundeți prin:

- a) introducerea datelor solicitate, după care execuția programului continuă
- b) introducerea instrucțiunii STOP în vederea renunțării la execuție.

Exemple:

```

INPUT x - introduce pentru variabila x, valoarea
          tastată
INPUT "a=?";a - afișează a=? și introduce valoarea
                tastată;
INPUT a;b;c -solicită pe rînd valori pentru a,b și c
    
```

Puteți deci cere introducerea datelor pentru mai multe variabile printr-o singură instrucțiune INPUT. Variabilele pot fi separate prin punct și virgulă sau prin virgulă:

```

INPUT m;n - cere date pentru m și cursorul rămîne
            în aceeași poziție.
INPUT m,n - cere date pentru m și apoi sare în
            coloana 15 pentru n
    
```

READ

Instrucțiunea READ (în traducere: citește) atribuie unor variabile v1, v2, ... valoarea unor expresii/date succesive din listele instrucțiunilor DATA. Sintaxa: READ v1, v2...

DATA

Instrucțiunea DATA permite introducerea valorilor pentru variabile. Sintaxa: DATA c1, c2,...

Exemple:

```

READ m,n,p$,q$
DATA 25,1703,"cuvînt","CIP"
    
```

Pentru a înțelege mai bine ce efect au cele două instrucțiuni, încercați exemplul de mai sus astfel:

```

10 DATA 25,1703,"cuvînt","CIP"
20 READ m,n,p$,q$
30 PRINT m,n,p$,q$
RUN
    
```

Instrucțiunea READ diferă de INPUT prin faptul că programul nu se oprește să aștepte ca datele să fie introduse prin tastatură, ci le caută automat în instrucțiunea DATA. Instrucțiunea DATA poate fi plasată oriunde în program, chiar și înaintea instrucțiunii READ.

Se obișnuiește ca toate instrucțiunile DATA să fie puse la sfîrșitul programului, înaintea instrucțiunii STOP. Pot fi mai multe instrucțiuni DATA și nu este necesar să fie grupate în program. Instrucțiunea READ citește pe rînd valori pentru variabilele specificate, din DATA începînd cu numărul de linie cel mai mic. Dacă numărul de variabile depășește pe cel al datelor se afișează mesajul: Out of DATA și programul este oprit.

RESTORE

Instrucțiunea RESTORE (în traducere: restabilește!) permite folosirea aceluiași set de date, de către mai multe instrucțiuni READ. Sintaxa: RESTORE n Un indicator de citire este restabilit la instrucțiunea DATA cu număr de linie n, astfel încît următoarea instrucțiune READ va începe citirea de la acea linie.

Exemplu:

```

10 READ a,b,c - citește valori din linile 50 și 60
20 RESTORE 50 - restabilește ca linie de citire
                linia 50
30 READ z,x - va citi din nou linia 50
40 PRINT a'b'c'z'x' (introduceți apostrof între
                    variabile)
50 DATA 1,2
60 DATA 3,4
70 DATA 5,6 ← de aici nu citește
80 STOP
RUN
    
```

Rezultat: 1
2
3
1
2

Notă: Separarea variabilelor din instrucțiunea PRINT cu apostrof, are ca efect afișarea fiecăreia într-o linie nouă.

PRINT

Afișează pe ecran constante, variabile sau expresii calculate.

Sintaxa:

PRINT n - afișează valoarea constantei numerice
PRINT "șir" - afișează șirul dintre ghilimele
PRINT x;y;a\$ - afișează x, y și a\$ în aceeași linie (fără spații între ele)
PRINT x,y,a\$ - afișează alternativ începând din coloanele 0 și 16
PRINT x'y'a\$ - afișează fiecare valoare în linie nouă

Se pot face calcule cu ajutorul instrucțiunii PRINT. De exemplu:

```
PRINT x*y,z
```

va afișa din coloana 0 rezultatul înmulțirii dintre x și y din coloana 16 valoarea lui z.

Încercați:

```
NEW
10 LET x=5:LET y=6:LET z=7
20 PRINT "5*6=";x*y,z
RUN
Notăți ce se afișează: _ _ _ _ _
```

Schimbați și adăugați liniile:

```
20 PRINT x,y
25 PRINT ←----- afișează o linie vidă
30 PRINT x;y
35 PRINT
40 PRINT x'y
RUN
```

5 6 ←--- separare cu virgulă
56 ←--- separare cu punct și virgulă
5 } ←--- separare cu apostrof
6 }

PRINT AT l,c

Forma PRINT AT ... (în traducere afișează la ...) o puteți folosi când vreți să afișați ceva într-o anumită zonă a ecranului. Afișarea începe cu poziția dată de:

l (0-21) - număr linie
c (0-31) - număr coloană

Încercați să afișați în mijlocul ecranului un mesaj:

```
PRINT AT 11,9;"OPRIȚI BANDA"
```

linia 11 ↑ ↑ începând din coloana 9

Afișarea pe ecran poate fi programată în două moduri:
-grafică - pentru desene (va fi explicată în capitolul 9)
-alfanumerică - pentru caractere

Macheta ecranului

În afișarea alfanumerică ecranul este împărțit în 24 linii orizontale și 32 coloane (Fig.5.1). Afișarea unui caracter poate fi poziționată oriunde pe ecran, prin două coordonate: număr linie, număr coloană. Liniile 22 și 23 sînt folosite pentru editarea liniilor noi de program sau a celor în care doriți să faceți modificări. Încercați următoarea linie multiplă PRINT care va produce un dreptunghi în mijlocul ecranului, în care va fi scris șirul "CIP":

tastați:CS+9 și CS+8 retastați CS+9 și apoi SS+P

```
10 PRINT AT 7,11;"                    ";AT 8,11;"                    ";
   AT 9,11;"                    CIP                    ";AT 10,11;"                    ";AT 11,
   11;"                                       "
```

Caracterul ■ îl obțineți cu (CS+9) CS+8 (Anexa B).

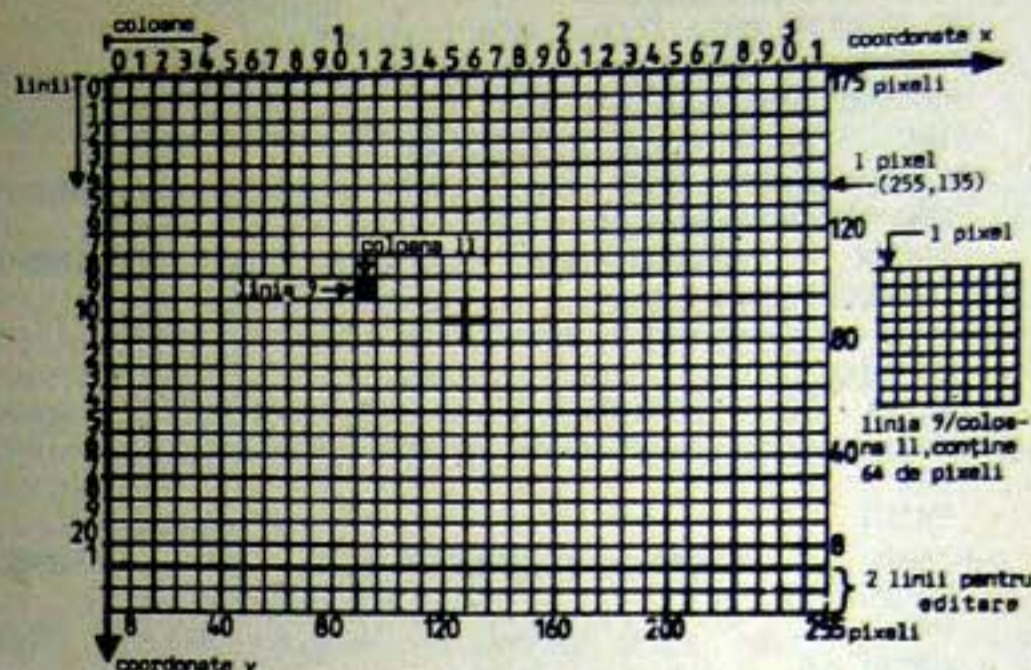

Fig. 5.1.

PRINT TAB

Poziționarea pe liniile ecranului se mai poate obține și cu forma: PRINT TAB c unde c reprezintă coloana din care să înceapă afișarea. Dacă c este mai mare decât 31 afișarea se face în continuare pe linia următoare.

Introduceți și executați:

```
NEW
10 PRINT "01234567890123456789012345678901"
20 PRINT TAB 5;" ↑ ";TAB 8;" ↑ ";TAB 25;" ↑ ";TAB 32;"
   "x";TAB 35;"x"
RUN
```

REM

Instrucțiunea REM (prescurtare de la REMARK) permite introducerea în program a unor comentarii utile celui care analizează un program. REM nu este luată în considerare la execuția programului, dar apare ori de câte ori programul este listat, ușurând foarte mult înțelegerea lui. Este bine să vă obișnuiți să introduceți asemenea comentarii în programele dvs.

Pentru a arăta utilizarea instrucțiunii REM și avantajele ei, comparați cele două exemple care urmează. Ambele programe produc aceleași rezultate, dar unul din ele este "comentat"

```
5 LET w=0
10 INPUT x,y,z
20 LET w=(x+y+z)/3
30 PRINT w
40 STOP
```

```
10 REM nume program:PRG
20 REM calculează media aritmetică
30 REM introducerea numerelor
40 INPUT x,y,z
50 REM calculul mediei
60 LET w=(x+y+z)/3
70 REM afișarea rezultatului
80 PRINT w
90 STOP
```

EXEMPLE DE PROGRAME

Stimate cititor, consider că sînteți suficient de pregătit să începeți să analizați și să scrieți programe din ce în ce mai complicate.

În acest capitol vom analiza cîteva exemple, vom enunța altele pe care să le realizați singuri. Curaj! veți constata că ați reținut mai multe cunoștințe decît vă închipuiți.

Mai întîi să recapitulăm:

- un program este format din instrucțiuni
- o linie de program poate conține una sau mai multe instrucțiuni separate prin ":"
- fiecare linie trebuie numerotată
- instrucțiunea REM se folosește pentru comentarea (documentarea) programului
- pentru introducerea datelor se folosesc instrucțiunile:
 - .LET
 - .INPUT
 - .READ...DATA (RESTORE)
- pentru calcul se folosesc instrucțiunile:
 - .LET
 - .PRINT
- pentru afișarea rezultatelor se folosesc instrucțiunile:
 - .PRINT
 - .PRINT AT
 - .PRINT TAB

Iar acum cîteva sugestii, pentru ca să realizați programe bune și... frumoase. Este indicat să urmați următoarele faze:

- analizarea problemei în vederea stabilirii:
 - .intrărilor
 - .prelucrărilor
 - .ieșirilor
- proiectarea programului
- codificarea în limbaj BASIC
- testarea și punerea la punct a programului.

Știu că sînteți nerăbdător să faceți cit mai repede programe, dar nu săriți rîndurile următoare prin care vă semnalizez cîteva greșeli făcute de începători. Unele greșeli sînt simple, cele făcute chiar la introducerea (tastare greșită, erori de sintaxă) și vrînd nevrînd va trebui să le corectați pentru că CIP-ul vigilent nu le acceptă.

Sînt însă erori mai subtile, de logică, și acestea sînt sesizabile doar prin obținerea unor rezultate necorespunzătoare. Pentru ele trebuie să faceți o "depanare" a programului, acțiune despre care vom discuta în alt capitol.

Pentru evitarea greșelilor de introducere vă recomand:

- respectați sintaxa cerută de BASIC
- tastați <ENT> la sfîrșitul fiecărei linii de program
- nu tastați litera O în loc de cifra 0 (zero)
- fiți atent la numărul de linie, să nu îl repetați pe cel al uneia existente, pentru că aceasta va dispărea
- anulați vechiul program prin NEW sau RESET!

Exemplul 5.1

Să se realizeze un program pentru calculul unei expresii matematice date:

Intrări: a,b,c,m,n - variabile numerice introduse prin tastatură în coloanele 0 și 16.

Prelucrări: $x = [2(a+b)^2 + 3c^2]^{m/n}$

Ieșiri: x= valoare lui x.

Se dorește deci nu numai afișarea valorii rezultatului, ci a unei forme explicite: x= rezultat

Algoritmul problemei:

1. solicitarea și memorarea datelor de intrare
2. calculul expresiei
3. afișarea rezultatului
4. stop

Codificarea programului:

```
10 REM nume program PRG5.1
20 REM program pentru calculul unei expresii matematice
30 REM introducerea datelor
40 INPUT a;b;c;m;n
50 REM calculul expresiei
60 LET x=(2*(a+b)^2+3*c^2)^(m/n)
70 REM afișarea rezultatului
80 PRINT "x=";x
90 STOP
```

Două precizări:

1. - la expresii cu paranteze trebuie să verificați ca numărul parantezelor deschise "(" să fie egal cu cel al parantezelor închise ")".
2. - dacă vă aflați în execuția unei instrucțiuni INPUT și dintr-un motiv oarecare doriți să întrerupeți introducerea, singura posibilitate este de a șterge înapoi cu DELETE pînă se oprește cursorul și să dați STOP <ENT>.

Introduceți programul, notați pe o hîrtie datele introduse și rezultatul: x=_____

Schimbați linia 60 : 60 LET x=(2*(a+b)^2+3*c^2)^(m/(n+1))

Executați programul cu aceleași date și notați din nou rezultatul: x=_____

Observați că rezultatele diferă deși nu v-a fost semnalată nici o eroare la introducerea. De ce diferă rezultatele? Care este cel bun? (nu calculați cu creionul, ci analizați programul)

Exemplul 5.2.

Să se scrie un program pentru calculul sumei totale a unor cantități date.

- Intrări: c=cantitatea, cerută sub formă explicită; cantitate = valoarea ce se introduce
- Ieșiri: total - suma cantităților introduse pînă în acel moment
- Afișarea să se facă în două rubrici denumite CANTITATEA și TOTAL decalate astfel:

↓ coloana 0 CANTITATEA	↓ coloana 16 TOTAL	
=====	=====	← subliniere
de ex. 3		← prima linie cu date
2	3	← pe altă linie
	5	← (3+2)

- Prelucrări:
 - TOTAL = 0 - valoarea inițială a variabilei TOTAL
 - TOTAL = TOTAL + c - se însumează totalul anterior cu cantitatea nou introdusă

- Codificarea programului:

```
10 REM nume program PRG5.2
20 REM program pentru însumarea unor date
30 REM afișarea capului de tabel
40 PRINT "CANTITATEA","TOTAL"
50 PRINT "=====","====="
60 REM solicitarea cantității
70 INPUT "cantitatea=";c
80 REM calculul totalului
90 LET total = total + c
100 REM afișarea cantității și a totalului
110 PRINT c",total
120 REM solicitarea altei cantități
130 GO TO 70
RUN
```

Ce s-a întîmplat?
A fost afișat capul de tabel, dar sînteți avertizați că nu a fost găsită variabila în linia 90. Deoarece variabila c tocmai ați introdus-o rezultă că nu a fost găsită variabila total.

CIP-ul "v-a prins" cu o greșeală de logică. I-ați cerut ceva pe care ați uitat să i-o definiți mai înainte. Corectăți greșeala introducând ceea ce de fapt ați prevăzut la prelucrări: decalarea și inițializarea variabilei "TOTAL".

```
25 REM inițializarea variabilei de totalizare
28 LET total = 0
RUN
```

Acum programul se execută. Introduceți câteva cantități și verificați:

CANTITATE	TOTAL
=====	=====
4	4
6	10
185	195
1000.5	1195.5
2E+9	2.0000012E+9

La ultimul total, numărul fiind foarte mare, a fost rotunjit pentru a putea fi afișat cu 8 cifre:

```
2.0000011955 -----> 2.0000012
```

SALVAREA PROGRAMELOR PE CASETĂ

Deoarece în continuare vă voi propune să realizați singuri programe pe "teme" date, veți dori eventual să le păstrați și după oprirea calculatorului ca să le revedeți altădată. Pentru aceasta va fi nevoie să le salvați pe o casetă magnetică (memoria externă a CIP-ului), de unde să le încărcați din nou în memorie oricând doriți. Pregătiți deci casetofonul, o casetă (atenție, ce veți înregistra va șterge ceea ce aveți deja pe casetă). Puneți cablu de legătură între CIP și casetofon.

Înregistrarea programelor pe casetă

Când doriți să salvați un program procedați astfel:

a) - fiind în mod comanda (cursor K) introduceți comanda:

```
SAVE "nume program" LINE număr <ENT>
```

Exemplu:

```
SAVE "PRG5.2" LINE 10 <ENT>
```

Obțineți mesajul: Start tape, than press any key
adică: Porniți banda, apoi apăsați orice tastă

b) - fără să porniți banda apăsați orice tastă. I-ați "păcălit" pe CIP, el începe transmiterea programului către casetofon și puteți astfel regla nivelul de înregistrare. Acesta este bine să fie cât mai mare, chiar peste limita recomandată pentru muzică.

c) - mai introduceți odată comanda
SAVE "nume program" LINE număr <ENT>
și acum ascultați-i sfatul, pornind întâi banda și după câteva secunde (pentru a se crea un spațiu pe bandă între programe) apăsați orice tastă. Dacă totul merge normal obțineți confirmarea prin OK (totul în ordine).

Un program salvat numai cu:
SAVE "nume program" <ENT>
la încărcarea de pe casetă va fi lansat în execuție prin comanda RUN, spre deosebire de cazul în care introduceți în comanda SAVE numărul primei linii din program (ca în exemplul de mai sus), când programul va fi lansat automat în execuție.

Alte forme ale comenzii SAVE le găsiți în anexa C.

VERIFY

O deprindere bună este aceea de a verifica de fiecare dată, dacă salvarea s-a făcut corect. Pentru aceasta:

a) - derulați banda la începutul înregistrării
b) - introduceți comanda: VERIFY "nume program" <ENT>
c) - porniți banda
Dacă programul a fost înregistrat corect, pe ecran apare:
Program nume... și la sfârșitul verificării se afișează
Ø OK

Mesajul: "R Tape loading error" indică o eroare de înregistrare

Încărcarea programelor de pe casetă

Așa cum v-am mai spus CIP-ul prezintă un mare avantaj, acela de a putea executa orice program elaborat pentru HC 85/TIMS/SINCLAIR-SPECTRUM.

Programele se difuzează pe casete, așa încât veți fi frecvent în situația de a avea niște jocuri sau programe formidabile pe o casetă și veți fi nerăbdători să le executați pe CIP-ul dvs.

Pentru încercarea unui program de pe casetă procedați astfel:

a) - introduceți

```
LOAD " " - dacă doriți să fie încărcat primul program care urmează pe bandă
```

```
LOAD "nume program" - pentru a fi căutat și încărcat programul cu numele specificat în comandă
```

b) - porniți banda

Dacă totul este în ordine, pe ecran se afișează numele programului și urmează dungile clipitoare însoțite de un sunet specific.

c) - opriți banda la apariția mesajului "OK" sau a celui dat de program.

Dacă după pornirea benzii nu apar numele programului și dungile orizontale, sau dacă apare mesajul: "Tape loading error" opriți banda, derulați-o rapid înapoi și reluați secvența de încărcare. După 2-3 încercări nereușite, puteți renunța la încărcarea acelui program, deoarece poate fi una din următoarele cauze:

- programul a fost salvat cu un nivel de înregistrare necorespunzător;
- casetofonul dvs. nu are capul de citire aliniat la fel cu cel pe care s-a făcut salvarea;
- banda este deformată (întinsă, cutată) sau zgâriată.

O ultimă soluție pe care o puteți încerca este aceea de a utiliza alt casetofon.

Întrebări recapitulative și exerciții

Î 5.1 Ce se va afișa dacă se execută următorul program?

```
10 LET x=1
20 PRINT x,
30 LET x=x+1
40 GO TO 10
```

Scrieți primele 12 valori rezultate și apoi executați programul pentru a vă verifica (întrerupeți cu BREAK).

Î 5.2 Care este scopul instrucțiunii REM?

Î 5.3 Dacă introduceți într-un program instrucțiunea READ, ce altă instrucțiune trebuie să utilizați obligatoriu?

Î 5.4 Ce va fi afișat dacă se execută următorul program?

```
10 LET a=6:LET b=13:PRINT "b=";a
```

Î 5.5 Completați valorile lipsă:

În afișarea alfanumerică ecranul este considerat împărțit în ___ coloane și ___ linii.

Î 5.6 Ce instrucțiune folosiți pentru a afișa începând din diferite coloane?

CAPITOLUL 5

I 5.7 Diferă afişarea rezultatelor prin liniile 30, 40 și 50 din următorul program?

```
10 LET a=7
20 LET b=4
30 PRINT a
40 PRINT b
50 PRINT a b
```

I 5.8 Ce tastezi pentru a afișa programul dacă CIP-ul așteaptă un răspuns după o instrucțiune INPUT?

I 5.9 Ce instrucțiune permite utilizarea aceluiași set de date, de către mai multe instrucțiuni READ?

I 5.10 Scrieți în format BASIC expresiile:

$$a) 2 \left(\frac{x}{1} + \frac{3x}{2} \right)$$

$$b) X = \frac{5,4 + y \sqrt{u+y}}{(a+b) \frac{2}{y}}$$

I 5.11 Scrieți instrucțiunile BASIC pentru:

- a crește c7 cu 0,01
- a da valoarea "многоагемк" variabilelor T\$ și U\$.

I 5.12 Ce erori există în următorul program:

```
10 INPUT l,h
20 a=l*h
30 PRINT l,h,a,p
40 LET p=2(1+h)
```

Probleme

1) Scrieți un program pentru calculul suprafeței (S) și volumului (V) al unei sfere cu raza r. Rezultatele să fie afișate astfel:

r= _ _ _ S= _ _ _ V= _ _ _

2) Scrieți un program pentru calculul volumului unei cutii paralelipipedice având lungimea L, lățimea l și înălțimea h. Datele de intrare să fie cerute astfel:

Lungimea (cm)?
Lățimea (cm)?
Înălțimea (cm)?

Rezultatele să fie afișate astfel:

L = cm
l = cm
h = cm

Volumul este centimetri cubi

Răspunsuri

R 5.1 1 2
 3 4
 5 6
 7 8
 9 10
 11 12

R 5.2 Instrucțiunea REM permite introducerea unor comentarii care să ajute la înțelegerea programelor.

R 5.3 DATA

R 5.4 b=6

R 5.5 32 coloane (0-31)
22 linii (0-21)

R 5.6 PRINT TAB

R 5.7 Nul Apostroful din linia 50 provoacă afișarea rezultatelor la început de rând, unul sub altul.

R 5.8 1. STOP <ENT>
2. <ENT>

R 5.9 RESTORE

R 5.10
a) $2x(x1 + 3x2)$
b) $x=(5.4 + y\sqrt{u+y})/(a+b) \cdot 2/y$

R 5.11
a) LET C7 = C7 + 0,1
b) LET T\$ = "многоагемк"
LET U\$ = "многоагемк"

R 5.12
- în linia 20 lipsește LET
- linia 30 trebuie să devină 50 pentru că p nu este cunoscut
- corect se scrie: LET p = 2*(1+h)

CUM INTRODUCEM CONDIȚII SAU ALTERNATIVE ÎN PROGRAM ?

Adeseori veți simți nevoia în programe să determinați CIP-ul să nu mai execute instrucțiunea care urmează, ci să execute un salt la o instrucțiune aflată peste un număr de linii înainte sau înapoi.
Un asemenea salt poate fi introdus în program, să fie executat în anumite condiții sau necondiționat.

IF...THEN GO TO

Un utilizator necunoscător în programarea calculatoarelor va avea impresia că CIP-ul ia "decizii" în anumite momente, dar de fapt acestea sînt introduse de autorul programului/jocului sub forma unor alternative condiționate sau nu.

1. Introduceți următorul program:

```
NEW
110 LET a=1
120 PRINT a
130 LET a=a+1
140 IF a<8 THEN GO TO 120
150 STOP
```

Linia 140 o citiți astfel: "Dacă a este mai mic decît 8 ATUNCI MERGI (sari) la linia 120".
Analizați cu atenție programul și scrieți pe o hîrtie ce credeți că va fi afișat.
Executați programul și verificați-vă.

2. Schimbați linia 110: 110 LET a=6
Ce se va obține?. Executați programul și verificați!

3. Schimbați și introduceți:

```
130 LET a = a + 10
140 IF a>=46 THEN GO TO 150
145 GO TO 120
RUN
```

Acum linia 140 a comandat CIP-ului: "Dacă a este mai mare decît sau egal cu 46 ATUNCI MERGI la linia 150".
CIP-ul ascultător așa va face, dar cît timp a este mai mic decît 46 va executa linia următoare (145) care îl trimite înapoi la linia 120.
Analizați programul și rezultatele pentru a înțelege ce s-a întîmplat.

4. Completați semnele prin care veți pune în program condiția pentru (v. capitolul 4):

```
mai mare decît _____
mai mic decît sau egal cu _____
egal cu _____
mai mare decît sau egal cu _____
neegal cu (diferit de) _____
```

5. Analizați cu atenție următorul program:

```
10 PRINT "introduceți 2, 4 sau 6"
20 INPUT "n=";n
30 IF n=2 THEN GO TO 90
40 IF n=4 THEN GO TO 70
50 IF n=6 THEN GO TO 80
60 GO TO 100
70 PRINT "SCUFIȚA ROȘIE": GO TO 20
80 PRINT "HARAP ALB": GO TO 20
90 PRINT "PINOCHIO": GO TO 20
100 STOP
```

Ce valoare trebuie să introduceți pentru ca să se afișeze:

```
HARAP ALB      n= _____
PINOCHIO       n= _____
SCUFIȚA ROȘIE  n= _____
```

Anulați vechiul program, introduceți pe cel de mai sus și executați-l cu valorile anticipate de dvs. verificîndu-vă!

6. Programul cere să se introducă pentru n valorile 2, 4, 6. Ce credeți că se va întîmpla dacă introduceți altă valoare? Formulați răspunsul și verificați!

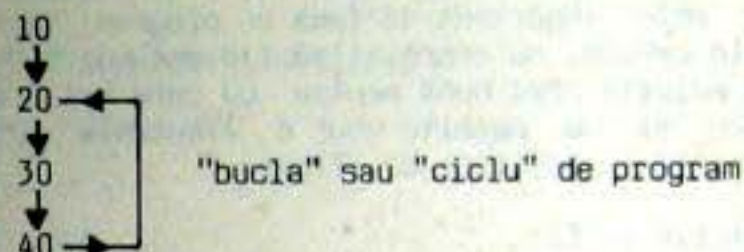
NOȚIUNI DE SAZĂ

GO TO Instrucțiunea GO TO produce un salt necondiționat la linia indicată. Sintaxa: GO TO număr linie.

Fie de exemplu următorul program:

```
10 LET x=5
20 PRINT x
30 LET x=2*x
40 GO TO 20
50 STOP
```

Un program BASIC este executat începînd cu linia avînd cel mai mic număr și continuă linie cu linie. Instrucțiunea GO TO (în traducere: "mergi la") permite întreruperea acestei secvențe printr-un transfer /salt la o linie de program specificată.
Programul de mai sus se execută în următoarea ordine a liniilor:

Deoarece nu este pusă nici o condiție în linia 40, GO TO constituie o instrucțiune de salt necondiționat.
Linia 40 produce saltul execuției înapoi la linia 20, astfel că linia 50 de oprire a programului nu ar fi executată niciodată.

Întrucît programul nu se oprește singur, se spune că "a intrat într-o buclă fără sfîrșit" sau "ciclează".
Întreruperea execuției se poate face după cum deja știți prin:

```
STOP - la întrebarea dată de INPUT
BREAK
```

IF...THEN Instrucțiunea IF...THEN (în traducere: "dacă...atunci") permite introducerea în program a unui transfer (salt) condiționat. Sintaxa: IF x THEN s

Dacă expresia x este adevărată (condiția este îndeplinită) se execută s, în caz contrar se execută instrucțiunea care urmează după IF.

Exemple:

```
IF j=3 THEN i=i+1:GO TO...
IF a>0 AND a<10 THEN GO TO (3+a*100)
IF ch=z OR z=66 AND ch<>66 THEN...
IF NOT a OR NOT w THEN...
IF 4*(x+5) < (a-b) THEN...
```

Să considerăm în acest ultim exemplu

```
x=1      a=50      b=25
```

La execuție calculatorul ajunge să verifice dacă:

```
4 * (1 + 5) < (50 - 25)
24 < 25
```

În acest caz condiția este îndeplinită și se va executa ceea ce urmează după THEN. Dacă după calculul expresiilor rezultă o condiție neîndeplinită, s-ar executa instrucțiunea cu numărul de linie imediat superior după IF.

Instrucțiunea de transfer condiționat IF THEN este deosebit de utilă, dînd posibilitatea calculatorului să sară în program oriunde doriți.

După cum poate ați remarcat, programele luate de exemplu pînă acum, au avut o mare deficiență: atunci cînd includeau cicluri de repetare a unui număr de linii, nu există altă cale de a fi oprite decît prin STOP/BREAK/RESET introdus de dvs.

Saltul condiționat (cu IF...THEN) permite o soluție mai elegantă de a stopa un program în anumite condiții.

EXEMPLE DE PROGRAME

Exemplul 6.1

Să se realizeze un program care să afișeze începând din coloanele 0 și 16, numerele:

```

3      6
9      12
15     18
21     24

```

După ce ultimul număr (24) a fost afișat, execuția să se oprească automat.

Analizând puțin problema dată, observăm că fiecare număr este mai mare cu 3 decât cel anterior.

Programul poate fi realizat în mai multe variante. Cea mai puțin elegantă este:

```

10 PRINT "3 (15 spații) 6"
20 PRINT "9 (15 spații) 12"
30 PRINT "15 (14 spații) 18"
40 PRINT "21 (14 spații) 24"
50 STOP

```

Poate unii zâmbiți cu superioritate, dar rețineți că la un începător este important să facă un program care să dea rezultatele cerute, nu neapărat să fie cel mai bun program! Nu este o soluție prea bună pentru că cere multă atenție la introducerea și nu permite ușor o eventuală schimbare a numerelor, sau a spațiilor de afișare.

O altă soluție ar fi:

```

10 LET n=3
20 PRINT n,
30 LET n=n+3
40 IF n >= 25 THEN STOP
50 GO TO 20
RUN

```

Virgula din linia 20 a produs afișarea în coloanele 0 și 16, iar linia 40 a condiționat stoparea programului.

O a treia soluție se obține schimbând:

```

40 IF n <= 24 THEN GO TO 20
50 STOP

```

Introduceți și executați fiecare variantă analizând apoi cu atenție programele și rezultatele.

Exemplul 6.2

Să se realizeze un program care să facă media aritmetică a unor numere.

- Analizarea problemei:

În tema dată nu se specifică la câte numere trebuie făcută media. Dacă este vorba de multe numere, cea mai bună formă de introducere va fi cu READ...DATA.

Pentru a putea stopa programul după ultimul număr (fără a ști care este), să introducem un număr - indicator care să semnaleze calculatorului că este ultimul, și să se oprească programul.

Să alegem ca indicator valoarea "0" pentru că tot nu are influența media ce se calculează.

Trebuie deci pusă în program condiția ca atunci când este citită valoarea 0 programul să se oprească.

Fie următoarele variabile:

x - un număr pentru calculul mediei
s - suma numerelor
n - numărul de numere pentru care s-a calculat s
m - media aritmetică

$$m = \frac{s}{n}$$

Codificarea programului:

```

5 REM nume program: MEDAR
10 REM inițializare s și n
20 LET s=0: LET n=0
30 REM citire date
40 READ x
50 REM testare sfârșit de date
60 IF x=0 THEN GO TO 110
65 PRINT x
70 LET s=s+x
80 LET n=n+1
90 GO TO 40
100 REM calculul mediei
110 LET m=s/n
120 REM afișarea mediei
130 PRINT " "
140 PRINT "media este: ";m
150 DATA 6,3,7,5,4,0
160 STOP
RUN

```

6

3

7

5

4

media este: 5

Un amănunt: la scrierea liniei 60 se lasă necompletat numărul liniei la care să se facă saltul (GO TO ...) până când se știe care este acea linie.

Se pot pune în program atâtea instrucțiuni DATA câte sînt necesare pentru a cuprinde toate numerele, avînd grijă să introducem 0 după ultimul număr.

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE ȘI EXERCIȚII

1 6.1 Ce se va afișa după execuția următorului program:

```

10 LET a=3
20 LET b=2*a
30 PRINT a, b
40 LET a=a+2
50 IF a <= 10 THEN GO TO 20
60 STOP

```

1 6.2 Indicați greșelile din următoarele instrucțiuni:

a) IF 0 >= 199 THEN 30
b) IF a2 = 5 THEN k=k+1
c) GO TO 90 IF t=7
d) IF q > w : GO TO 140

1 6.3 Scrieți instrucțiunile pentru următoarele condiții:

a) dacă $x < 3$ afișează "negru", în caz contrar afișează "alb"
b) dacă șirul AS este "da" salt la 90, dacă nu, salt la 200
c) dacă $t=0$ salt la 110, dacă nu, crește x cu 1 și salt la 40
d) dacă x este cuprins între 1 și 4, salt la linia (1000 + x)

Probleme

Scrieți programe BASIC:

- 1) Să ceară două numere și să-l afișeze pe cel mai mare;
- 2) Să citească cinci numere în DATA și să-l afișeze pe cel mai mic;
- 3) Să calculeze și să afișeze suma tuturor numerelor de la 1 la 50;
- 4) Să ceară două numere. Dacă amîndouă sînt mai mari decît sau egale cu 10 să se afișeze suma lor, iar dacă amîndouă sînt mai mici ca 10 să se afișeze produsul lor. Dacă un număr este sub 10 și celălalt este mai mare sau egal cu

10, să se afișeze diferența dintre cel mai mare și cel mai mic.

Răspunsuri

- R 6.1
3	6
5	10
7	14
9	18
- R 6.2
- lipsă GO TO după THEN
 - lipsă LET după THEN
 - IF și GO TO inversate și lipsă THEN
 - lipsă THEN
- R 6.3
- 50 IF x < 3 THEN PRINT "negru": GO TO 70
60 PRINT "alb"
70
 - IF A\$ = "da" THEN GO TO 90
GO TO 200
 - IF t=0 THEN GO 110
LET x=x+1 : GO TO 40
 - IF x>=1 AND x<=4 THEN GO TO (1000 + x)

CUM SE POT REPEȚI PĂRȚI DIN PROGRAM

Veți învăța în continuare o nouă și foarte folositoare posibilitate a limbajului BASIC, de a realiza cicluri automate în cadrul programelor.

```
FOR
```

```
:
```

```
NEXT
```

În capitolul anterior v-am arătat cum se pot face reneții/cicluri, folosind instrucțiuni de transfer condiționat sau necondiționat. BASIC are însă și instrucțiuni speciale care să înceapă, să execute și să termine automat cicluri în program.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP 7

1. Introduceți:

```
NEW
10 LET a=2
20 PRINT a,: LET a=a+3
30 IF a <= 17 THEN GO TO 20
40 STOP
```

Notați rezultatele execuției:

```
-----
-----
-----
```

2. Tastați:

```
NEW
10 FOR a=2 TO 17 STEP 3
20 PRINT a,
30 NEXT a
40 STOP
RUN
```

Remarcați că se obțin aceleași rezultate.

3. Schimbați linia 10:

```
10 FOR a=2 TO 20 STEP 2
RUN
```

Analizați rezultatele! Observați că sînt afișate din 2 în 2, adică cifra pusă la cuvîntul STEP (în traducere: PAS)

4. Schimbați din nou:

```
10 FOR a=2 TO 10
RUN
```

Nemaifiind specificat STEP, calculatorul dă valori lui a cu un PAS egal cu 1.

5. Tastați:

```
10 FOR a=20 TO 10 STEP -2
RUN
```

Notați rezultatele:

```
-----
-----
-----
```

6. Încercați acum :

```
10 FOR a = 10 TO 20 STEP -2
RUN
```

Notați mesajul obținut și încercați să-l explicați:

```
-----
```

7. Să vedem ce se întimplă dacă se folosesc două variabile în cicluri FOR...NEXT.

Introduceți:

```
NEW
10 PRINT "a","b"
20 PRINT
30 FOR a=1 TO 3
40 FOR b=2 TO 5
50 PRINT a,b
60 NEXT b
65 PRINT
70 NEXT a
80 STOP
RUN
```

Notați rezultatele și să încercăm acum să interpretăm puțin programul:

- linia 10 afișează numele variabilelor
- linia 20 introduce o linie vidă
- linia 30 se citește: "pentru a egal cu 1 la 3" și deschide un ciclu pentru variabila a
- linia 40 se citește: "pentru b egal cu 2 la 5" și deschide un ciclu pentru variabila b
- linia 60 se traduce: "următoarea valoare pentru b" și comandă reluarea ciclului variabilei b, cu linia 40. Pentru a=1, b ia succesiv valorile 2, 3, 4, 5 (priviți la rezultate)
- linia 70 produce salt la linia 30 și trecerea variabilei a la valoarea următoare: a=2 reluându-se ciclul variabilei b. Același lucru se întâmplă și pentru a=3 după care programul este stopat de linia 80.

8. Modificați:

```
40 FOR b=1 TO 2
```

Încercați să scrieți ce se va obține și apoi executați programul și confrunțați rezultatele cu cele anticipate.

NOȚIUNI DE BAZĂ

```
FOR
.
.
NEXT
```

Instrucțiunile FOR...NEXT permit execuția instrucțiunilor cuprinse între ele de un număr limitat de ori.

```
Sintaxa:   FOR x=n TO m
           sau FOR x=n TO m STEP s
           :
           NEXT x
```

- x este numele variabilei (o singură literă)
- m, n, s sînt numere sau expresii aritmetice.

Exemple:

- a)

```
30 FOR x=2 TO 5 (se traduce: PENTRU x=2,3,4,5)
```


 ←--- linii de program care se vor putea repeta

```
170 NEXT x (se traduce: URMĂTOAREA valoarea a lui x)
```
- b)

```
FOR i=a TO a+b STEP d
```



```
NEXT i
```
- c)

```
FOR x = (abc - 2) TO 7 STEP -1
```



```
FOR j = 1 TO i
```



```
NEXT j : NEXT x
```
- d)

```
FOR i = 0 TO INT (6.9 * RND)
```



```
NEXT i
```

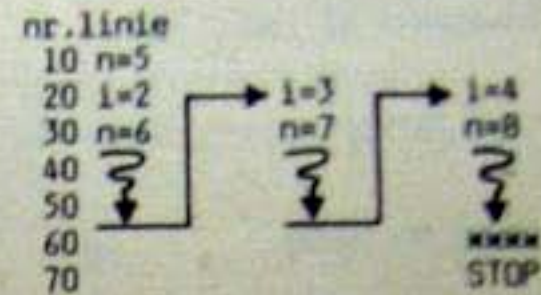
Să vedem puțin mai în detaliu cum lucrează instrucțiunile FOR...NEXT

Introduceți:

```
NEW
10 LET n=5
20 FOR i = 2 TO 4
30 LET n = n+1
40 PRINT i, n
50 NEXT i
60 PRINT : PRINT "xxxx"
70 STOP
RUN
```

} Se repetă pentru
i=2 i=3 i=4

Iată rezultatele după execuția fiecărei linii:

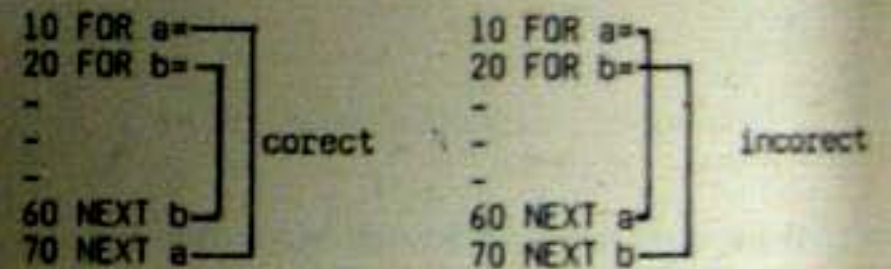
La început n primește valoarea 5, apoi calculatorul intră în prima execuție a ciclului, variabila i luînd valoarea 2. Se execută liniile 30 și 40 cuprinse în ciclu și linia 50 care produce "saltul" execuției înapoi la linia 20 și i devine 3. Bucla se repetă pînă cînd i atinge valoarea limită 4 cu care calculatorul iese din ciclu și se execută instrucțiunea imediat următoare, adică linia 60.

Clauza STEP+s determină creșterea, respectiv scăderea variabilei cu "s" la fiecare execuție a ciclului.

```
FOR x=0 TO 9 STEP 3
x va fi 0,3,6,9
FOR x=16 TO 0 STEP -4
x va fi 16,12,8,4,0
```

În program puteți introduce oricîte cicluri FOR...NEXT, respectînd următoarele condiții:

- un ciclu deschis cu FOR trebuie închis neapărat cu NEXT, deoarece în caz contrar execuția are loc o singură dată, pentru prima valoare a lui x
- buclele să nu se intersecteze

Iată alt exemplu de bucle multiple organizate corect:

```
10 FOR x=10 TO 50
20 FOR y=6 TO 8
...
100 NEXT y
...
150 FOR z=3 TO 7
...
200 FOR w=26 TO 12 STEP -2
...
250 NEXT w
...
320 NEXT z
...
360 NEXT x
```

EXEMPLE DE PROGRAME

Exemplul 7.1

Program pentru afișarea numerelor cuprinse între 10 și 50, din 5 în 5.

- a) NEW
10 LET a=10
20 PRINT a,
30 LET a=a+5
40 IF a<=50 THEN GO TO 20
50 STOP
- b) 10 FOR a=10 TO 50 STEP 5
20 PRINT a,
30 NEXT a
40 STOP

Introduceți programele (aveți grijă! NEW înainte de al doilea) și executați-le verificând identitatea rezultatelor.

Exemplul 7.2

Se reluăm programul realizat la 6.2, pentru calculul mediei aritmetice a unor numere introduse de la tastatură.

- Analiza problemei.

Se cere să introducem numere la cerere (interactiv) și programul să calculeze media lor.

Afișarea numerelor să se facă la marginea ecranului, unul sub altul, și la sfârșit sub o linie de total să se afișeze media.

-Variabile:

x - un număr pentru calculul mediei

s - suma numerelor

n - numărul de numere pentru care să se calculeze s

m - media aritmetică: $m=s/n$

- Codificarea problemei:

```
5 REM nume program: MEDAR1
10 INPUT "cite numere? ";n
20 LET s = 0
30 REM calculul sumei
40 FOR i = 1 TO n
50 INPUT "numărul? ";x
60 LET s = s + x
70 PRINT x
80 NEXT i
90 REM calculul mediei aritmetice
100 LET m=s/n
110 PRINT " "
120 PRINT "media este: ";m
130 STOP
```

Executați programul cu setul de numere din exemplul 6.2:

n=5 numere
x=6,3,7,5,4

Exemplul 7.3

Un program care să vă arate că sînteți atît de bine pregătit, încît puteți descifra conținutul memoriei calculatorului. Despre lucrul intim cu memoria principală veți afla în capitolul 12. Acum anticipăm însă puțin cu câteva oțluni.

Memoria principală o putem imagina ca un dulap cu multe sertare numerotate unul după altul, începînd cu sertarul avînd numărul 0 și continuînd din 1 în 1 pînă la sfîrșitul memoriei.

Într-un asemenea "sertar" calculatorul memorează un caracter și numărul sertarului reprezintă o ADRESĂ.

Caracterele, vă amintiți, sînt reprezentate prin codurile cuprinse în anexa A.

Dacă introduceți o linie program:

```
PRINT "x+y=";5
```

ea este memorată astfel (verificați codurile din anexa A):

adresa	conținut	caracter
23759	245	PRINT
23760	34	"
23761	120	x
23762	43	+
23763	121	y
23764	61	=
23765	34	"
23766	59	;
23767	53	5

Există o instrucțiune care citește conținutul memoriei la orice adresă dorim și îl afișează pe ecran:

PEEK a unde "a" reprezintă adresa

Iată un program care vă afișează adresele de mai sus și conținutul lor:

```
10 PRINT "x+y=";5
100 PRINT "adresa";TAB 7; "conținut"
110 PRINT "=====";TAB 7; "====="
120 REM ciclul pentru citirea și afișarea adreselor
130 FOR a = 23759 TO 23767
140 PRINT a; TAB 7; PEEK a
150 NEXT a
```

Executați programul începînd cu linia 100:

```
160 GO TO 100
```

Analizați rezultatele, așa-i că este interesant!

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE ȘI EXERCIȚII

Î 7.1 Ce se va afișa după execuția următoarelor programe:

a) 10 FOR a=20 TO 0 STEP -4
20 PRINT a,
30 NEXT a
40 STOP

b) 10 FOR a=2 TO 6 STEP 2
20 FOR b=2 TO 4
30 PRINT a;b;
40 PRINT a+b
50 NEXT b
60 NEXT a
70 STOP

Î 7.2 Indicați greșelile din următoarele linii:

a) FOR a \uparrow 3 = n TO 120 STEP 5
b) FOR k\$ = 1 TO 25
c) FOR x = y TO n STEP x
d) FOR a = 25 TO 70 STEP i
NEXT i

Î 7.3 Scrieți buclele FOR...NEXT pentru:

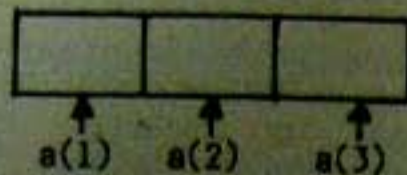
a) o repetiție de 30 de ori, cu pas 2
b) x cuprins între 1 și 10 și o repetiție cu pas 1 pînă cînd $x>6$ și atunci să se afișeze x și "abc"
c) o repetiție cu n cuprins între 0,8 și (a^3+3) și cu pasul de (a+b)

APLICAȚIE PRACTICĂ APB

Introduceți:

```
10 DIM a(3)
20 LET a(1) = 6
30 LET a(2) = 33
40 LET a(3) = 999
50 PRINT a(1), a(2), a(3)
RUN
```

Notați rezultatele în: lista "a"

2. Adăugați linia:

```
60 PRINT : PRINT a(1) + a(2)
RUN
```

Ați obținut afișarea conținutului celor trei elemente ale listei și suma primelor două.

3. Tastați:

```
50 FOR i=1 TO 3
55 PRINT a(i),
60 NEXT i
RUN
```

4. Modificați linia 50 pentru a fi afișate numai primele 2 elemente.

```
50
RUN
```

5. Introduceți:

```
50 FOR i=1 TO 4
RUN
```

Notați mesajul obținut

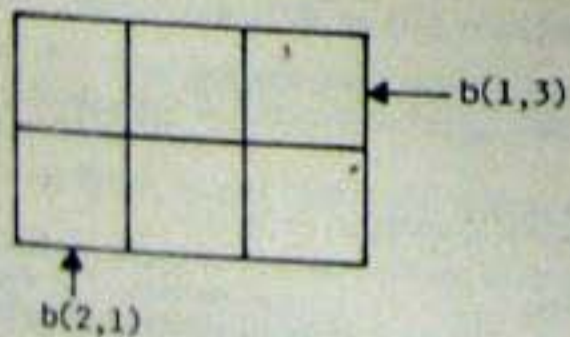
Vi s-a semnalat că ați cerut un al 4-lea element al unei liste declarată doar cu 3 elemente prin ipstrucțiunea:

```
DIM a(3)
```

6. Anulați programul existent și introduceți:

```
5 REM tablou cu 6 elemente
10 DIM b(2,3)
20 LET b(1,1) = 3
30 LET b(1,2) = -1
40 LET b(1,3) = 10
50 LET b(2,1) = 2
60 LET b(2,2) = 4.25
70 LET b(2,3) = -2
80 PRINT b(1,1),b(1,2),b(1,3),b(2,1),b(2,2),b(2,3)
RUN
```

Completați rezultatele în tabloul "b".

7. Schimbați programul astfel:

```
80 FOR i=1 TO 2
90 FOR j=1 TO 3
100 PRINT b(i,j)
110 NEXT j
120 NEXT i
RUN
```

(rînduri)
(coloane)

Notați rezultatele:

b(1,1)= ___ b(1,2)= ___ b(1,3)= ___
b(2,1)= ___ b(2,2)= ___ b(2,3)= ___

8. Schimbați programul:

```
NEW
10 DIM a$(12)
20 LET a$ = "ABCDEFGHIJKL"
25 PRINT "123456789012"
27 PRINT "ABCDEFGHIJKL"
30 INPUT "număr element=";ne
40 PRINT a$(ne)
50 GO TO 30
RUN
```

Notați ce se obține: număr element = 1

= 4
= 9
= 10
= 11

9. Anulați liniile 25, 27 și schimbați:

```
30 FOR n=1 TO 10
40 PRINT a$(n);
50 NEXT n
RUN
```

Obțineți conținutul listei de caractere.

10. Introduceți:

```
NEW
10 DIM a$(5)
20 FOR n=1 TO 5
30 READ a$(n)
40 PRINT a$(n)
50 NEXT n
60 DATA "A", "B", "C", "D", "E"
RUN
```

11. Tastați:

```
5 REM tablou cu 5 rînduri și 2 coloane
10 DIM t(5,2)
15 REM r=rînd, c=coloana
20 FOR r=1 TO 5
30 FOR c=1 TO 2
40 READ t(r,c)
50 NEXT c: NEXT r
60 REM afișarea tabloului
70 FOR r=1 TO 5
80 FOR c=1 TO 2
90 PRINT t(r,c),
100 NEXT c: NEXT r
110 DATA 1,2
120 DATA 3,4
130 DATA 5,6
140 DATA 7,8
150 DATA 9,10
RUN
```

Comparați ce s-a afișat, cu ce conțin enunțurile DATA.

12. Introduceți alt program:

```
NEW
10 REM program cheltuieli rechizite
15 REM *****
20 REM afișare cap tabel
30 GO SUB 100
35 LET total = 0
40 REM *****
45 REM introducere rechizite
50 GO SUB 150
60 REM *****
65 REM calcul cheltuieli
70 GOSUB 210
80 GO TO 40
```



```

90 REM *****
91 REM calcul total
95 GO SUB 300
99 STOP
100 PRINT "obiect";TAB9;"bucăți";TAB18;"preț";TAB25;"cost"
110 PRINT "*****"
120 PRINT
130 RETURN
150 INPUT "obiect?";o$
152 IF o$="gata" THEN GO TO 90
155 INPUT "bucăți?";b;"preț unitar?";p
160 RETURN
210 LET cost = b*p
220 PRINT o$;TAB9;b;TAB18;p;TAB25;cost
230 LET total = total + cost
240 RETURN
300 PRINT "*****"
305 PRINT
310 PRINT "TOTAL: ";TAB25;total
330 RETURN
RUN

```

```

obiect? "caiete"
bucăți? 3          preț? 3.5

obiect? "creioane"
bucăți? 12         preț? 0.9

obiect? "linii"
bucăți? 15         preț? 2

obiect? "gata"
.....rezultate.....
STOP

```

În acest program au apărut două instrucțiuni BASIC pe care nu le-ați întâlnit până acum:

- GO SUB - prescurtare de la GO SUBROUTINE (în traducere: salt la subrutina)
- RETURN - (în traducere: întoarcere)

Aceste instrucțiuni permit o structurare a programelor astfel încât să se evite scrierea repetată a anumitor părți (denumite subrutine sau subprograme).

Analizați programul de mai sus. El este structurat cu o parte principală cuprinsă între prima linie (10) și linia STOP (99) și alte părți secundare denumite SUBROUTINE (subprograme).

În cadrul programului principal se fac trimiteri la subprogramele (subrutinele) pentru:

- afișarea capului de tabel
- introducerea rechizitelor cumpărate
- calculul costului acelor rechizite (cheltuieli)
- calculul sumei totale cheltuite

O subrutină începe cu linia dată în GOSUB și se termină cu RETURN care produce întoarcere la programul principal. De exemplu, afișarea capului de tabel este făcută de subrutina conținând liniile (priviți în program):

```

100 PRINT...
.
.
.
130 RETURN

```

Subrutina este apelată prin linia: 30 GO SUB 100

Urmează execuția liniilor subrutinei până la linia 130 care produce întoarcerea la linia care urmează sub GOSUB adică:

```
35 LET...
```

Încercați să urmăriți singuri logica programului și completați informațiile lipsă:
 Calculul totalului este determinat de linia: GOSUB
 Subrutina începe cu linia 100 și se termină cu linia 130 după care se execută linia 99.
 Introducerea rechizitelor cumpărate, a cantității și a prețurilor corespunzătoare se face ca urmare a liniei:

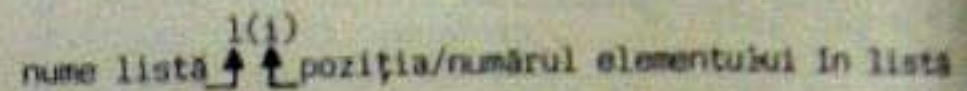
GO SUB
 Subrutina începe cu linia 100 și se termină cu linia 130
 RETURN după care se execută linia 99
 Ați remarcat probabil că pentru a termina execuția introduceți cuvântul "gata" (adică s-au terminat cumpărăturile). Obiectul? "gata". Se afișează rezultatele. STOP.

NOȚIUNI DE BAZĂ

O colecție de date poate fi memorată în programe BASIC, sub formă de TABLOU conținând ELEMENTE. Pentru a localiza orice element într-un tablou, programatorul trebuie să cunoască numele tabloului și poziția elementului în el. Această poziție este dată prin indexarea (numerotarea) elementelor.

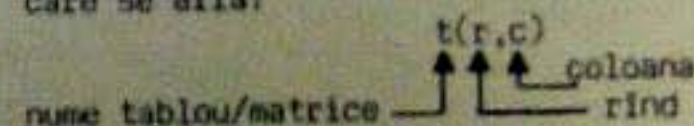
LISTA

Un tablou în care orice element este localizat printr-un singur indice se numește LISTA. Fie de exemplu o listă cu numele "l". Un element al listei este localizat prin:

MATRICE

Un tablou bidimensional mai este denumit și MATRICE și conține elemente ce pot fi localizate prin doi indici. De exemplu, într-o matrice numerică cu numele "t", un element este localizat prin rîndul (r) și coloana (c) în care se află:

- Elementele unui tablou pot fi:
- >numere reale=numele tabloului este o singură literă;
- >șir de caractere=numele tabloului este o literă urmată de \$

DIM

Înainte de a fi utilizat un tablou, în program se pune o instrucțiune de rezervare a spațiului corespunzător în memorie.

Instrucțiunea DIM (de la DIMENSION - în engleză) declară tablouri de numere sau de șiruri de caractere.

- Sintaxa: DIM l(i) sau DIM l\$(i) - pentru LISTA
 DIM t(r,c) sau DIM t\$(r,c) - pentru MATRICE

- l,t - nume ale tabloului
- i - numărul elementului în listă
- r,c - numărul rîndului, coloanei la intersecția cărora se află elementul

Cu o instrucțiune DIM se definește numai un singur tablou:

```

10 DIM a(i), b(j) - greșit
10 DIM a(i) : DIM b(j) - corect

```

Instrucțiunea DIM are următoarele defecte:

- 1 - rezerva pentru tablou spațiul corespunzător
 DIM a(7) - spațiu pentru 7 elemente
 DIM t(3,2) - spațiu pentru 6 elemente (3x2)
- 2 - inițializează elementele tabloului cu zero
 Încercați: 10 DIM a(3)
 20 PRINT a(1);a(2);a(3)
 RUN
- 3 - șterge orice alt tablou cu același nume

În program puteți da același nume unui tablou și unei variabile simple, fără să apară eroare deoarece numele tabloului este întotdeauna indexat. Este deci permis să aveți:

LET a=... variabila simplă
LET a(i)=... tablou

Un tablou de șiruri nu poate avea același nume cu o variabilă șir simplă.
Un tablou de șiruri are un șir în fiecare rând, toate fiind de același lungime (completate sau scurtate până la aceeași lungime declarată):

DIM g\$(3,6)
3 șiruri — 6 caractere în fiecare șir

Tastați: 10 DIM g\$(3,6)
20 LET g\$(1)="abcdef"
30 LET g\$(2)="șirul 2"
40 LET g\$(3)="mdqip"
50 PRINT g\$(1) g\$(2) g\$(3)
RUN

Obțineți conținutul matricii: abcdef ← rîndul 1
șirul2 ← rîndul 2
mdqip ← rîndul 3
6 caractere

Completați: 60 PRINT g\$(1,4) - se va afișa d
70 PRINT g\$(2,4) - se va afișa
80 PRINT g\$(3,3 TO 5) - se va afișa qip
șirul 3 ← caracterele 3 la 5 (3,4 și 5)

Adăugați: 90 PRINT g\$(1,1) + g\$(2) + g\$(3,1 TO 2)

Ce credeți că va afișa linia 90?
Executați programul și verificați!

În liniile 80 și 90 au apărut două lucruri noi:
1 - se pot oferi odată mai multe caractere ale unui șir sub forma: m TO n
de la acest caracter ← pînă la acest caracter (inclusiv)
2 - se pot alipi caractere din diferite șiruri prin localizarea și însumarea lor.

SUBROUTINE

Un program BASIC dacă are anumite părți care se repetă, poate fi structurat astfel încît aceste părți să fie scrise o singură dată și să fie apelate ori de cîte ori este nevoie. Astfel de părți de program sînt denumite SUBROUTINE.

GO SUB

Instrucțiunea GO SUB nr.linie produce saltul în program la subrutina care începe cu linia indicată și se termină cu prima instrucțiune RETURN.

RETURN

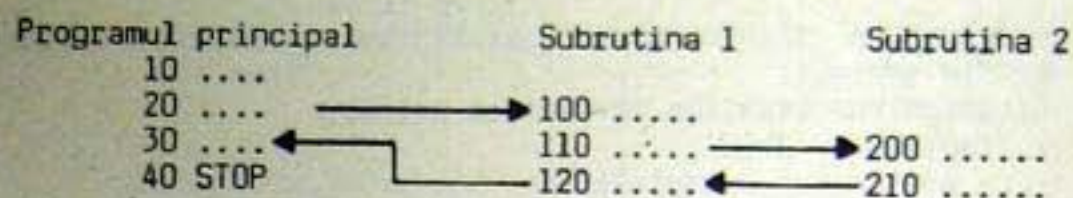
Instrucțiunea RETURN este obligatorie pentru încheierea unei subrutine și provoacă întoarcerea execuției programului la prima instrucțiune după GO SUB.

10... - început program principal
80 GO SUB 200 - salt la linia 200
90...
130 GO SUB 200 - salt la linia 200
140...
190 STOP - sfîrșit program principal
200 REM subrutina - început subrutină
280 RETURN - sfîrșit subrutină

Linia 280 produce întoarcerea la programul principal la liniile 90 și 140.
În general subrutinele sînt amplasate spre sfîrșitul programului.
Este permis apelul unei subrutine dintr-o altă subrutină. De exemplu:

```
10 PRINT 9
20 GO SUB 100
30 PRINT 9999
40 STOP
100 PRINT 99
110 GO SUB 200
120 RETURN
200 PRINT 999
210 RETURN
RUN
```

9 - linia 10
99 - linia 100
999 - linia 200
9999 - linia 30

EXEMPLE DE PROGRAME

Exemplul 1.

Program pentru declararea unei liste cu 9 elemente care să conțină valorile 1 2 3 4 5 6 7 8 9 și să totalizeze după fiecare element introdus de la tastatură. Rezultatele să fie afișate astfel:

conținut element	suma
1	1
2	3 (2+1)
3	6 (3+3)
.	-
9	-

Variabile: l - numele listei
n - numărul elementului din listă
s - suma elementelor

Codificarea programului:

```
10 REM nume program: LISTA
20 DIM l(9)
30 LET s=0
40 PRINT "introduceți în listă valorile:"
50 PRINT "123456789"
60 FOR n = 1 TO 9
70 INPUT "n=";l(n)
80 PRINT n, s+l(n)
90 LET s=s+l(n)
100 NEXT n
110 STOP
```

Exemplul 2.

Program pentru însumarea valorilor dintr-un tablou bidimensional.

Analizarea problemei:

Fie un tablou cu un număr oarecare de linii și coloane dat la cerere. Programul să cîrască datele de calcul într-unul sau mai multe enunțuri DATA, memorîndu-le în tabloul dimensionat corespunzător. Să se facă suma pe linii și coloane, precum și totalul general.
Pentru a înțelege mai bine problema să considerăm, ca un exemplu particular, un tablou cu 4 linii și 5 coloane, care să conțină:

linii/coloane →	1	2	3	4	5	TOTAL pe linii ↓
1	1	2	3	4	5	15
2	6	7	8	9	10	40
3	11	12	13	14	15	65
4	16	17	18	19	20	90
TOTAL pe coloane →	34	38	42	46	50	210

TOTAL GENERAL ↗

Programul propus spre realizare trebuie deci să calculeze:

- suma pe linie; de exemplu pe linia 1: $1+2+3+4+5=15$
- suma pe coloană, de exemplu pe coloana 1: $1+6+11+16=34$
- suma totalurilor liniilor: $15+40+65+90=210$
- suma totalurilor coloanelor: $34+38+42+46+50=210$

Bineînțeles totalul general pe linii și pe coloane trebuie să fie același.

Afișarea rezultatelor să se facă astfel:

1. tabloul cu date

conținutul primei linii

.

.

conținutul ultimei linii

.totalizarea pe linii

linia 1 total:

.

.

linia 1 total:

total general=

2. tabloul cu date (vizualizat din nou pentru a verifica ușor totalizarea verticală)

.totalizarea pe verticală

coloana 1 total:

.

.

coloana c total:

total general=

STOP

Variabile:

nl - număr de linii

nc - număr de coloane

t(nl,nc) - tabloul de calculat

s(nl) - lista unei linii

v(nc) - lista unei coloane

l - număr de linie

c - număr coloană

s - suma totalurilor pe linie (total general pe orizontală)

s(l) - totalul unei linii

v - suma totalurilor pe coloană (total general pe verticală)

v(c) - totalul unei coloane

t(l,c) - tabloul cu date

Codificarea programului:

```

5 REM cerere număr linii și coloane
6 REM
10 INPUT "nl=";nl,"nc=";nc
15 REM declararea dimensiunilor tablourilor
16 REM
20 DIM t(nl,nc):DIM s(nl):DIM v(nc)
30 REM citirea unei linii
35 REM
40 FOR l=1 TO nl
50 FOR c=1 TO nc
60 READ t(l,c)
70 NEXT c
80 NEXT l
90 REM afișarea datelor

```

```

95 REM
100 GO SUB 600
110 REM totalizare orizontală
115 REM
120 PRINT
130 PRINT "totalizare pe linii"
140 PRINT
150 LET s=0
160 FOR l=1 TO nl
170 LET s(l)=0
180 FOR c=1 TO nc
190 LET s(l)=s(l)+t(l,c)
200 NEXT c
210 PRINT "linia ";l,"total: ";s(l)
220 LET s=s+s(l)
230 NEXT l
235 PRINT
240 PRINT "total general= ";s
250 PRINT
260 REM afișarea datelor
265 REM
270 GO SUB 600
280 REM totalizare verticală
285 REM
290 PRINT
300 PRINT "totalizare verticală"
310 PRINT
320 LET v=0
330 FOR c=1 TO nc
340 LET v(c)=0
350 FOR l=1 TO nl
360 LET v(c)=v(c)+t(l,c)
370 NEXT l
380 PRINT "coloana ";c,"total: ";v(c)
390 LET v=v+v(c)
400 NEXT c
405 PRINT
410 PRINT "total general= ";v
500 DATA 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,
19,20
550 STOP
600 REM rutina pentru afișarea datelor
605 REM
610 PRINT "tabloul cu date"
620 PRINT
630 FOR l=1 TO nl
640 FOR c=1 TO nc
650 PRINT t(l,c)
660 NEXT c
670 PRINT
680 NEXT l
690 RETURN

```

Analizați programul și sub aspectul scrierii lui (cu linii decalate) astfel încât să fie cât mai ușor de urmărit. Atenție! Dacă vi se afișează mesajul: E Out of DATA, 601 nu ați introdus în linia 500 date într-un număr egal cu: număr linii * număr coloane.

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE ȘI EXERCIȚII

I 8.1 Ce tipuri de tablouri (listă/matrice) sînt următoarele și câte elemente conțin?

- a) DIM A\$(20)
- b) DIM q(5,10)
- c) DIM w\$(10,16)
- d) DIM F(8)

I 8.2 Ce erori conțin următoarele enunțuri?

- a) DIM a(6.8,14)
- b) DIM b(k,-3)
- c) DIM x(7), y(15)
- d) DIM l

I 8.3 Scrieți instrucțiunile necesare pentru executarea următoarelor operații (folosind cicluri FOR NEXT):
a) să încarce cu "1" o matrice cu 10 linii și 10 coloane și să se afișeze în format de 10x10

b) să genereze, să încarce și să se tipărească o listă cu următorul conținut:

2	4
8	16
32	64

8.4 Fie o listă a(8). Să se afișeze indicele (i) și valoarea (v) pentru toate elementele mai mici decât 15, cuprinse în:

DATA 1,12,17,4,28,20,2,13

Afișarea să se facă începând din coloanele 3 și 12.

coloana 3	coloana 12
↓	↓
i=1	v=1

8.5 Ce va afișa următorul program?

```

10 LET n=10
20 GO SUB 100
30 LET n=n/2
40 GO SUB 100
50 LET n=n+i:GO SUB 100
60 STOP
100 LET s=0
110 FOR i=1 TO n:LET s=s+i
120 NEXT i
130 PRINT s: RETURN
    
```

Probleme

1. Pentru un tablou numeric "a" cu x linii și x coloane, scrieți un program care să calculeze produsul: $a(1,1) \cdot a(2,2) \cdot a(3,3) \cdot \dots \cdot a(x,x)$
2. Program pentru afișarea elementelor coloanei a șasea a unui tablou T(8,10).
3. Program pentru afișarea liniei a treia a unui tablou d(5,8).
4. În instrucțiunile DATA puneți notele obținute de 15 elevi la 5 materii.
Realizați programul pentru calculul mediilor.

Tabloul datelor:

elevi materii	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	10	9	9	7	6	10	5	6	10	10	8	7	9	8	10
2	9	7	8	6	6	8	6	7	9	10	9	7	9	8	9
3	9	5	7	7	5	8	7	8	9	10	10	8	10	8	10
4	8	6	6	8	7	10	6	6	10	9	8	8	10	9	9
5	10	8	10	7	5	9	5	7	9	8	9	8	9	9	10

Rezultatele să fie afișate astfel:

elev	media
1	?
⋮	⋮
15	?

Răspunsuri

- R 8.1 a) lista alfanumerică - 20 elemente
 b) matrice numerică - 50 elemente
 c) matrice alfanumerică - 160 elemente
 d) listă numerică - 8 elemente

- R 8.2 a) indice zecimal nu este permis
 b) indice negativ nu este permis
 c) cu o instrucțiune DIM se definește un singur tablou; corect: DIM x(7):DIM y(15)
 d) nume de listă fără indice

```

R 8.3 a) 10 DIM n(10,10)
20 FOR l=1 TO 10
30 FOR c=1 TO 10
40 LET n(l,c)=1
50 NEXT c
60 NEXT l
70 FOR l=1 TO 10
80 FOR c=1 TO 10
90 PRINT n(l,c);
100 NEXT c
110 PRINT
120 NEXT l
    
```

```

b) 10 DIM a(6)
20 LET a(1)=2:PRINT a(1),
30 FOR l=2 TO 6
40 LET a(l)=2*a(l-1)
50 PRINT a(l),
60 NEXT l
    
```

```

R 8.4 10 DIM a(8)
20 FOR i=1 TO 8
30 READ a(i)
40 IF a(i) > 15 THEN GO TO 60
50 PRINT TAB 3; "i=";i;TAB 12;"v=";a(i)
60 NEXT i
70 DATA 1,12,17,4,28,20,2,13
    
```

R 8.5 55
 15
 66

SĂ DESENĂM CU CIP-UL

În acest capitol veți cunoaște alte câteva posibilități ale calculatorului cu care lucrați:

- > moduri de afișare care să pună în evidență numai anumite informații de pe ecran;
- > realizarea de desene pe ecran
- > obținerea desenului de animație

Instrucțiuni de utilizare a culorilor. Instrucțiuni grafice. Numere aleatoare. Caractere definite de utilizator

Cip-ul permite colorarea imaginilor, atât alfanumerice cit și grafice astfel încât dacă puteți utiliza un televizor/monitor color, lucrul cu calculatorul devine și mai fascinant.

Puteți folosi opt culori prin acționarea în anumite instrucțiuni a cifrelor de la 0 la 7 astfel:

0 - negru 2 - roșu 4 - verde 6 - galben
1 - albastru 3 - mov 5 - albastru deschis 7 - alb

Pe ecranul unui televizor/monitor alb-negru aceste culori apar ca nuanțe de la negru la gri deschis.

Cele opt culori pot fi utilizate în următoarele instrucțiuni:

BORDER 0...7 - colorarea conturului (bordurii) ecranului
PAPER 0...7 - colorarea fondului (hîrtiei)
INK 0...7 - colorarea caracterului/punctului afișat

Stabiliți legătura cu televizorul color și executați aplicația practică, observînd cu atenție ce se întîmplă.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP9

1. Introduceți următoarele instrucțiuni (nenumerate) și notați ce culori se obțin pe contur.

```
BORDER 1  -----
BORDER 2  -----
BORDER 3  -----
BORDER 4  -----
BORDER 5  -----
BORDER 6  -----
BORDER 7  -----
BORDEP. 0  -----
```

2. Tastați:

```
10 FOR b=0 TO 7 : BORDER b: PAUSE 50: NEXT b
RUN
```

3. Introduceți următoarea instrucțiune și veți obține afișarea în mijlocul ecranului a unui mesaj clipitor, cu litere albe pe fond albastru:

```
NEW
PRINT AT 11,10;PAPER 1;INK 7;FLASH 1;"OPRIȚI BANDA!"
```

S-a afișat în linia _____ începînd cu coloana _____. Afișarea clipitoare se obține cu instrucțiunea FLASH 1, iar efectul intermitent se anulează cu FLASH 0.

4. Ștergeți ecranul cu CLS și introduceți instrucțiunile necesare pentru a se afișa clipitor, în ultimele două linii ale ecranului un mesaj în roșu și verde.

```
CLS
PRINT AT 20,1;FLASH 1;INK 2;"Pentru continuare";
INK 4;" _ apăsăți orice tastă!";INK 0
```

"Cerneala" (INK) roșie și verde a fost dată de instrucțiunile _____ și _____.

5. Tastați următoarea linie care va afișa în linia 3, începînd din coloana 3, pe fond (hîrtie) galben și verde:

```
CLS
PRINT AT 3,3;"Ecranul are";PAPER 6;" _ 22 linii";
PAPER 7;" _ și _ ";PAPER 4;"32 coloane"
```

6. Următoarea linie va afișa cu litere albe pe fond negru:

```
CLS
PRINT INVERSE 1; AT 4,10;"ALB"
RUN
```

Comanda INVERSE 1 inversează culorile pentru PAPER și INK. Reveniți la afișarea curentă (fără CLS):

```
PRINT INVERSE 0;AT 4,10;"NEGRU"
RUN
```

Am lăsat intenționat litera "B" afișată invers pentru a sesiza diferența.

7. Introduceți:

```
CLS
PRINT AT 4,10 ;FLASH 1;"clipitor:";FLASH 0;"NORMAL"
```

8. În exemplul următor realizați și afișarea color a unei linii, dar rețineți și semnificația textului care are coordonatele extreme ale ecranului în afișarea grafică:

```
CLS
PRINT PAPER 6;AT 3,3;"punctele extreme sînt:";PAPER
4;" _ ;"(0,0) _ _ _ _ _ colțul stînga jos";
"(0,175) _ _ _ _ _ colțul stînga sus";"(255,0)
_ _ _ _ _ colțul dreapta jos"; _ ;"(255,175)
_ _ _ _ _ colțul dreapta sus"
```

Din această linie lungă de program rețineți două aspecte:

- culoarea verde (PAPER 4) a fost scrisă o singură dată, în continuare ea rămînd stabilită și în liniile care au urmat;
- un blank între apostrofuri (' _ ') introduce o linie vidă.

9. Introduceți următorul program, urmărind cu atenție comentariile:

```
CLS
5 REM marcarea punctelor extreme
10 PLOT 0,0 - colțul stînga jos
20 PLOT 255,0 - colțul dreapta jos (x max)
30 PLOT 0,175 - colțul stînga sus (y max)
40 PLOT 255,175 - colțul dreapta sus
RUN
```

Priviți cu atenție ecranul și veți observa cele patru puncte.

10. Adăugați liniile:

```
45 REM trasarea axei x
50 FOR x=0 TO 255: PLOT x,0 : NEXT x
55 REM trasarea axei y
60 FOR y=0 TO 175 : PLOT 0,y : NEXT y
RUN
```

11. Continuați introducerea:

```
65 REM punct de coordonate x=150, y=100
70 PLOT 150, 100
75 REM trasarea abscisei punctului
80 PLOT 0,100
90 FOR x=0 TO 150 : PLOT x,100 : NEXT x
95 REM trasarea ordonatei punctului
100 FOR y=0 TO 100 : PLOT 150,y : NEXT y
RUN
```

12. Anulați liniile 65,70,75,80,90,95,100 și modificați liniile:

```
50 PLOT 0,0 : DRAW 255,0
RUN
```


Obțineți o scară solidă. Să-l căm o utilizare făcând să scrie pe ea o... minge reprezentată prin litere "O". Veți învăța astfel cum se realizează animația pe ecran. Adăugați lințiile:

```

110 FOR k=1 TO 5
120 LET ln=1
130 FOR c=21 TO 4 STEP -1
135 REM se desenează mingea
140 PRINT AT ln,c; INK 1; "O"
150 PAUSE 8
155 REM se șterge mingea
160 PRINT AT ln,c; " "
170 LET ln=ln+1
180 NEXT c
190 REM mingea pe orizontală
200 FOR c=5 TO 22
210 PRINT AT 19,c; INK 1; "O"
220 PAUSE 4
230 PRINT AT 19,c; " "
240 NEXT c
250 REM mingea pe verticală
260 FOR l=18 TO 1 STEP -1
270 PRINT AT l,22; INK 1; "O"
280 PAUSE 2
290 PRINT AT l,22; " "
300 NEXT l
310 NEXT k
RUN
    
```

Animația se obține într-un ciclu FOR...NEXT, prin afișarea într-o poziție, menținerea imaginii pe o anumită durată și ștergerea imaginii, urmată de afișarea în poziția următoare. De exemplu, ridicarea verticală a mingii este realizată cu lințiile:

```

260 FOR l=18 TO 1 STEP -1 -scade numărul liniei
270 PRINT AT l,22; "O" -afișază "O"
280 PAUSE 2 -menține imaginea
290 PRINT AT l,22; " " -șterge pe "O"
300 NEXT l -poziția următoare
    
```

NOȚIUNI DE BAZĂ

Dacă aveți la dispoziție un televizor color, cu CUP-ul puteți realiza opt culori, astfel:

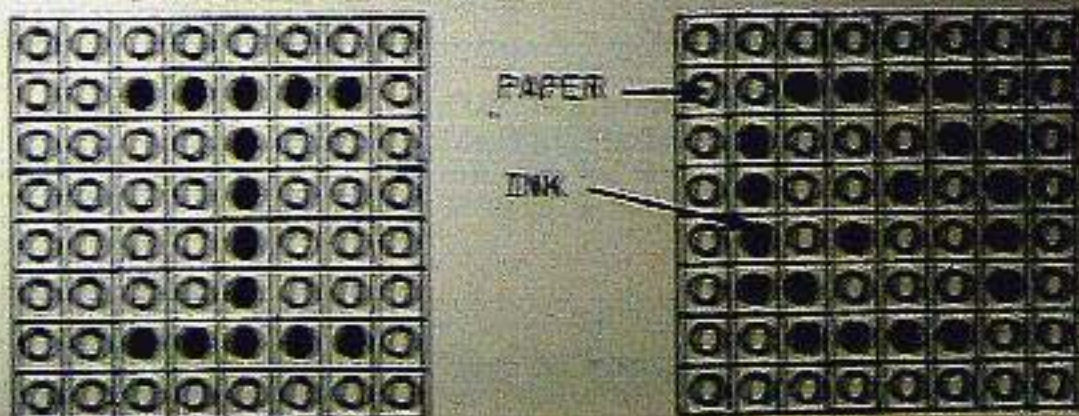
- 1. albastru 2. roșu 3. magenta 4. verde
- 5. alba (cyan) 6. galben 7. alb 8. negru

Un caracter este afișat într-un pătrat format din 8x8 puncte. De exemplu litere "T" și cifra "0" sînt afișate astfel:

INK, PAPER

Pentru fiecare caracter se pot folosi două culori:

- INK c - culoarea punctelor negre din desen
- PAPER c - culoarea punctelor albe din desen, c putînd avea valoarea de la 0 la 7.

BORDER

Instrucțiunea BORDER c colorează marginea imaginii cu culoarea dată de valoarea lui c.

- BORDER 2 - margine roșie
- BORDER 6 - margine galbenă

Culorile și afișarea cliptoare (FLASH) sînt considerate ca ATRIBUTE ce pot fi asociate unui caracter. Să afișăm litera I cu cerneală (INK) albastră pe fond (PAPER) galben:

```

NEW
10 FOR n=1 TO 5
20 PRINT PAPER 6; INK 1; "I";
30 PRINT PAPER 7; INK 7; " "
40 NEXT n
    
```

Atributele de culoare pot fi utilizate fie separat, fie în instrucțiunea PRINT. Condițional program va afișa cele opt culori și cifrele corespunzătoare:

```

NEW
10 FOR n=1 TO 80
20 FOR c=0 TO 7
30 PAPER c
40 PRINT c;
50 NEXT c= NEXT n
RUN
    
```

Dacă dorim ca cifrele să fie mai evidente, se poate obține un contrast mai bun introducînd: INK 9 sau PAPER 9. Cifra 9 nu este asociată unei culori, ci are ca efect cerneața mai deschisă pe fond închis (negru, roșu, magenta) și cerneața mai închisă pe fond mai deschis (verde, alba, galben, alb).

```

15 INK 9
RUN
    
```

Atributele de culoare și cliptare la puterea folosii cu mare efect, atunci cînd dorim să scoatem în evidență anumite informații de pe ecran.

Dacă, de exemplu aveți ecranul plin și afișarea este uniformă, cel care analizează cele afișate trebuie să parcurgă tot conținutul pentru a găsi o informație. Afișare în altă culoare și eventual cliptare, înseamnă informația respectivă atrage atenția privitorului.

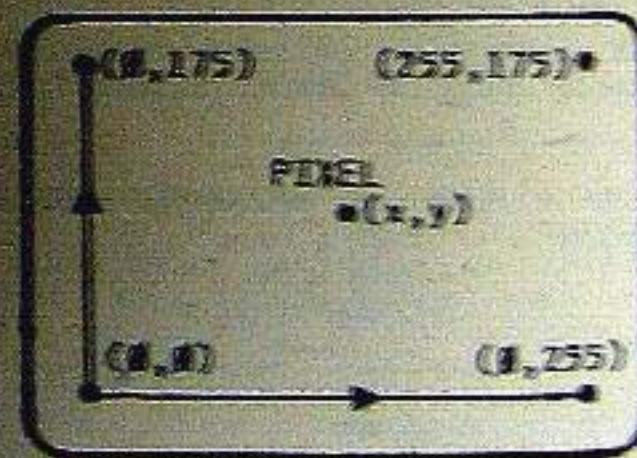
Poziționarea pe ecran se face cu: PRINT AT linie, colona unde: linie = 0 - 21, colona = 0 - 31

Atributele pot fi plasate în linia de program fie înainte după PRINT, fie după AT linie, colona:

```

PRINT AT 11,10;PAPER 1;INK 7;FLASH 1;"OPREȚI BANDA"
PRINT PAPER 1;INK 7;FLASH 1;AT 11,10;"OPREȚI BANDA"
    
```

Realizarea desenelor pe ecran se obține prin puncte. Un punct este denumit PIXEL și poate fi poziționat prin coordonate, cu două coordonate față de colțul din stînga - jos al ecranului (vezi figura 5.1)

PLAT

Instrucțiunea PLOT x, y stabilește poziția și desenează un punct la coordonatele x, y:

```

x = 0 - 255
y = 0 - 175
    
```

Desenarea pot fi afișate punct cu punct. De exemplu trasarea a două axe la eventualele ecranului se poate face astfel:

```

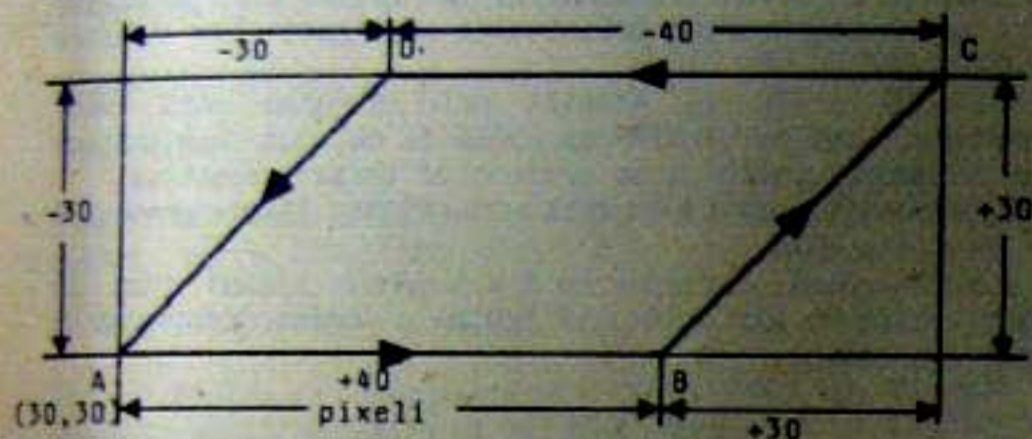
axa x: FOR x=0 TO 255 : PLOT x,0: NEXT x
axa y: FOR y=0 TO 175 : PLOT 0,y: NEXT y
    
```

DRAW

Instrucțiunea DRAW x,y desenează o linie de la poziția curentă a cursorului grafic pînă la un punct de coordonate x și y pixeli. De exemplu trasarea celor două axe, luînd ca punct de origine (10,10) se poate obține cu:

```
NEW
10 PLOT 10, 10
20 DRAW 245, 0
30 PLOT 10, 10
40 DRAW 0, 165
```

Pentru a înțelege mai bine folosirea instrucțiunii DRAW să analizăm desenarea paralelogramului din figură:

Ne propunem să începem desenul din colțul A de coordonate $x = 30$; $y = 30$ și să trasăm laturile în sensul arătat.

```
NEW
10 PLOT 30, 30
20 DRAW 40, 0      - latura AB
30 DRAW 30, 30    - latura BC
40 DRAW -40, 0    - latura CD
50 DRAW -30, -30  - latura DA
```

Folosind un asemenea paralelogram în cicluri FOR...NEXT puteți obține construcții spectaculoase ca în programul următor:

```
NEW
10 BORDER 6
20 FOR n=1 TO 100 STEP 1.2
30 PLOT 30, 30 + n
40 DRAW 40, n-n
50 DRAW 30, (n-n)+30
55 BEEP 0.1, n/10
60 NEXT n
70 DRAW -40, n-n
80 DRAW -30, (n-n)-30
90 FOR n = 1 TO 105 STEP 2
100 PLOT 150, 50 + n
110 INK 2
120 DRAW 10, n-n
130 15, (n-n)+15
135 BEEP 0.01, n/5
140 NEXT n
150 DRAW -10, n-n
160 DRAW -15, (n-n)-15
170 STOP
RUN
```

O altă formă a instrucțiunii DRAW este: DRAW x, y, z, -z este unghiul (în radiani) pentru desenarea unei linii curbe între poziția cursorului grafic și poziția dată de x, y:

```
NEW
10 FOR i=1 TO 7: READ z
20 PLOT 125, 0
30 DRAW 0, 100, z
35 PAUSE 40: NEXT i
40 DATA PI/2, PI/4, 2*PI
50 DATA -PI/2, -PI/3, PI, -PI
```

Observați că între cele două extremități date de (125, 0) și (0, 100) se obțin curbe diferite în funcție de valoarea lui z dată în radiani.

CIRCLE

Instrucțiunea CIRCLE x, y, r desenează un cerc de rază r cu centrul în punctul de coordonate x și y

```
NEW
10 FOR i = 1 TO 4
20 READ raza
30 CIRCLE 100, 85, raza
40 DATA 20, 30, 50, 80
50 NEXT i
60 PLOT 100, 85
RUN
```

Sau:

```
NEW
10 BORDER 5
20 FOR r = 1 TO 50, STEP 2
30 CIRCLE INK 1; 127, 85, r
40 NEXT r
RUN
```

Generarea unor numere la întâmplare

Adesea în program (în special în jocuri) se folosesc numere diferite generate "la întâmplare". Astfel de numere ALEATOARE (în engleză: RANDOM NUMBERS). Imaginați-vă diferite combinații de numere date de aruncarea a două zaruri și veți realiza ce se înțelege prin numere aleatoare. Există diferite metode matematice pentru a produce numere aleatoare. CIP-ul generează astfel de numere cu funcția RND.

RND

RND - generează numere zecimale între 0 și 0,99999999

```
NEW
10 FOR i=1 TO 20
20 LET n=RND
30 PRINT n,
40 NEXT i
```

► $a \times \text{RND}$ - generează numere zecimale între 0 și a. Schimbați linia 20:

```
20 LET n=15*RND
RUN
```

Executați programul de câteva ori și veți obține numere între 0 și 15.

► $b + a \times \text{RND}$ - generează numere zecimale între b și (a+b) Schimbați:

```
20 LET n = 2 + 15 * RND
```

Se obțin numere zecimale cuprinse între 2 și 17.

```
20 LET n = 4.4 + 0.6 * RND
```

Se obțin numere între 4,4 și 5

► $\text{INT}(a \times \text{RND})$ - generează numere întregi între 0 și a

```
20 LET n = INT(6*RND)
```

► $b + \text{INT}(a \times \text{RND})$ - generează numere întregi între b și (a+b)

```
20 LET n = 1 + INT(6*RND)
RUN
```

Executați de câteva ori programul și veți obține numere aleatoare cuprinse între 1 și 6, deoarece funcția INT întregeste numărul la valoarea întreagă inferioară.

```
INT(3,65) = 3
INT(5,999) = 5
```


RAND (RANDOMIZE)

Uneori este însă nevoie de numere aleatoare în seturi care să se repete. Această posibilitate o dă enunțul RANDOMIZE (prescurtat: RAND). Pe tastatură obțineți (vezi anexa B):

"RAND" cu tasta T în modul K
 "RND" cu tasta T în modul E

Pentru a vedea diferența între funcția RND și enunțul RAND, introduceți următorul program:

```
NEW
50 FOR r = 1 TO 3
100 FOR i = 1 TO 5
110 LET a = 1 + INT(10 * RND)
120 PRINT a
130 NEXT i: PRINT: .NEXT r
```

La fiecare execuție a programului veți obține trei seturi diferite de numere întregi aleatoare între 1 și 10. Completați programul cu liniile:

```
10 FOR x = 1 TO 5
20 INPUT "n= "; n
30 CLS
70 RANDOMIZE n
140 NEXT n
```

Enunțul RAND are sintaxa: RAND n unde n = 0 la 65535. Executați programul dând lui x valorile următoare și notați rezultatele pentru a sesiza diferențele și asemănările între ele: n = 1 <ENT>
 n = 70 <ENT>
 n = 999 <ENT>
 n = 12345 <ENT>
 n = 65535 <ENT>

Analizând rezultatele notate, observați că pentru o valoare dată lui n se obțin aceleași seturi de numere, aleatoare, dar diferă numerele din seturi, pentru diferite valori ale lui n.

RAND și RAND 0 utilizează timpul trecut de la punerea în funcțiune a calculatorului, care dacă nu crește mult între două execuții ale lui RANDOMIZE, determină generarea unor seturi cu numere aproximativ aceleași. Încercați execuția programului repetind n=0!

CARACTERE GRAFICE STANDARD

Folosind caracterul grafic "■", următorul program vă va da un ecran clipitor:

```
NEW
10 BORDER 3
20 LET n = 1 + INT(7 * RND): INK n
30 LET l = 1 + INT(21 * RND)
40 LET c = 1 + INT(31 * RND)
50 PRINT AT l, c; "■"
60 GO TO 10
```

Întrerupeți când doriți cu BREAK. Caracterele grafice standard se obțin în modul G (CS+9), cu tastele numerice 1 la 8 (vezi anexa B). Ele sînt utile cînd doriți să afișați texte sau grafice de dimensiuni mai mari decît cele obișnuite. Introduceți:

```
10 PRINT AT 8, 10 " ■■■■■ "
20 PRINT AT 9, 10 " ■■■■■ "
30 PRINT AT 10, 10 " ■■■■■ "
40 PRINT AT 11, 10 " ■■■■■ "
50 PRINT AT 12, 10 " ■■■■■ "
60 PRINT AT 13, 10 " ■■■■■ "
70 PRINT AT 14, 10 " ■■■■■ "
90 REM: trasare coloane
100 PLOT 0,0: DRAW 0, 175
110 FOR x = 7 TO 255 STEP 8
120 PLOT x,0 : DRAW 0,175
130 BEEP .001,20
```

```
140 NEXT x
190 REM: trasare linii
200 PLOT 0,0: DRAW 255,0
210 FOR y = 7 TO 175 STEP 8
220 PLOT 0, y : DRAW 255,0
230 BEEP .001,20
240 NEXT y
```

Cum se pot realiza caractere grafice speciale?

Așa cum am arătat, un caracter este reprezentat (afișat) într-un pătrat de 8 x 8 puncte. Folosind acest mod de reprezentare utilizatorul poate să-și definească, simboluri grafice introducînd 0 pentru PAPER și 1 pentru INK. Dacă priviți în Anexa 1, codurile 144 la 164 sînt rezervate pentru caractere grafice definite de utilizator (în engleză UDG—USER DEFINED GRAPHICS).

Fiecare UDG poate fi asociat prin program unei taste alfabetice, astfel încît să poată fi obținut oricînd se trece în modul grafic și se acționează tasta respectivă. Pentru exemplificare să încercăm să definim litera grecescă "α" pe tasta <A>:

1: punctăm noul caracter în 8 x 8 puncte lăsînd însă la margini cîte un șir nefolosit pentru a separa caracterul de altele alăturate:

2. se memorează fiecare din cele 8 rînduri cu enunțul BIN (provenit din BINAR) urmat de 8 cifre binare:

- 0 - pentru fond hîrtie (PAPER)
- 1 - pentru cerneală (INK)

Cele opt numere binare rezultate sînt înscrise în memoria internă a CIP-ului în opt poziții, fiecare poziție avînd o ADRESĂ. Adresa primului rînd este URS "A" (URS de la USER și "A" de la tasta pe care am stabilit-o pentru noul caracter).

Pătratul 8 x 8 puncte devine:

OCTEȚI	adresele de memorare
BIN 0 0 0 0 0 0 0 0	USR "A"
BIN 0 0 0 0 1 1 0 0	USR "A" + 1
BIN 0 0 0 1 0 0 1 0	USR "A" + 2
BIN 0 0 0 1 0 0 0 0	USR "A" + 3
BIN 0 0 1 1 0 0 0 0	USR "A" + 4
BIN 0 1 0 1 0 0 1 0	USR "A" + 5
BIN 0 0 1 0 1 1 0 0	USR "A" + 6
BIN 0 0 0 0 0 0 0 0	USR "A" + 7

Numărul binar dat de un rînd, fiind format din 8 biți (cifre binare) poartă numele de octet (în engleză BYTE).

Recapitulînd puțin:

adresa	octetul memorat
USR "A" + 2	0 0 0 1 0 0 1 0
USR "A" + 5	0 1 0 1 0 0 1 0
USR "A" + 7	0 0 0 0 0 0 0 0

Memorarea directă a unui număr la o anumită adresă se poate face cu: POKE adresă, număr
 Următorul program va memora cei 8 octeți reprezentînd caracterul "α".

```

NEW
10 FOR r = TO 7
20 READ b
30 POKE USR "a" + r, b
40 NEXT r
110 DATA BIN 0 0 0 0 0 0 0
120 DATA BIN 0 0 0 0 1 1 0
130 DATA BIN 0 0 0 1 0 0 1
140 DATA BIN 0 0 0 1 0 0 0
150 DATA BIN 0 0 1 1 0 0 0
160 DATA BIN 0 1 0 1 0 0 1
170 DATA BIN 0 0 1 0 1 1 0
180 DATA BIN 0 0 0 0 0 0 0
RUN

```

După execuția programului vi se afișează mesajul: OK, 180:1

3. Introduceți linia:

```
200 PRINT "aaaa" (fără <ENT>)
```

4. Intrați în mod grafic și apăsați din nou "A". Acum se afișează "L". Completați linia 200:

```
200 PRINT "aaaa LLLL"
```

Atenție! Pentru a introduce ghilimelele de la sfârșitul șirului, reveniți din modul G, în modul L reapsând (CS + 9)

```
RUN 200
```

Se afișează aaaa LLLL
De câte ori stabiliți modul G, prin apăsarea tastei <A> veți obține "L".

Animația (mișcarea) pe ecran

Efectul de mișcare se obține prin afișarea unui desen într-o poziție, menținerea imaginii pe o durată scurtă, ștergerea desenului și reafișarea lui în poziția următoare. Menținerea limitată a imaginii se realizează cu comanda:

```
PAUSE n
```

Oprește execuția programului pe o durată dată de valoarea lui n = 0 - 65535
Pauza maximă este de aproximativ 22 minute: PAUSE 65535
O pauză de cca 1 secundă va fi dată de PAUSE 50. Puteți opri programul până la apăsarea oricărei taste cu: PAUSE 0

Programul următor simulează săritura unei mingi lansată de o paletă. Vom folosi pentru minge litera "O" iar pentru paletă, semnul "/":

```

NEW
5 BORDER 1
10 REM mingea va fi lansată de 5 ori
20 FOR K = 1 TO 5
30 REM ridicarea mingii
40 FOR n = 21 TO 10 STEP -1
50 REM afișarea paletii
60 PRINT AT 21, 10; "/"
70 PRINT AT n, 10; "O"
80 PAUSE 5
90 PRINT AT n, 10; "┌"
100 NEXT n
110 REM căderea mingii
120 FOR n = 10 TO 21
130 PRINT AT n, 10; "O"
140 PAUSE 5
150 PRINT AT n, 10; "┌"
160 NEXT n
170 NEXT k

```

Exemple de programe

Să realizăm un program pentru a contoriza numărul de apariții ale cifrelor 1 la 7 (utilizate pentru culori) generate de funcția RND, dintr-un număr mare de execuții.

Dacă de exemplu cerem prin program generarea a 700 numere întregi aleatoare, între 1 și 7, ne-am aștepta ca să obținem fiecare cifra de 100 de ori. Este un mod de a vedea cum lucrează generatorul de numere aleatoare cu care este dotat calculatorul dvs.

- Analiza problemei

Se va genera un număr mare de numere aleatoare întregi (de ex. 700) între 1 și 7 și vor fi contorizate (însurate) aparițiile fiecăreia dintre ele.

Rezultatele să fie afișate sub forma:

număr	de câte ori
1	140
2	96
.	.
.	.
.	.
7	102

Pentru ca exemplul să cuprindă cât mai multe din noțiunile acestui capitol și pentru ca afișarea rezultatelor să fie cât mai expresivă, să se asocieze cifrelor 1 la 7 culorile corespunzătoare și să se obțină sub liniile cu rezultate, un grafic vertical cu șapte coloane a căror înălțime să fie proporțională cu numărul de apariții pentru fiecare cifră (culoare).

Pentru a însuma numărul de apariții să se folosească un tablou unidimensional cu 7 elemente declarat astfel:

```
10 DIM c(7)
```

- Codificarea programului:

```

10 DIM c(7)
15 PRINT FLASH 1; AT 10, 0; "AȘTEPTAȚI cca 20 sec.-
    calculez!";FLASH 0
18 REM generarea numerelor
20 FOR k = 1 TO 700
30 LET a = 1 + INT(7*RND)
35 REM contorizarea aparițiilor
40 LET c(a) = c(a) + 1
50 NEXT k
55 REM afișare rezultat
60 CLS: PRINT "număr", "de câte ori"
70 PRINT
80 FOR p = 1 TO 7
90 PRINT PAPER p; INK 9; p,c(p)
100 NEXT p
110 REM graficul rezultatelor
120 BORDER 0
130 PLOT 155,0:DRAW PAPER 1; INK 9;0,c(1)
135 BEEP c(1)/100,c(1)
140 PLOT 163,0:DRAW PAPER 2; INK 9;0,c(2)
145 BEEP c(2)/100,c(2)
150 PLOT 171,0:DRAW PAPER 3; INK 9; 0,c(3)
155 BEEP c(3)/100, c(3)
160 PLOT 179,0: DRAW PAPER 4; INK 9; 0, c(4)
165 BEEP c(4)/100, c(4)
170 PLOT 187, 0:DRAW PAPER 5; INK 9; 0,c(5)
175 BEEP c(5)/100, c(5)
180 PLOT 195,0:DRAW PAPER 6; INK 9; 0,c(6)
185 BEEP c(6)/100, c(6)
190 PLOT 203,0 : DRAW PAPER 7; INK 9; 0,c(7)
195 BEEP c(7)/100,c(7)
200 STOP

```

Vă propunem să încercați înțelegerea programului răspunzând la întrebările următoare:

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE

Î 9.1 Ce instrucțiune a determinat:

- colorarea conturului ecranului?
- afișarea clipitoare a mesajului "AȘTEPTAȚI..." ?
- colorarea rezultatelor orizontale?

Î 9.2 Care a fost efectul instrucțiunii INK 9?

Î 9.3 Ce linie de program a trasat graficul vertical pentru aparițiile cifrei 3?

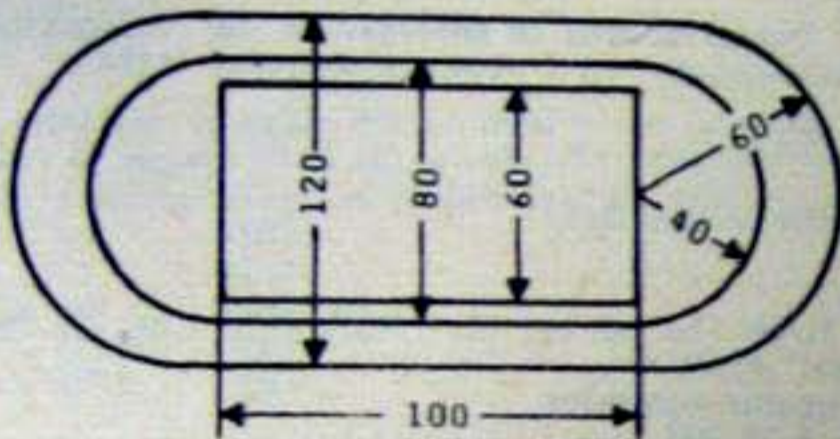
I 9.4 În ce linii de program trebuie să faceți modificări pentru a genera 10000 de numere întregi aleatoare?

I 9.5 Ce instrucțiune bănuți că generează sunete proporționale ca durată și înălțime cu numărul de apariții ale cifrelor? (cautați singura instrucțiune neexplicată până la acest capitol).

Probleme

Realizați probleme pentru:

- generarea și afișarea a 20 de numere aleatoare între 0 și 100
- trasarea axelor x și y de lungime maximă, începând cu colțul din dreapta sus
- umplerea ecranului cu puncte aleatoare, pe fond închis (ca un cer instelat)
- săritura amortizată a unei mingi (înălțimea să descrească până la zero)
- desenarea unui "stadion" de forma:

- obținerea literei grecești β prin apăsarea tastei "B"

RĂSPUNSURI

- R 9.1 a) 120 BORDER 0
 b) 15 PRINT FLASH 1; AT 10, 0;
 "AȘTEPTAȚI..."; FLASH 0
 c) 90 PRINT PAPER p...
- R 9.2 Afișarea contrastă între INK și PAPER
- R 9.3 Linia 150
- R 9.4 În linia 15 pentru a modifica timpul de așteptare și în linia 20 care devine: 20 FOR k = 1 TO 10000
- R 9.5 Instrucțiunea BEEP (vezi anexa C) care va fi explicată în capitolul 10.

SĂ INTRODUCEM SUNETE

După cum vă amintiți din capitolul 1, CIP-ul este înzestrat cu un difuzor și este capabil să producă multe melodii pe placul dvs.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP 10

1. Introduceți următorul program:

```
NEW
2 PRINT AT 10,1;FLASH;"AȘTEPTAȚI!"
3 PRINT:PRINT FLASH 0;"Dunașteți melodia?"
5 FOR n=1 TO 3
10 BEEP .2,11:BEEP .2,12:BEEP .2,14:BEEP .2,11
20 BEEP .2,12:BEEP .2,9:BEEP .2,11:BEEP .2,7
30 BEEP .2,9:BEEP .2,12:BEEP .2,11:BEEP .2,9
40 BEEP .4,14:BEEP .4,14
50 BEEP .2,11:BEEP .2,12:BEEP .2,14:BEEP .2,11
60 BEEP .2,12:BEEP .2,9:BEEP .2,11:BEEP .2,7
70 BEEP .2,9:BEEP .2,12:BEEP .2,11:BEEP .2,9
80 BEEP .4,7:BEEP .4,7
90 NEXT n:CLS
RUN
```

Observați ce se întâmplă... Fără a comenta prea mult, ați programat calculatorul să facă muzică, respectiv să interpreteze ceva foarte cunoscut, nu?

2. Tastați: NEW
BEEP 1,0

Ce se întâmplă? Pentru circa 1 secundă, pe ecran nu apare nici o schimbare. În schimb, în microdifuzorul încorporat se aude un sunet în care veți recunoaște nota DO din octava 1 (cei cu ureche muzicală, bineînțeles).

Mai încercați: NEW
10 PRINT "BEEP 2,-20":BEEP 2,-20
20 PRINT "BEEP 2,30":BEEP 2,30
30 PRINT "BEEP 4,30":BEEP 4,30:CLS
RUN

Sesizați că înălțimea diferă, în funcție de valoarea celui de al doilea argument din BEEP, iar durata sunetului este dată de primul argument.

NOȚIUNI DE BAZĂ DESPRE PRODUCEREA SUNETELOR

Producerea sunetelor se face cu instrucțiunea BEEP, care are forma generală: BEEP d,i
 > d (primul argument) reprezintă durata sunetului. Durata în secunde are valori permise între 0 și 10.
 > i (al doilea argument) indică înălțimea sunetului (frecvența), și are valori permise între -60 și +69.
 Folosirea unor valori în afara limitelor produce o eroare care se soldează cu întreruperea execuției și un mesaj de eroare.

Codificarea notelor

Correspondența între valorile lui i și game muzicală (temperată) este dată de următoarea regulă:
 Notei DO din octava 1 (DO CENTRAL de pe claviatura unui pian) îi corespunde valoarea 0 mergând în sus (DO DIEZ, RE, RE DIEZ ...) se crește valoarea lui i cu câte o unitate, mergând în jos (SI, SI BEMOL, LA ...) se scade câte o unitate până la limitele date mai sus. Precizăm că în game temperată DO DIEZ este același notă cu RE BEMOL etc..., respectiv diezii și bemolii au ca efect adunarea sau scăderea unei unități la valoarea corespunzătoare notei (similar ca la pian).

FA# -6	SOL# -4	LA# -2	DO# 1	RE# 3	FA# 6	SOL# 8	LA# 10				
FA -7	SOL -5	LA -3	SI -1	DO 0	RE 2	MI 4	FA 5	SOL 7	LA 9	SI 11	DO 12

Exemple de programare

Să încercăm pentru început să punem calculatorul să cînte arpegiul gamei DO MAJOR. Avem nevoie de notele DO, MI, SOL, DO și să convenim o durată de .2 secunde pentru toate notele. Programul ar trebui să fie (sau să semene cu):

```
NEW
5 REM arpegiul gamei DO MAJOR
10 BEEP .2,0
20 BEEP .2,4
30 BEEP .2,7
40 BEEP .2,12
50 BEEP .2,12
60 BEEP .2,7
70 BEEP .2,4
80 BEEP .2,0
RUN
```

Schimbarea octavei

Pentru arpegiul aceleiași game, dar în altă octavă, ar trebui să adunăm sau să scădem multiplii de 12 (sîntem siguri că ați observat că între doi de DO sînt 12 unități diferență). Respectiv, pentru octava 2, ar trebui să folosim valorile 12, 16, 19, 24.

Mai elegant însă ar fi să scriem programul astfel: (editați programul anterior, linie cu linie, pentru a-l obține pe acesta)

```
5 REM arpegiul gamelor DO MAJOR
10 BEEP .2,0+n
20 BEEP .2,4+n
30 BEEP .2,7+n
40 BEEP .2,12+n
50 BEEP .2,12+n
60 BEEP .2,7+n
70 BEEP .2,4+n
80 BEEP .2,0
```

și să-i dăm lui n valori de forma $+12 \times k$ avînd grijă să nu ieșim din limitele permise. Ca rafinament suplimentar, propunem următorul program (procedați la fel, prin editarea programului anterior):

Schimbarea duratei

```
5 REM arpegiul gamelor DO MAJOR
10 BEEP .2*m,0+n
20 BEEP .2*m,4+n
30 BEEP .2*m,7+n
40 BEEP .2*m,12+n
50 BEEP .2*m,12+n
60 BEEP .2*m,7+n
70 BEEP .2*m,4+n
80 BEEP .2*m,0+n
```

și să-i dăm lui m diverse valori avînd deasemeni grijă să nu ieșim din gama valorilor permise.

Schimbarea tempou-lui

Am realizat "parametrizarea" programului pentru diverse durate ale notelor și diverse octave. Dacă am conveni, de exemplu că .2 secunde este durata unei optimi, dînd diverse valori (întregi sau nu) lui m, am putea interpreta efectul prin schimbarea tempo-ului, sau înlocuirea optimilor cu doimi, note întregi, șaisprezecimi etc...

O utilizare a acestui mod de programare a muzicii ar fi posibilitatea "acordării" calculatorului cu alte instrumente.

Ca soluție de "codificare" a unei partituri, sugerăm să completați portativul cu o linie dedesubt și una deasupra, și să scrieți cu creionul în dreptul liniilor și spațiilor (ținînd cont de armura cheii) valorile corespunzătoare notelor.

Încă o treabă foarte importantă: cum codificăm pauzele? o soluție ar fi folosirea instrucțiunii PAUSE n, ținînd cont că n produce o pauză de $20 \times n$ milisekunde. (Deci PAUSE 50 este echivalent cu BEEP 1...)

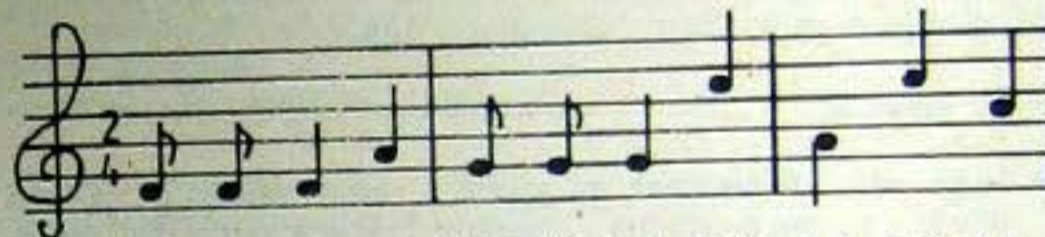
Sau altfel, se poate folosi un BEEP cu durata

corespunzătoare și o valoare pentru înălțime care să iasă din spectrul practic audibil (ex.69). În acest mod uniformizăm regula de durată și pentru pauze.

Exemplul 10.2

Să urmărim programul de mai jos care codifică partitura "Cucule pasăre sură" după Ioan D.Chirescu. Iată începutul:

```
10 BEEP .2,5:BEEP .2,5:BEEP .4,5:BEEP .4,9
20 BEEP .2,7:BEEP .2,7:BEEP .4,7:BEEP .4,12
30 BEEP .4,9:BEEP .4,12:BEEP .4,9
40 BEEP .2,5:BEEP .2,5:BEEP .4,5:BEEP .4,9
50 BEEP .2,7:BEEP .2,7:BEEP .4,7:BEEP .4,12
60 BEEP .4,9:BEEP .4,12:BEEP .4,9
70 BEEP .2,12:BEEP .2,12:BEEP .4,12:BEEP .4,14
80 BEEP .2,10:BEEP .2,10:BEEP .4,10:BEEP .4,12
85 BEEP .2,9:BEEP .2,9:BEEP .4,9:BEEP .4,5
90 BEEP .2,7:BEEP .2,7:BEEP .4,7:BEEP .4,12
100 BEEP .4,9:BEEP .4,12:BEEP .4,9
110 BEEP .2,12:BEEP .2,12:BEEP .4,12:BEEP .4,14
120 BEEP .2,10:BEEP .2,10:BEEP .4,10:BEEP .4,12
130 BEEP .2,9:BEEP .2,9:BEEP .4,9:BEEP .4,5
140 BEEP .2,7:BEEP .2,7:BEEP .4,7:BEEP .4,12
145 BEEP .4,5:BEEP .4,12:BEEP .4,9
```


.2,5 .2,5 .4,5 .4,9 .2,7 .2,7 .4,7 .4,12 .4,9 .4,12 .4,9

Introduceți programul și cu RUN însărcinați calculatorul cu descifrarea partiturii. Melodia care se aude nu se poate să nu o recunoașteți. Dacă doriți, vă puteți folosi la introducerea de "parametrizarea" tempo-ului și octavei. Putem folosi ca nume de variabile numele notelor.

```
5 READ o,p,fa,sol,la,si b,do,re
8 DATA .2,.4,5,7,9,10,12,14
10 BEEP o,fa:BEEP o,fa:BEEP p,fa:BEEP p,la
20 BEEP o,sol:BEEP o,sol:BEEP p,sol:BEEP p,la
30 BEEP p,la:BEEP p,la:BEEP p,la
40 BEEP o,fa:BEEP o,fa:BEEP p,fa:BEEP p,la
```

Continuați...

Mai facem o precizare pentru cei care doresc să facă din acest domeniu un câmp de aplicații mai serioase: există programe utilitare specializate, așa numite editoare de muzică cu care se poate ajunge la performanțe mai ridicate în componistica asistată de calculator.

Deasemeni mai precizăm că la frecvențe joase, sunetele ies din clasa celor "muzicale" putînd fi folosite pentru efecte sonore interesante.

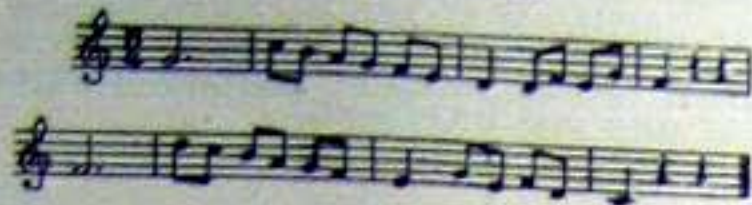
ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE ȘI EXERCIȚII

- Î 10.1 Care este forma generală a instrucțiunii BASIC de prelucrare a sunetelor?
- Î 10.2 Care sînt limitele permise pentru cele două argumente ale instrucțiunii BEEP?
- Î 10.3 Cărei note îi corespunde valoarea 0 a celui de al doilea argument al instrucțiunii BEEP?
- Î 10.4 Care este regula de construire a codificării notelor, plecînd de la corespondența Do central=0?

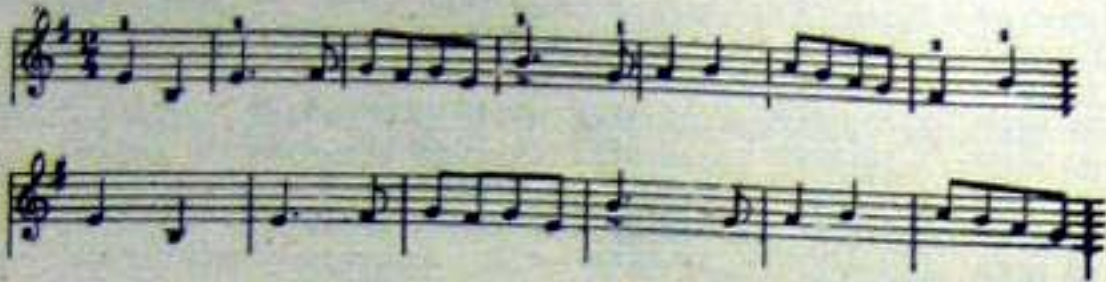
Probleme

1. Scrieți un program care să cînte gama DO MAJOR în ambele sensuri.

2. Combinați BEEP cu RND pentru a genera sunete de durate și înălțimi aleatoare, pe un timp nedefinit (întrerupeți cu (BREAK!).
3. Codificați următoarea partitură:

4. Codificați următoarea partitură:

RĂSPUNSURI

- R 10.1 BEEP d,1
- R 10.2 $0 < d < 10$ $-60 < i < +69$
- R 10.3 DO central
- R 10.4 Față de DO central se adună 1 spre dreapta și se scade 1 spre stînga, pentru fiecare notă din gama temperată (clapa de pian).

Problema 1

```
10 BEEP .2,0 :BEEP .2,2:BEEP .2,4:BEEP.2,5
20 BEEP .2,7 :BEEP .2,9:BEEP .2,11:BEEP.2,12
30 BEEP .2,12 :BEEP .2,11:BEEP .2,9:BEEP.2,7
40 BEEP .2,5 :BEEP .2,4:BEEP .2,2:BEEP.2,0
```

Problema 2

```
10 BEEP RND*.8, -60 + RND*129
20 GO TO 10
```

Problema 3

```
5 LET d=...
10 BEEP 3*d,7 : BEEP d,12 :BEEP d,11
20 BEEP d,9 :BEEP d,7 :BEEP d,5:BEEP d,4
30 BEEP 2*d,2 :BEEP d,2:BEEP d,5 :BEEP d,4
40 BEEP d,7:BEEP 2*d,5:BEEP 2*d,69:BEEP 2*d,69
50 BEEP 3*d,5:BEEP d,14:BEEP d,12:BEEP d,11
60 BEEP d,9 : BEEP d,7 :BEEP d,5
70 BEEP 2*d,4:BEEP d,7:BEEP d,4:BEEP d,5:BEEP d,2
80 BEEP 2*d,0 :BEEP 2*d,69 :BEEP 2*d,69
```

Se va alege pentru d o valoare convenabilă pentru durata unei optimi (ex: .3).

Problema 4

```
5 LET d=...
10 BEEP 2*d,4 : BEEP 2*d,-1
20 BEEP 3*d,4:BEEP d,6:BEEP d,7:BEEP d,6:BEEP d,7
30 BEEP d,4:BEEP 3*d,11:BEEP d,7:BEEP 2*d,9
40 BEEP 2*d,11:BEEP d,12:BEEP d,11:BEEP d,9
45 BEEP d,7:BEEP 2*d,6:BEEP 2*d,11:BEEP d,9
50 BEEP d,7 :BEEP d,6 :BEEP d,7
60 BEEP 2*d,4 :BEEP 2*d,-1:BEEP 3*d,4 :BEEP d,6
65 BEEP d,7 :BEEP d,6 :BEEP d,7 :BEEP d,4
70 BEEP 3*d,11 :BEEP d,7
75 BEEP 2*d,9 : BEEP 2*d,11 :BEEP d,12 :BEEP d,11
80 BEEP d,9 :BEEP d,7
90 BEEP 2*d,7 :BEEP 2*d,6 :BEEP 4*d,4
```

Se va alege pentru d ca și în exemplul precedent, o valoare convenabilă (ex: .3).

FUNCTII

BASIC-5 vă pune la dispoziție anumite funcții pe care le puteți folosi în expresii introducând numele funcției urmat de o valoare numit argument. Efectul este că în calcularea expresiei respective numele de funcție va fi înlocuit cu valoarea funcției corespunzătoare valorii argumentului.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP 11

Să introducem următorul program:

```
10 FOR x = 0 TO 2*PI STEP .1
20 PRINT "PENTRU x=";x;" RADIANI"
30 PRINT TAB 4;"SIN(x)=";SIN(x)
40 PRINT TAB 4;"COS(x)=";COS(x)
50 NEXT x
RUN
```

Se va observa că pe ecran apar valorile lui SIN(x) și COS(x). Deasemeni, se observă că în linia 10 apare PI, semnificând funcția constantei cu acest număr, respectiv 3,1415927, deasemeni SIN și COS, apelul lor provocând furnizarea unor valori numerice pe care le-am folosit în liniile 10, 30 și 40.

NOȚIUNI DE BAZĂ

Funcțiile trigonometrice SIN, COS, TAN, ASN, ACS, ATN. Forma generală a acestor funcții este:

[n] SIN x sau [n] SIN(x)

variabilă pentru toate cele trei funcții: SIN, COS, TAN și inversele lor.

Semnificația lor este cea cunoscută din trigonometrie, argumentul funcțiilor directe este o expresie numerică în radiani. Toate aceste funcții se pot utiliza oriunde este acceptată o expresie numerică.

Exemplificare:

```
PRINT SIN(0)            va afișa 0
PRINT SIN(PI/2)        va afișa 1
PRINT SIN PI/2         va afișa 0
PRINT ASN (1)          va afișa 1.5707963
PRINT ASN 1            va afișa 1.5707963
PRINT TAN(ATN(3))      va afișa 3
```

Se observă că folosirea parantezelor poate schimba valorile obținute. Vă recomandăm ca atunci când argumentul este o expresie, aceasta să fie inclusă între paranteze. Altfel rezultatul poate să nu fie cel mai corect.

Funcția PI

Forma generală este: PI și are ca efect obținerea valorii numărului (3.1415927 ...). Se poate folosi oriunde avem nevoie de o valoare mai exactă a numărului fără a-i scrie noi efectiv atâtea zecimale câte avem nevoie. (Calculatorul îl generează cu 7 zecimale).

Funcțiile ABS, SGN, INT, SQR, EXP, LN, BIN:

Forma generală pentru ABS:

[n] ABS x sau [n] ABS (x)

valabilă pentru toate funcțiile enumerate, argumentul x fiind un număr sau o expresie numerică.

ABS - returnează valoarea absolută a expresiei argument calculată.

```
Exemple: PRINT ABS (-10)            va afișa 10
PRINT ABS (10)            va afișa 10
PRINT ABS (10-25)        va afișa 15
```

SGN - returnează: 1 dacă argumentul > 0
0 dacă argumentul = 0
-1 dacă argumentul < 0

Exemple: PRINT SGN (-10) va afișa -1
LET x=15
PRINT SGN x va afișa 1
PRINT SGN (-x) va afișa -1
PRINT SGN (x-x) va afișa 0
PRINT SGN x-x va afișa -14 (de ce?)

INT - returnează partea întreagă a expresiei argument.
Exemple: INT (3.1415927) va returna 3
INT (-3.1415927) va returna -3

SQR - extrage rădăcina pătrată.
Exemple: SQR 9 va returna 3
SQR -9 va produce un mesaj de eroare

EXP - calculează valoarea funcției exponențiale e^x .
Exemple: PRINT EXP 10 va returna 22026,466, care reprezintă puterea a-10-a a numărului e.
PRINT EXP 3.14 va returna 23,103867 deci e la puterea 3.14

LN - calculează valoarea funcției LN x
Exemple: PRINT LN 10 va afișa 2.3025851
PRINT LN(EXP(10)) va afișa 10

BIN xxxxxxxx - această funcție specifică faptul că urmează un număr în reprezentarea binară pe un octet. Are ca argument un șir de 8 cifre binare.

POINT are forma: [n] POINT (x,y) și la apel, returnează:
0 - dacă punctul de pe ecran din poziția x,y are culoarea (INK) identică cu a fundalului (PAPER).
1 - în caz contrar.

Funcțiile: LEN, STR\$, VAL, VAL\$, CHR\$, CODE

LEN Funcția LEN având ca argument un șir sau o expresie de tip șir de caractere returnează numărul caracterelor din șir.
Exemple: PRINT LEN ("ABCDE") va afișa 5

STR\$ Funcția STR\$ are argument numeric și returnează un șir de caractere care reprezintă numărul.
Exemple: PRINT STR\$ 10 va returna 10
PRINT STR\$ (2E3) va returna 12000

VAL Funcția VAL are efectul invers; are ca argument un șir de caractere numerice și returnează un număr.
Exemple: PRINT VAL "34.756" va afișa 34.75
PRINT VAL "3E4" va afișa 30000
PRINT VAL ("2"+"*3") va afișa 6

VAL\$ Funcția VAL\$ este similară dar are ca rezultat tot un șir.
Exemplu: VAL\$ ""abcd"" va afișa "abcde"

CHR\$ Funcția CHR\$ are ca argument un număr și returnează caracterul care are cod acel număr (v. și anexa A).
Exemplu: PRINT CHR\$(42) va afișa x

CODE Funcția CODE este inversa funcției CHR\$. Ea are ca argument un șir și întoarce codul primului caracter al șirului.
Exemplu: PRINT CODE "x" va afișa 42

INKEY\$ Funcția INKEY\$ returnează caracterul corespunzător tastei apăsate ultima dată. Dacă nu s-a apăsător nici o tastă, se returnează șirul vid.
Exemple: 10 PRINT INKEY\$; :PAUSE 10
20 GO TO 10
va afișa caracterul de pe tasta pe care ați apăsător-o sau un șir vid.

SCREEN\$

Această funcție se folosește în cadrul lui LOAD și SAVE și înlocuiește adresa de început a zonei ecran în memorie și numărul de octeți ai acesteia, precedate de CODE. Este utilă în LOAD și SAVE. SCREEN\$ <=> CODE 16384,6912
Exemplu: LOAD "SCREEN\$" este echivalent cu LOAD "CODE 16384,6912"

Funcții definite de utilizator: DEF FN și FN

În afară de funcțiile enumerate pe care calculatorul vi le pune la dispoziție, aveți posibilitatea să vă definiți funcții proprii, corespunzătoare programelor pe care le scrieți. Pentru aceasta se alege un nume, format dintr-o literă sau dintr-o literă urmată de \$ dacă funcția va returna ca valoare un șir de caractere, și o listă de argumente.

Definirea se face cu: [n] DEF FN nume(x1,x2 ...xn)= expresie unde prin expresie se înțelege o expresie numerică sau de tip șir de caractere, care poate la rândul ei să conțină apeluri de funcții.

Trebuie notat că argumentele funcției sînt în număr de maximum 26 numerice și 26 de tip șir. De asemenea, ca notă specială, trebuie reținut că variabilele funcției sînt numite "legate", în sensul că valabilitatea lor este restrînsă la linia de definire a funcției, neavînd nici o legătură cu o altă posibilă variabilă cu același nume care apare în altă parte în program.

De exemplu, în următorul program:

```
10 LET x=0:LET y=10
20 LET a=15
30 DEF FN m(x,y)=x+y+x*y+a
40 DEF FN n()=x+y+x*y+a
50 PRINT FN m(2,5)
60 PRINT FN n()
```

La execuția liniei 50, valorile 2 și 5 sînt trecute pe seama variabilelor x și y din linia 30 fără a altera pe cele din linia 10. Pentru evaluarea funcției m, rezultînd valoarea 32 (verificați!), care se afișează. La evaluarea liniei 60, se apelează funcția n definită în linia 40, x și y fiind de data aceasta variabilele libere x și y definite în linia 10 cu valorile 0 și 10 deci rezultatul funcției, deși are aceeași expresie, va fi altul - cel care se va afișa pe ecran (25).

Exerciții recapitulative

E 11.1 Să se scrie un program de afișare a valorilor funcțiilor EXP și LN.

E 11.2 Să se afișeze pentru fiecare x valorile expresiei:

$$e = \begin{cases} x-1 & \text{pt. } x < 0 \\ 0 & \text{pt. } x = 0 \\ -x+1 & \text{pt. } x > 0 \end{cases}$$

pentru x între -100 și +100 cu pasul 2.

E 11.3 Folosind funcția BIN să se memoreze într-o variabilă vector codurile binare ale literelor mici de la a la h (vezi anexa la manual), după care să se afișeze caracterele respective.

E 11.4 Să se calculeze și să se afișeze pentru fiecare x folosind funcții utilizator valorile funcției:

$$e = \begin{cases} x+0.5 \ln x & \text{pentru } x \in (0,1] \\ \frac{2x + \ln x}{2} & \text{pentru } x \in (1,10] \\ \frac{2x^2 + 2x + x \ln x + \ln x}{2} & \text{pentru } x > 10 \end{cases}$$

E 11.5 Afișați valorile funcției POINT pentru 10 puncte de pe ecran alese aleator.

PROBLEME

P 11.1 Să se scrie un program care să calculeze rădăcinile ecuației de gradul II (toate cazurile).

P 11.2 Să se calculeze și să se afișeze pentru fiecare x valorile funcției:

$$f(x) = \begin{cases} \max_{e \uparrow x} & \{ 1+xxx, 1-x, \cos x \} \text{ pentru } x \leq 0 \\ 0 & \text{pentru } 0 < x \leq 1 \\ & \text{in rest pentru} \\ & \text{intervalul } -10 \text{ și} \\ & \text{+2 cu pasul } .2 \end{cases}$$

P 11.3 Desenați pe ecran 3 cicloide.
Indicație: Cicloida este definită de ecuațiile

$$y=r-d\cos$$

$$x=r+d\sin$$

și se va folosi funcția PLOT

Vă recomand: x între 0 și 22 cu pasul 1/10

$$r=10, d=20$$

și în loc de y se va calcula și folosi un $y=y+10$ pentru a desena cicloida ceva mai sus pe ecran.

RĂSPUNSURI

R 11.1 10 FOR x=-100 TO 80 STEP 5
20 LET E=EXP x
30 LET L\$=" "
40 IF x > 0 THEN LET L \$=" LN(x)=" +STR\$(LN(x))
50 PRINT "x=";x;" e \uparrow x=";L\$
60 NEXT x

R 11.2 10 FOR x=-100 TO 100 STEP 2
20 IF x > 0 THEN GO TO 80
30 IF x = 0 THEN GO TO 60
40 LET e=x-1
50 GO TO 90
60 LET x = 0
70 GO TO 90
80 LET e=-x+1
90 PRINT "x=";x;" e=";e
100 NEXT x

R 11.3 10 DIM a\$(8)
20 LET a\$(1)=CHR\$ BIN 01100001
30 LET a\$(2)=CHR\$ BIN 01100010
40 LET a\$(3)=CHR\$ BIN 01100011
50 LET a\$(4)=CHR\$ BIN 01100100
60 LET a\$(5)=CHR\$ BIN 01100101
70 LET a\$(6)=CHR\$ BIN 01100110
80 LET a\$(7)=CHR\$ BIN 01100111
90 LET a\$(8)=CHR\$ BIN 01101000
100 FOR i=1 TO 8
110 PRINT a\$(i)
120 NEXT i

R 11.4 10 DEF FN f(x)=x+0.5+LNx
20 DEF FN g(x)=(2*x+(LNx))/2
30 FOR x=.2 TO 70 STEP .2
40 IF x > 1 THEN GO TO 70
50 LET e=FN f(x)
60 GO TO 110
70 IF x > 10 THEN GO TO 100
80 LET e=FN g(x)
90 GO TO 110
100 LET e=(x+1)*FN g(x)
110 PRINT "x= " ;x;" e=" ;e
120 NEXT x

R 11.5 10 FOR I=1 TO 10
20 LET L=INT(RND*175)
30 LET C=INT(RND*255)
40 PRINT "POINT(C,L)="; POINT (C,L)
50 NEXT I
și lansați de mai multe ori cu RUN

P 11.1 10 REM REZOLVAREA ECUAȚIEI DE GRADUL II
20 CLS
30 PRINT "REZOLVAREA ECUAȚIEI DE GRADUL II, DE FORMA
ax +bx+c=0"
40 INPUT "INTRODUCEȚI VALOAREA a:";a
45 IF a = 0 THEN GO TO 190
50 INPUT "INTRODUCEȚI VALOAREA b:";b
60 INPUT "INTRODUCEȚI VALOAREA c:";c
70 LET D=b*b-4*a*c
80 IF D >= 0 THEN GO TO 110
90 PRINT "ECUAȚIA NU ARE RĂDĂCINI REALE"
100 STOP
110 IF D > 0 THEN GO TO 150
120 LET x=-b/(2*a)
130 PRINT "RĂDĂCINĂ UNICĂ,,x=";x
140 STOP
150 LET x1=(-b+SQRD)/(2*a)
160 LET x2=(-b-SQRD)/(2*a)
170 PRINT "x1=";x1;"x2=";x2
180 STOP
190 PRINT "a = 0 ecuația degenerată"
200 GO TO 40

P 11.2 10 FOR x=-10 TO 2 STEP .2
20 IF x > 0 THEN GO TO 70
30 LET f=1+xxx
40 IF f < (1-x) THEN LET f=1-x
50 IF f < COSX THEN LET f=COSX
60 GO TO 110
70 IF x > 1 THEN GO TO 100
80 LET f=EXPx
90 GO TO 110
100 LET f=0
110 PRINT "x=";x;" f=";f
120 NEXT x

P 11.3 10 FOR f=0 TO 23 STEP .2
20 LET x=10*f-20*SINF
30 LET y=(10-20*COSf)+10
40 PLOT INK2, x,y
50 NEXT f

CUM LUCRĂM DIRECT CU MEMORIA CIP-ULUI

Pentru acei dintre dvs. care au asimilat bine noțiunile prezentate pînă acum și reușesc să scrie ușor programe în BASIC-S, există o mare tentație de a intra tot mai adînc în tainele CIP-ului. Pentru aceasta aveți la dispoziție anumite funcții / instrucțiuni care vă permit să lucrați direct cu memoria CIP-ului, să introduceți informații direct în ea, să citiți conținutul ei și să vedeți cum sînt reprezentate caracterele etc.

APLICAȚIE PRACTICĂ AP12

1. Introduceți:

```
5 REM program pentru afișarea setului de caractere
10 PRINT "CARACTER"; "COD":PRINT
20 FOR c=32 TO 255
30 PRINT CHR$ c,c
40 PRINT
50 NEXT c
RUN
```

Notăți codurile pentru următoarele caractere (priviți Anexa A)

caracter	cod
spațiu (blank)	---
1	---
=	---
A	---
a	---
RND	---
SIN	---
PEEK	---
STOP	---
RANDOMIZE	---
COPY	---

2. Introduceți și executați:

```
NEW
20 PRINT "x+y="
30 PRINT "adresa","conținut"
40 PRINT "-----","-----"
50 FOR a=23759 TO 23765
60 PRINT a,PEEK a:PRINT
70 NEXT a
RUN
```

Notăți rezultatele și folosind Anexa A scrieți caracterele corespunzătoare codurilor:

adresa	conținut	caracter
23759	-----	-----
23765	-----	-----

NOȚIUNI DE BAZĂ

Memoria internă a CIP-ului o putem imagina ca un fișet cu o mulțime de sertare numerotate unul după altul, începînd cu sertarul avînd numărul 0, urmat de sertarul numărul 1, apoi de cel cu numărul 2 ș.a.m.d. pînă la ultimul sertar de la sfîrșitul memoriei. Un asemenea sertar poartă numele de **LOCAȚIE DE MEMORIE** și numărul sau reprezintă **ADRESA** la care se poate memora orice caracter din setul de 255 pe care le cunoaște CIP-ul.

Caracterele se memorează prin codurile cuprinse în Anexa A, dar de fapt în circuite ele sînt memorate sub forma binară prin combinații între două cifre:

0 - BIT zero
1 - BIT unu (bit=Binary digIT - cifră binară)

Exemple:	cod zecimal	caracter	binar
	32	spațiu	00100000
	43	+	00101011
	70	F	01000110
	102	f	01100110
	241	LET	11110001

Observați că pentru a fi exprimat un caracter se folosesc 8 biți (cifre binare) formînd un OCTET (în engleză: BYTE).

Reanalizați cuprinsul memoriei de la AP 12 - exercițiul 2:

adresa	cod	caracter	octet
23759	245	PRINT	11110101
23760	34	"	00100010
23761	120	x	01111000
23762	43	+	00101011
23763	121	y	01111001
23764	61	=	00111101
23765	34	"	00100010

Orice octet poate fi localizat în memorie prin **ADRESA** sau **LOCAȚIA** sa.

Memoria CIP-ului poate cuprinde un număr maxim de 65536 octeți primul avînd adresa 0, iar ultimul 65535 (pentru că numărătoarea începe cu zero).

Capacitatea memoriei se exprimă în **KILOOCTEȚI** / **KILOBYTES** 1KO = 1024 octeți.

Memoria maximă a CIP-ului este deci de 64 KO.

Memoria calculatorului dvs. este de două feluri:

- RAM (Random Acces Memory) și
- ROM (Read Only Memory)

Informația scrisă în ROM rămîne nealterată la decuplarea alimentării CIP-ului. În schimb, informația din RAM se pierde la scoaterea de sub tensiune.

Memoria cu BASIC-S

Memoria ROM este invalidată, arhitectura RAM-ului avînd următorul conținut:

BASIC-S	MEMORIE pentru ECRAN	.Variabile de sistem .programe BASIC
adr:0	16383	16384
		23295
		23296
		65535

► Acces la o locație de memorie

Pentru început să vedem cum putem avea acces la memorie.

```
Introduceți următorul program:
10 POKE 32000,128
20 PRINT PEEK 32000
25 STOP
30 POKE 32000,255
40 PRINT PEEK 32000
```

Instrucțiunea din linia 10 introduce în locația de memorie cu adresa 32000 numărul 128, iar instrucțiunea din linia 20 afișează conținutul locației de memorie de la adresa 32000. Lansarea în execuție a programului, cu comandă RUN va avea ca efect afișarea pe ecran a numărului 128. Executînd însă programul cu RUN 30, pe ecran va fi afișată valoarea 255.

Deci s-a modificat informația scrisă în RAM la adresa 32000 înlocuind valoarea 128 cu 255. Funcția POKE scrie în memorie la adresa specificată un octet de informație, iar funcția PEEK extrage de la adresa specificată un octet de informație

Sintaxa: POKE adresa, cod
 adresa=0...65535 0 <= cod <=255
 PEEK adresa

RAM VIDEO

Memoria pentru ecran conține informația care va fi afișată pe ecranul televizorului.

```
Introduceți: 10 CLS
              20 FOR i=16384 TO 16384 + 6144
              30 POKE i, 255
              40 PRINT AT 10,10;i
              50 NEXT i
              RUN
```

Să lansăm în execuție programul. Ecranul va începe să se umple cu linii negre și în centrul lui va fi afișată adresa locației de memorie ce va fi încărcată cu 255., adică un octet în care toți biții sînt 1. Dacă vom modifica linia 30 înlocuind astfel: 30 POKE i,15

la rularea programului pe ecran va apare o structură de linii albe și negre, octetul 15 avînd structura 00001111. Fiecare caracter este o matrice de 8 x 8 pixeli. Fiecare asemenea matrice are atribute de culoare care sînt poziționate începînd de la adresa 22528 pe o lungime de 22 x 24. Fiecărui caracter îi este asociat un octet care conține atributele.

Structura octetului de atribute poate fi determinată astfel:

$$\text{atribut} = \text{INK} + 8 \times \text{PAPER} + 64 \times \text{BRIGHT} + 128 \times \text{FLASH}$$

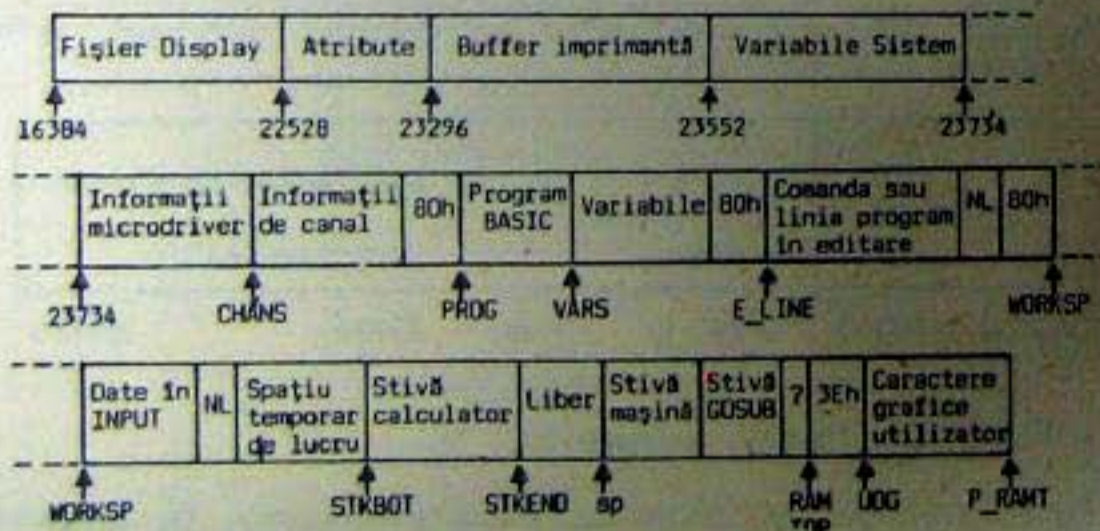
Încercați acum următorul program:

```
NEW
10 CLS
20 PRINT AT 10,10;"A"
30 POKE 22528+10*32+10,121
RUN
```

În linia 30 a acestui program am calculat poziția octetului de atribute pentru caracterul tipărit prin comanda din linia 20.

VARIABLELE DE SISTEM

Pentru a vorbi despre zona variabilelor de sistem să prezentăm mai în amănunt structura memoriei.

Variabilele de sistem sînt explicate în anexa F.

CLEAR

Instrucțiunea CLEAR fixează noul RAM -TOP, adică adresa maximă alocată de calculatorul dvs. pentru un program BASIC. Atenție! La o comandă CLEAR se poate șterge conținutul memoriei.

- În plus, comanda CLEAR are următoarele efecte:
- alterează conținuturile variabilelor de sistem;
 - șterge VIDEO-RAM
 - resetează pozițiile PLOT
 - execută o comandă RESTORE

Sintaxa: CLEAR adresa

```
Exemplu: 10 CLEAR 40000
          RUN
```

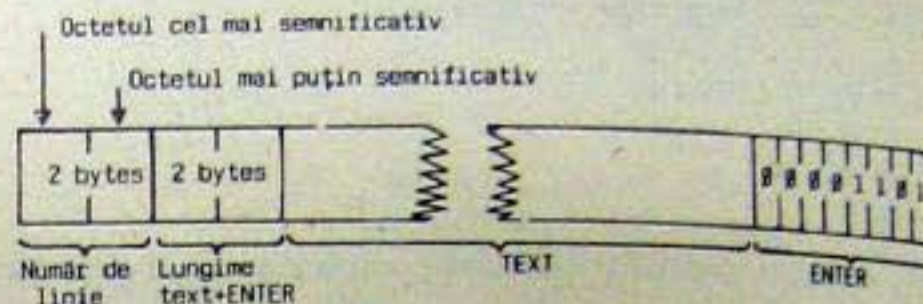
După execuția acestei linii zona de memorie alocată pentru programul BASIC este limitată pînă la adresa 40000.

NEW

Comanda NEW șterge memoria RAM pînă la adresa RAM -TOP. Zona UDG rămîne neschimbată.

Linie BASIC

Informația este stocată în memorie după diferiți algoritmi. De exemplu în continuare este prezentat modul de organizare al unei linii BASIC în memoria calculatorului.

Cod mașină

Și acum mai mult despre programele scrise în cod mașină. Calculatorul are un procesor care execută anumite comenzi. Comenzile sînt indicate prin codurile lor. Octeții ce reprezintă codurile se găsesc stocați în memoria calculatorului. De exemplu introduceți următorul program:

```
10 FOR i = 0 TO 17
20 READ adr
30 POKE 32000+i,adr
40 PRINT 32000+i: PEEK(32000+i)
50 NEXT i
60 DATA 62,2,205,1,22,62,22,215,62,10,215,62,10,215,
        62,49,215,201
RUN
```

Pe ecran vor apare în stînga adresele de memorie începînd de la 32000 iar în dreapta conținutul lor. Cei 18 octeți între 32000 și 32017 conțin o rutină echivalentă cu:

```
PRINT AT 10,10;1
```

Pentru a executa programul scris în cod mașină se folosește comanda RANDOMISE USR 32000.

RANDOMISE USR

Să încercăm acum comanda RANDOMISE USR 32000. La execuția programului, pe ecran va apare cifra 5. Acesta a fost un program scris în cod mașină. Programatorii experți pot folosi un ASAMBLOR adică un program care preia mnemonicele asociate codurilor de instrucțiune și le transformă într-un format direct executabil.

SAVE CODE

Pentru salvarea pe casetă a rutinelor scrise în cod mașină se folosește instrucțiunea:

```
SAVE "nume" CODE adresa,nr.octeți
```

LOAD CODE

Pentru încărcarea programului în memorie: LOAD "nume program" CODE adresa de încărcare
 Dacă doriți verificarea unui program salvat introduceți:

```
VERIFY "nume" CODE
```

LUCRUL CU PERIFERICE

Și acum să vedem cum comunică un calculator cu lumea înconjurătoare.

Ce este un PORT intrare/ieșire

Microprocesorul Z80 consideră perifericele fie ca o zonă de memorie (RAM-VIDEO - pentru ecran) fie ca un port de intrare (tastatură, casetofon) sau de ieșire (BORDER, DIFUZOR, CASETOFON). Dacă la RAM-VIDEO am văzut cum puteți avea acces, să discutăm modul de acces al CIP-ului la porturile de intrare/ieșire.

Calculatorul dvs. poate avea în configurație 256 porturi notate de la 0 la 255.

În arhitectura hardware a CIP-ului un alt rol important are portul 238 care permite validitatea / invaliditatea ROM-ului.

OUT și IN

```
Introduceți:  NEW
              10 INPUT "culoarea BORDER?" ,i
              20 OUT 254,i
              30 GO TO 10
              RUN
```

Alegând pentru variabila i valori între 0 și 7 vom putea modifica culoarea BORDER-ului. Observați schimbarea BORDER-ului!

```
NEW
10 INPUT i
20 OUT 254,i
30 OUT 254,0
40 PAUSE i
50 GO TO 10
RUN
```

Dacă se atribuie lui i valoarea 50 difuzorul va emite un bîrîit la fiecare secundă. Dacă i se modifică, se va schimba corespunzător și perioada semnalului sonor. Instrucțiunea pentru transmiterea unei date la un port de ieșire are

SINTAXA: OUT adresa,octet adresa=adresa portului

Pentru a citi de la un port de intrare-ieșire se folosește instrucțiunea: IN adresa

ÎNTREBĂRI RECAPITULATIVE

Î 12.1 Care este variabila de sistem care conține adresa ultimului OCTET DIN ZONA RAM adresabilă de procesor.

Î 12.2 Scrieți un program în cod mașină care să încarce locația de memorie 17000 cu valoarea 255. Ce observați la executarea programului? Cum puteți modifica atributele zonei de RAM-VIDEO care a fost modificată la execuția programului?

Î 12.3 Salvați un ecran:
a) fără zone de atribute video
b) cu zone de atribute

Î 12.4 Scrieți un program care să creeze în zona BORDER o succesiune de linii verzi și roșii.

RĂSPUNSURI

R 12.1 Variabila este P - RAM1 și este localizată pe 2 octeți la adresele 23732 și respectiv 23733.

R 12.2 10 POKE 17000,255
Pentru a afla octetul care conține informația de atribute a locației la adresa 17000 din VIDEO-RAM folosim următorul program:

```
10 REM modificare informație din VIDEO-RAM
20 POKE 17000,255
30 REM PROGRAM CARE URMĂREȘTE MODIFICAREA ZONEI DE
   ATRIBUTE
40 FOR i=16384+6144 TO 16384+6912
50 POKE i,
60 PRINT AT 10,10;i
70 PAUSE 0
80 REM CONTINUĂ DOAR DACĂ APĂSĂM ORICE TASTĂ
90 NEXT i
```

Locația căutată are adresa 22632.

R 12.3 a) Pentru zona de VIDEO-RAM fără atribute se folosește:
10 SAVE "1" CODE 16384,6144
b) Pentru zona de VIDEO-RAM cu atribute se folosește:
10 SAVE "2" CODE 16384,6912

```
R 12.4 10 REM BORDER VERDE
        20 OUT 254,4
        30 REM BORDER ROȘU
        40 OUT 254,2
        50 GO TO 20
```


COD	CARACTER	HEXA	MNEMONIC	DUPĂ CB	DUPĂ ED
160	(q)	A0	and b	res 4,b	ldi
161	(r)	A1	and c	res 4,c	cpi
162	(s)	A2	and d	res 4,d	ini
163	(t)	A3	and e	res 4,e	outi
164	(u)	A4	and h	res 4,h	
165	RND	A5	and l	res 4,l	
166	INKEYS	A6	and (hl)	res 4,(hl)	
167	PI	A7	and a	res 4,a	ldd
168	FN	A8	xor b	res 5,b	cpd
169	POINT	A9	xor c	res 5,c	ind
170	SCREENS	AA	xor d	res 5,d	outd
171	ATTR	AB	xor e	res 5,e	
172	AT	AC	xor h	res 5,h	
173	TAB	AD	xor l	res 5,l	
174	VAL\$	AE	xor (hl)	res 5,(hl)	
175	CODE	AF	xor a	res 5,a	ldir
176	VAL	B0	or b	res 6,b	cpir
177	LEN	B1	or c	res 6,c	inir
178	SIN	B2	or d	res 6,d	otir
179	COS	B3	or e	res 6,e	
180	TAN	B4	or h	res 6,h	
181	ASN	B5	or l	res 6,l	
182	ACS	B6	or (hl)	res 6,(hl)	
183	ATN	B7	or a	res 6,a	laddr
184	LN	B8	cp b	res 7,b	cpdr
185	EXP	B9	cp c	res 7,c	indr
186	INT	BA	cp d	res 7,d	otdr
187	SQR	BB	cp e	res 7,e	
188	SGH	BC	cp h	res 7,h	
189	ABS	BD	cp l	res 7,l	
190	PEEK	BE	cp (hl)	res 7,(hl)	
191	IN	BF	cp a	res 7,a	
192	USR	C0	ret nz	set 0,b	
193	STR\$	C1	pop bc	set 0,c	
194	CHR\$	C2	jp nz,NN	set 0,d	
195	NOT	C3	jp NN	set 0,e	
196	BIN	C4	call nz,NN	set 0,h	
197	OR	C5	push bc	set 0,l	
198	AND	C6	add a,N	set 0,(hl)	
199	<=	C7	rst 0	set 0,a	
200	>=	C8	ret z	set 1,b	
201	<>	C9	ret	set 1,c	
202	LINE	CA	jp z,NN	set 1,d	
203	THEN	CB		set 1,e	
204	TO	CC	call z,NN	set 1,h	
205	STEP	CD	call NN	set 1,l	
206	DEF FN	CE	adc a,N	set 1,(hl)	
207	CAT	CF	rst 8	set 1,a	
208	FORMAT	D0	ret nc	set 2,b	
209	MOVE	D1	pop de	set 2,c	
210	ERASE	D2	jp nc,NN	set 2,d	
211	OPEN#	D3	out (N),a	set 2,e	
212	CLOSE#	D4	call nc,NN	set 2,h	
213	MERGE	D5	push de	set 2,l	
214	VERIFY	D6	sub N	set 2,(hl)	
215	BEEP	D7	rst 16	set 2,a	
216	CIRCLE	D8	ret c	set 3,b	
217	INK	D9	exx	set 3,c	
218	PAPER	DA	jp c,NN	set 3,d	
219	FLASH	DB	IN a,(N)	set 3,e	
220	BRIGHT	DC	call c,NN	set 3,h	
221	INVERSE	DD	pref.instr. using ix	set 3,l	
222	OVER	DE	sbx a,N	set 3,(hl)	
223	OUT	DF	rst 24	set 3,a	
224	LPRINT	E0	ret po	set 4,b	
225	LLIST	E1	pop hl	set 4,c	
226	STOP	E2	jp po,NN	set 4,d	
227	READ	E3	ex (sp),hl	set 4,e	
228	DATA	E4	call po,NN	set 4,h	
229	RESTORE	E5	push hl	set 4,l	
230	NEW	E6	and N	set 4,(hl)	
231	BORDER	E7	rst 32	set 4,a	
232	CONTINUE	E8	ret pe	set 5,b	
233	DIM	E9	jp (hl)	set 5,c	
234	REM	EA	jp pe,NN	set 5,d	
235	FOR	EB	ex de,hl	set 5,e	
236	GOTO	EC	call pe,NN	set 5,h	
237	GOSUB	ED		set 5,l	
238	INPUT	EE	xor N	set 5,(hl)	
239	LOAD	EF	rst 40	set 5,a	
240	LIST	F0	ret p	set 6,b	
241	LET	F1	pop af	set 6,c	
242	PAUSE	F2	jp p,NN	set 6,d	
243	NEXT	F3	di	set 6,e	
244	POKE	F4	call p,NN	set 6,h	
245	PRINT	F5	push af	set 6,l	
246	PLOT	F6	or N	set 6,(hl)	
247	RUN	F7	rst 48	set 6,a	
248	SAVE	F8	ret m	set 7,b	
249	RANDOMIZE	F9	ld sp,hl	set 7,c	
250	IF	FA	jp m,NN	set 7,d	
251	CLS	FB	ei	set 7,e	
252	DRAW	FC	call m,NN	set 7,h	
253	CLEAR	FD	pref.instr. using iy	set 7,l	
254	RETURN	FE	cp N	set 7,(hl)	
255	COPY	FF	rst 56	set 7,a	

CARACTER	TASTATURĂ	
ABS	(CS+SS)	G
ACS	(CS+SS)	SS+W
AND		SS+Y
ASN	(CS+SS)	SS+Q
AT		SS+I
ATN	(CS+SS)	SS+E
ATTR	(CS+SS)	SS+L
BEEP	(CS+SS)	SS+Z
BIN	(CS+SS)	B
BLACK		0
BLUE		1
:BORDER		B
BREAK	(CS+SPACE)	
BRIGHT	(CS+SS)	SS+B
CAT	(CS+SS)	SS+9
CHRS	(CS+SS)	U
CIRCLE	(CS+SS)	SS+H
:CLEAR		X
CLOSE#	(CS+SS)	CS+5
:CLS		V
CODE	(CS+SS)	I
:CONTINUE		C
:COPY		Z
CYAN		5
DATA	(CS+SS)	D
DEF FN	(CS+SS)	SS+1
DELETE		CS+0
DIM		D
DRAW		W
EDIT	(CS+1)	
ENTER		CR
ERASE	(CS+SS)	SS+7
EXP	(CS+SS)	X
FLASH	(CS+SS)	SS+V
FN	(CS+SS)	SS+2
:FOR		F
FORMAT	(CS+SS)	SS+0
:GO SUB		H
:GO TO		G
GRAPHICS	(CS+9)	
GREEN		4
:IF		U
IN	(CS+SS)	SS+I
INK	(CS+SS)	SS+X
INKEY\$	(CS+SS)	N
:INPUT		I
INT	(CS+SS)	R
INVERSE	(CS+SS)	SS+M
INVIDEO	(CS+4)	
:LEN	(CS+SS).	K
:LET		L

CARACTER	TASTATURĂ	
LINE	(CS+SS)	SS+3
:LIST		K
LLIST	(CS+SS)	V
LN	(CS+SS)	Z
:LOAD		J
LPRINT	(CS+SS)	C
MERGE	(CS+SS)	SS+T
MOVE	(CS+SS)	SS+6
:NEW		A
:NEXT		N
NOT		SS+S
:OPEN#	(CS+SS)	SS+4
OR		SS+U
OUT	(CS+SS)	SS+0
OVER	(CS+SS)	SS+N
:PAPER	(CS+SS)	SS+C
PAUSE		M
PEEK	(CS+SS)	O
PI	(CS+SS)	M
:PLOT		Q
POINT	(CS+SS)	SS+8
:POKE		O
:PRINT		P
:RAND		T
READ	(CS+SS)	A
RED		2
:REM		E
RESTORE	(CS+SS)	S
RETURN		Y
RND	(CS+SS)	T
:RUN		R
:SAVE		S
SCREEN\$	(CS+SS)	SS+K
SGN	(CS+SS)	F
SIN	(CS+SS)	Q
SQR	(CS+SS)	H
STEP		SS+D
STOP		SS+A
STR\$	(CS+SS)	Y
TAB	(CS+SS)	P
TAN	(CS+SS)	E
THEN		SS+G
TO		SS+F
TR.VIDEO	(CS+3)	
USR	(CS+SS)	L
VAL	(CS+SS)	J
VAL\$	(CS+SS)	SS+J
VERIFY	(CS+SS)	SS+R
VIDEO INVERS	(CS+4)	

CARACTER	TASTATURĂ	
WHITE		7
█	(CS+9)	8
█	(CS+9)	1
█	(CS+9)	2
█	(CS+9)	3
█	(CS+9)	4
█	(CS+9)	5
█	(CS+9)	6
█	(CS+9)	7
█	(CS+9)	CS+7
█	(CS+9)	CS+6
█	(CS+9)	CS+5
█	(CS+9)	CS+4
█	(CS+9)	CS+3
█	(CS+9)	CS+2
█	(CS+9)	CS+1
█	(CS+9)	CS+8
!		SS+1
" (ghilimele)		SS+P
#		SS+3
\$		SS+4
%		SS+5
&		SS+6
' (apostrof)		SS+7
(SS+8
)		SS+9
* (asterisc)		SS+8
+		SS+K
, (virgula)		SS+N
- (minus)		SS+J
. (punct)		SS+M
/ (slash)		SS+8
:		SS+Z
;		SS+0
<		SS+R
=		SS+L
>		SS+T
?		SS+C
⊙ (a rond)		SS+2
⌈ (slash inv)	(CS+SS)	SS+Y
⌋ (slash inv)	(CS+SS)	SS+0
⌌ (slash inv)	(CS+SS)	SS+U
⌍ (subl.)		SS+H
⌎ (lira)		SS+0
⌏ (lira)		SS+X
⌐ (acolada)	(CS+SS)	SS+F
⌑ (bara vert)	(CS+SS)	SS+S
⌒ (acolada)	(CS+SS)	SS+G
⌓ (acolada)	(CS+SS)	SS+G
⌔	(CS+SS)	SS+4
⌕	(CS+SS)	SS+P
⌖		SS+Q
⌗		SS+E
⌘		SS+W
cursor sus	CS+7	
cursor dr.	CS+8	
cursor st.	CS+5	
cursor jos	CS+6	

LIMBAJUL BASIC-C (MEMENTO)

- Gama numerelor întregi: -32000... +32000
 - Gama numerelor reale : $4 \times 10^{\uparrow} -39 \dots 10^{\uparrow} 38$
 - Constante numerice : > format întreg ex.: 375
> format real ex.: 375.6
virgulă zecimală \rightarrow
> format exponențial:
ex.: 3.6245E3 (=3624,5)
3.62E-2 (=0,0036)
- mantisa \uparrow \uparrow exponent
"A1-C"
- Constante șir caractere: ex.: "ABC"
 - Variabile simple - o literă urmată sau nu de una sau de mai multe litere/cifre
 - Variabile indexate - tablouri (matrici) - literă urmată de dimensiuni în paranteze;
ex.: V(3); V(3,7)
 - Variabile șir - nume variabilă urmat de \$;
ex.: A\$, z1\$, AS\$, z1\$(I,K)
 - Operatori
 - .aritmetici : + - * / \uparrow
 - .relaționali : =, <, >, <=, >=, <>
 - .logici : AND OR NOT
 - .de concatenare șiruri: +
 - Prioritatea în executarea operațiilor (descrescătoare):
 - \uparrow (ridicare la putere)
 - *, / (înmulțire, împărțire)
 - +, - (adunare, scădere)
 - =, >, <, <=, >=, <>
 - NOT
 - AND
 - OR

COMENZI, INSTRUCȚIUNI, FUNCȚII

- Comenzi de execuție program:
 - > CLEAR
 - > CLS (CLEAR SCREEN)
 - > CONT (CONTINUE)
 - > LIST
 - > NEW
 - > RUN
- Comenzi pentru lucru cu caseta magnetică:
 - > LOAD
 - > MERGE
 - > SAVE
 - > VERIFY
- Comenzi pentru lucru cu imprimanta:
 - > COPY (OPEN# și CLOSE#)
 - > LLIST
 - > LPRINT
- Instrucțiuni de intrare-ieșire:
 - > INPUT
 - > LET
 - > PRINT
 - > PRINT AT
 - > READ, DATA, RESTORE
- Instrucțiuni de control:
 - > GO TO
 - > IF...THEN
 - > FOR, NEXT
 - > GO SUB, RETURN
- Instrucțiuni pentru lucru cu tablouri (matrici):
 - > DIM
- Instrucțiuni pentru comentarii:
 - > REM
- Instrucțiuni grafice:
 - > CIRCLE
 - > DRAW
 - > PLOT
- Instrucțiuni de utilizare a culorilor:
 - > ATTR
 - > BORDER
 - > BRIGHT
 - > FLASH
 - > INK
 - > INVERSE
 - > OVER
 - > PAPER
- Instrucțiuni pentru sunete:
 - > BEEP
- Instrucțiuni de definire funcție utilizator:
 - > DEF FN

- Instrucțiuni de oprire execuție program:
 - > PAUSE
 - > STOP

- Funcții standard:

- > ABS
- > ACS
- > AND
- > ASM
- > ATN
- > BIN
- > CHR\$
- > CODE
- > COS
- > EXP
- > FN
- > IN
- > INKEY\$
- > INT
- > LEN
- > LN
- > NOT
- > OR
- > PEEK
- > PI
- > POINT
- > RND
- > SCREEN\$
- > SGN
- > SIN
- > SQR
- > STR\$
- > TAN
- > USR
- > VAL
- > VAL\$

COMENZI, FUNCȚII, INSTRUCȚIUNI (în ordine alfabetică)

- ABS număr - calculează valoarea absolută a numărului
- ACS număr - calculează arccosinusul numărului (radiani)
 - xANDy - dacă y=0 xANDy = x
 - y=0 xANDy = 0
 - x\$ANDy - dacă y=0 x\$ANDy = x\$
 - y=0 x\$ANDy = "" (șir nul)
- ASN număr - calculează arcsinusul numărului (radiani)
- ATN număr - calculează arctangenta numărului (radiani)
- ATTR (linie, coloană) - dă informații despre atributele de culoare ale unui caracter
- BEEP x,y - scoate o notă muzicală de înălțime y cu o durată de x secunde
- BIN biți - indică un număr binar
- BORDER n - colorează marginea imaginii cu culoarea dată de valoarea lui n (n=0 la 7)
- BRIGHT n - produce afișarea caracterelor: normal (n=0), strălucitor (n=1)
- CHR\$ - dă caracterul al cărui cod este x, sub formă de șir ("caracter")
- CIRCLE x,y,r - desenează un cerc de rază "r" cu centrul în punctul de coordonate "x,y"
- CLEAR n - șterge din memorie toate variabilele introduse anterior prin program și modifică variabila de sistem RAMTOP la adresa n
- CLS - șterge ecranul și anulează conținutul memoriei ecran, fără a influența variabilele stabilite prin program
- CODE x\$ - dă codul primului caracter din șirul x
- CONT - (CONTINUE) continuă un program oprit temporar prin STOP
- COPY - copiază primele 22 de linii ale ecranului pe imprimantă
- COS x - calculează cosinusul unghiului x (x în radiani)
- DATA c1, c2,... - introduce valori (constante numerice / șir de caractere) pentru variabilele folosite în program
Ex.: 135 DATA 3.2, "ABC", 43
- DEF FN n(V1,V2,...)=e - definește o funcție nestandard, a utilizatorului
- DEF FN n\$(V1\$, V2\$,...)=e
.n este un număr dat printr-o literă
.V1, V2... sînt numere de variabile constituind parametrii funcției (maxim 26)
.e este o expresie matematică
Ex.: 10 DEF FN p(x,y)=x²*y³
70 LET A=FN p(3,7)
- DIM a(n1,n2,...) - declară tablouri sau (matrici) de numere sau de șiruri
- DIM a\$(n1,n2,...)
.a/a\$ este numele tabloului
.n1,n2... sînt dimensiunile tabloului
Ex.: DIM b(14) DIM m(3,15)
DIM c\$(7) DIM g\$(7,15)
- DRAW x,y,z - desenează o linie de la poziția curentă a cursorului grafic pînă la punctul de coordonate x și y pixeli
-255<=x<=255 -175<=y<=175
.z este unghiul (în radiani) pentru descrierea

- unei linii circulare
 Ex.:DRAW 255,0 DRAW x-45, y-80
 DRAW 60,60,PI
- EXP x - calculează funcția exponențială la puterea x
- FLASH n - produce afișarea normală (n=0) sau clipitoare (n=1)
- FOR x = n TO m - execută secvența de instrucțiuni care o urmează
- FOR x = n TO m STEP y (până la NEXT x) de un număr de ori dat de relația: $(m-n)/(y-1)$
 .x este numele variabilei (o literă)
 .n, m și y sînt numere sau expresii aritmetice
 Ex.: 30 FOR i=1 TO 12 STEP 5
 40 FOR j=14 TO 3 STEP -2
 :
 :
 80 NEXT j:NEXT i
- GO SUB nr.linie - produce saltul în program la subrutina care începe cu linia indicată și se termină cu prima instrucțiune RETURN
 După executarea subrutinei programul se reia cu instrucțiunile după GOSUB
 Ex.: 60 GO SUB 9000
- GO TO n - produce salt necondiționat la linia n
 Ex.:IF x=0 THEN GOTO 10
- IF x THEN s - dacă expresia x este adevărată (diferită de zero) se execută s în caz contrar se execută instrucțiunea care urmează după IF
 Ex.:IF a\$="SF" AND b=0 PRINT b
 IF T=0 THEN GOTO 100
- IN m - citește din memorie octetul din portul cu adresa m
- INK n - determină culoarea cu care vor fi afișate caracterele ce urmează (n=0 la 7)
- INKEY\$ - introduce caracterul primit de la tastatură
 Ex.:LET a\$=INKEY\$: IF INKEY\$="N" THEN GO TO 80
- INPUT "c",v1,v2...-permite introducerea datelor de la o tastatură sau
- INPUT LINE...
 .c este un șir de caractere opționale care explicitează datele ce vor fi introduse
 .v1,v2.. sînt nume de variabile numerice sau șir de caractere
 Ex.:INPUT R
 INPUT "INTRODUCEȚI PREȚUL";p
 INPUT n\$
 INPUT LINE a\$
- INT n - dă o valoare întreagă a numărului n ($\leq n$)
- INVERSE n - controlează inversa afișării caracterelor ce urmează
 .dacă n=0 caracterele sînt afișate video normal
 .dacă n=1 caracterele sînt afișate video invers
- LEN șir - dă numărul de caractere conținute în șir
- LET v=e - atribuie variabilei v valoarea expresiei e
 Ex.:LET i=i+1
 LET a=32
 LET N\$="NUME"
 LET SUMA=4.25*A 2
- LIST - listează programul, începînd cu prima linie
- LIST n - listează programul începînd cu prima linie al cărui număr >=.; linia n devine linie curentă
- LLIST/LLIST n - listează programul pe imprimantă
- LN număr - calculează logaritmul natural al numărului
- LOAD "nume" - încarcă în memorie programul cu numele specificat LOAD "nume" CODE adresa, număr
 - încarcă un număr de octeți începînd de la adresa specificată
- LPRINT listă - scrie la imprimantă
- MERGE "nume" - încarcă în memorie un program de pe casetă, dar nu șterge în întregime pe cel vechi, ci înlocuiește numai liniile cu același număr
- NEW - șterge din memorie programul și variabilele
- NEXT v - produce reluarea execuției unui ciclu FOR pentru valoarea următoare a variabilei v
 Ex.:FOR k=1 TO 10 STEP 2
 :
 :
 NEXT k
 a OR b - dacă b=0 a OR b = a
 b<>0 a OR b = 1
- OUT m,n - inscrie valoarea octetului n în portul de intrare/ieșire cu adresa a
- OVER n - dacă n=1, produce supratipărirea unui nou caracter deasupra celui vechi, în poziția în care se afla prompter-ul de linie
- PAPER n - colorează fondul (hîrtia) ecranului cu culoarea dată de n (n=0 la 7)
 Ex.:BORDER 5:PAPER 7
 LET bw=2:PAPER bw
- PAUSE n - oprește execuția programului pe o perioadă de n/50 secunde (n=0-65535), ecranul rămînd neschimbat.
 Cînd se dă PAUSE 0 reluarea programului se face la apăsarea oricărei taste.
- PEEK adresa - citește din memorie și afișează octetul de la "adresa"
 Ex.:PEEK 23627
 FOR a=0 TO 20
 PRINT a;TAB 10;PEEK a
 NEXT a
- PI - introduce valoarea 3,141592265
- PLOT x,y - mută cursorul grafic în poziția de coordonate x,y (x=0-255 și y=0-175) și desemnează un punct.
- PLOT m;x,y - m reprezintă INVERSE/OVER
 Ex.:PLOT INVERSE 1,30,40
 PLOT OVER 1,100,100
- POKE m,n - scrie valoarea n în octetul cu adresa m din memorie (m=0 la 65535, n=0 la 255)
 Ex.:POKE 23692,255
 POKE USR "M" + i
- POINT (x,y) - dă informații despre punctul de coordonate (x,y);
 .valoarea 1 - dacă punctul este vizibil (culoarea cernelii)
 .valoarea 0 - dacă punctul este stins (culoarea hîrtiei)
- PRINT... - afișează pe ecran constante, variabile sau expresii, separate în instrucțiune prin virgulă, punct și virgulă sau apostrof.
- PRINT AT l,c;... - afișează începînd cu poziția dată de coordonatele l și c (linia=0-21 și coloana=0-31)
 Ex.:PRINT AT 11,13; "CENTRUL"
 PRINT A\$(x TO 6), A\$(7-n) TO 6
- PRINT TAB C;... - afișează începînd cu coloana C (C=0-31).
 Ex.:PRINT AT 3,1;"Capitol"; TAB24;"Pagina"
- RND - dă un număr pseudoaleator cuprins între 0 și 1 sau cuprins în orice alt domeniu de valori astfel:
 x*RND numere între 0 și x
 a+x*RND numere între a și a+x
 Ex.:8*RND numere între 0 și 8
 2.1+0.9*RND numere între 2.1 și 3
 5+INT(RND*20) numere întregi între 5 și 20
- RANDOMIZE n - generează o valoare n de start pentru instrucțiunea RND (n=1-65535)
- RANDOMIZE sau RANDOMIZE 0 - dă o valoare de start în funcție de timpul trecut de la pornirea calculatorului.
 Ex.:RANDOMIZE 1
 FOR n=1 TO 10:PRINT RND
 NEXT n
- READ v1,v2... - atribuie variabilelor v1,v2... valoarea unor expresii succesive din listele instrucțiunilor DATA.
 Ex.:READ A(x)
 DATA 7,35,42,83
 DATA "ART1","ART2"
- REM comentariu - permite introducerea de comentarii în program
 Ex.:REM se execută desenul
- RESTORE n - restabilește indicatorul de citire în lista de instrucțiuni DATA cu număr de linie n, astfel încît următoarea instrucțiune READ va începe citirea de la această linie.
 Ex.:40 RESTORE 100
 50 READ a,b
 60 DATA 40,65,82,96
 :
 100 DATA 26,7,"ABC",-52,75
- RETURN - instrucțiune obligatorie de încheiere a unei subrutine; provoacă întoarcerea execuției programului la prima instrucțiune după GOSUB n.
- RUN - lansează în execuție programul începînd cu prima linie.

RUN n - lansează în execuție începând cu linia n.
 SAVE "nume" - copiază programul din memorie pe casetă, cu numele indicat.
 SAVE "nume" LINE n - înregistrează programul pe casetă astfel încât la reincărcarea lui în memorie va fi lansat automat în execuție începând cu linia n.
 SAVE "nume" DATA nume matrice - înregistrează pe casetă un tablou.
 SAVE "nume" CODE adresă, număr - copiază pe bandă un număr de octeți din memorie începând de la adresa specificată.
 SCREEN\$ (x,y) - dă caracterul ASCII aflat în poziție determinantă de coordonatele x (linia) și y (coloana).
 Ex.: PRINT SCREEN\$ (10,18)
 SGN x - dă semnul lui x:
 -1 dacă x < 0
 0 dacă x = 0
 +1 dacă x > 0
 SIN x - calculează sinusul unghiului x (în radiani)
 Ex.: SIN (n/6*PI)
 SQR x - calculează radical de ordin doi din x (x > 0)
 Ex.: SQR 4
 SQR 0.625
 SQR (n/64)
 STR\$ x - convertește argumentul x într-un șir
 Ex.: LET n\$ = STR\$ 2E3
 STOP - oprește execuția programului afișându-se mesajul:
 STOP statement, n:m
 Execuția programului se reia cu CONTINUE
 TAN x - calculează tangenta unghiului x (x în radiani)
 USR adresă - lansează în execuție o subrutină scrisă în cod mașină memorată începând cu adresa specificată.
 Ex.: INPUT "rînd"
 POKE USR "a"+n,rînd
 URS x\$ - x este o literă între a și u, sau un caracter grafic definit de utilizator. Se obține adresa primului octet pentru caracterul grafic respectiv.
 VAL "x" - evaluează șirul x ca o expresie numerică.
 Ex.: VAL "3*5" = 15
 VAL\$ "x" - evaluează șirul x ca o expresie șir.
 VERIFY "nume" - verifică dacă înregistrarea de pe banda magnetică are același conținut cu memoria.

VARIABLELE DE SISTEM

Octeții din memorie de la adresa 23552 la adresa 23733 sînt rezervați pentru operații specifice ale sistemului. Ei pot fi citați pentru a afla diferite lucruri despre sistem, iar cîțiva din ei pot fi și modificați. Acești octeți se numesc variabile de sistem și au câte un nume, dar nu trebuie confundați cu variabilele utilizate de BASIC. În cazul variabilelor formate din mai mulți octeți primul va fi cel mai puțin semnificativ. Variabilele de sistem sînt date în lista de mai jos. Abrevierile din coloana 1 au următoarea semnificație:

X - această variabilă nu poate fi modificată deoarece sistemul va funcționa eronat
 N - modificarea acestei variabile nu are un efect asupra funcționării normale a sistemului
 n - numărul de octeți din variabilă

Tip	Adresă	Nume	Conținut
N8	23552	KSTATE	Folosită în citirea tastaturii
N1	23560	LAST K	Reține ultima tastă apăsată
1	23561	REPDEL	Durata (în 1/50 sec.) cît trebuie ținută apăsată tasta pentru a se repeta, inițial 35
1	23562	REPPER	Timpul (în 1/50 sec.) după care se repetă o tastă apăsată, inițial 5
N2	23563	DEFADD	Adresa argumentelor funcțiilor definite de utilizator dacă una dintre ele a fost evaluată
N1	23565	K DATA	Al doilea octet pentru controlul culorii introdus de la tastatură
N2	23566	TVDATA	Controlul culorii, al lui AT și TAB pentru TV
X38	23568	STRMS	Adresa canalului atașat căii
2	23606	CHARS	Adresa generatorului de caractere minus 256 în mod normal în BASIC-S, dar vă puteți genera unul și dvs. făcînd ca CHARS să poarte la el
1	23608	RASP	Durata sunetului de atenționare
1	23609	PIP	Durata sunetului la apăsarea unei taste
1	23610	ERR NR	Codul de mesaj minus 1
X1	23611	FLAGS	Diferiți indicatori de control ai sistemului BASIC
X1	23612	TVFLAG	Indicatorii asociați cu TV-ul
X2	23613	ERR SP	Adresa elementului din stiva mașinii utilizat ca adresă de introducere în caz de eroare
N2	23615	LIST SP	Adresa de întoarcere la listările automate
N1	23617	MODE	Specifică cursorul (K,L,C,E,G)
2	23618	NEWPPC	Linia la care se sare
1	23620	NSPPC	Numărul instrucțiunii în linie la care se sare
2	23621	PPC	Numărul liniei pentru instrucțiunea în execuție
1	23623	SUBPPC	Numărul instrucțiunii din linie în execuție
1	23624	BORDER	Culoarea border-ului înmulțită cu 8; conține de asemenea atributele folosite pentru partea de jos a ecranului
2	23625	E PPC	Numărul liniei curente
X2	23627	VAR\$	Adresa variabilelor
N2	23629	DEST	Adresa variabilelor asignate
X2	23631	CHANS	Adresa datelor de canal
X2	23633	CURCHL	Adresa informației curente folosită pentru intrare sau ieșire
X2	23635	PROG	Adresa programului BASIC
X2	23637	NXTLIN	Adresa următoarei linii de program
X2	23639	DATADD	Adresa ultimului element din lista DATA
X2	23641	E LINE	Adresa comenzii introduse
2	23643	K CUR	Adresa cursorului
X2	23645	CH ADD	Adresa următorului caracter care urmează să fie interpretat
2	23647	XPTR	Adresa caracterului după semnul întrebării
X2	23649	WORKSP	Adresa spațiului de lucru temporar
X2	23651	STKBOT	Adresa inferioară a stivei calculator

ANEXA D

X2	23653	STKEND	Adresa de inceput a spațiului liber
N1	23655	BREG	Registrul B al calculatorului
N2	23656	MEM	Adresa spațiului folosit pentru memoria calculatorului
1	23658	FLAGS2	Alți indicatori
X1	23659	DF SZ	Numărul liniilor din partea de jos a ecranului
2	23660	S TOP	Numărul liniei de sus a programului la listare automată
2	23662	OLDPPC	Numărul liniei la care sare CONTINUE
1	23664	OSPPC	Numărul din linie la care sare CONTINUE
N1	23665	FLAGX	Diverși indicatori
N2	23666	STRLEN	Lungimea asigurată șirului
N2	23688	T ADDR	Adresa următorului element din tabela sintaxă
2	23670	SEED	Variabila pentru RND
3	23672	FRANES	Controlul de cadre pe 3 octeți, cel mai puțin semnificativ primul, incrementat la 20 ms
2	23675	UDG	Adresa primului grafic definit de utilizator
1	23677	COORDS	Coordonata x a ultimului punct plot-at
1	23678		Coordonata y a ultimului punct plot-at
1	23679	P POSN	Numărul poziției de scriere pe ecran
1	23680	PR CC	Octetul mai puțin semnificativ al adresei pentru noua poziție la care se imprimă prin LPRINT
1	23681		Nefolosit
2	23682	ECHO E	Numărul coloanei și al liniei
2	23684	DF CC	Adresa de afișare pe ecran prin PRINT
2	23686	DFCCL	Același lucru pentru partea de jos a ecranului
X1	23688	S POSN	Numărul coloanei pentru PRINT
X1	23689		Numărul liniei pentru PRINT
X2	23690	SPOSNL	Ca S POSN pentru partea de jos a ecranului
1	23692	SCR CT	Numără defilările pe ecran
1	23693	ATTR P	Culoarea curentă
1	23694	MASK P	Folosit pentru culori transparente
N1	23695	ATTR T	Culori temporare
N1	23696	MASK T	Ca MASK P dar temporar
1	23697	PFLAG	Alți indicatori
N30	23698	MEMBOT	Arie memorie calculator
2	23728		Nefolosit
2	23730	RAMTOP	Adresa ultimului octet din aria sistemului BASIC
2	23732	P-RAMT	Adresa ultimului octet de RAM

Introducere	pag. 1	Capitolul 9	pag. 36
-Date tehnice		-Să desenăm cu CIP-ul	
-Inventar de licrare		-Aplicație practică AP9	
-Garanție		-INK, PAPER	
-Despre calculatoare		-BORDER	
Instalare și punere în funcțiune.....	pag. 2	-PLOT	
-Alimentare		-DRAW	
-Lista semnalelor prezente la conectorul de extensie		-CIRCLE	
Capitolul 1	pag. 3	-RND	
-Structura CIP-ului		-RAND	
Capitolul 2	pag. 5	-Caractere grafice standard	
-Aplicație practică AP1		-Caractere grafice speciale	
-Litere mari/Litere mici		-Animația pe ecran	
-Videonormal/Videoinvers		Capitolul 10	pag. 42
Capitolul 3	pag. 7	-Să introducem sunete	
-Cum comunicăm cu CIP-ul		-Aplicație practică AP10	
-Programe în limbaj BASIC		-Codificarea notelor	
-Aplicație practică AP3		-Schimbarea octavei	
Capitolul 4	pag. 12	-Schimbarea duratei	
-Operații, operatori, constante, variabile, expresii		-Schimbarea ritmului	
-Aplicație practică AP4		Capitolul 11	pag. 44
-Operatori		-Funcții	
-Constante numerice		-Aplicație practică AP8	
-Constante șir de caractere		-SIN, COS, TAN, ASN, ACS, ATN	
-Variabile numerice		-PI	
-Variabile șir de caractere		-ABS	
-Notăția exponențială a numerelor		-SGN	
-Operatori relaționali		-INT	
-Operatori logici		-SQR	
-Alipirea șirurilor		-EXP	
Capitolul 5	pag. 18	-LN	
-Intrări, ieșiri, aplicații simple		-BIN xxxxxxxx	
-LET		-POINT	
-INPUT		-LEN	
-READ		-STR\$	
-DATA		-VAL	
-RESTORE		-VAL\$	
-PRINT		-CHR\$	
-PRINT AT		-CODE	
-Macheta ecranului		-INKEYS	
-PRINT TAB		-SCREEN\$	
-REM		-DEF FN	
-Salvarea programelor pe casetă		-FN	
Capitolul 6	pag. 25	Capitolul 12	pag. 47
-Condiții sau alternative - IF ... THEN; GO TO		-Memoria CIP-ului	
-GO TO		-Aplicație practică AP12	
-IF ... THEN		-RAM VIDEO	
Capitolul 7	pag. 27	-Variabile de sistem	
-Cum se pot repeta părți din program		-CLEAR	
-Aplicație practică AP7		-NEW	
-FOR ... NEXT		-LINIE BASIC	
Capitolul 8	pag. 30	-Cod mașină	
-Colecții de date		-RANDOMISE USR	
-DIM, GO SUB, RETURN		-SAVE CODE	
-Aplicație practică AP8		-LOAD CODE	
-LISTA		-OUT	
-MATRICE		-IN	
-DIM		-Anexa A	pag. 50
-Subrutine		-Anexa B	pag. 52
-GO SUB		-Anexa C	pag. 53
-RETURN		-Anexa D	pag. 55